

Godište X. • broj 5 • svibanj 2015. •

2,5 KM / 10 kn / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

Glasnik mira

ISSN 1840-1414

Poruka za
sadašnji trenutak

Gospina škola

Godina posvećenog života

Kršćanska obitelj pred
suvremenim izazovima

S kršćanskog Istoka

Znanost i vjera

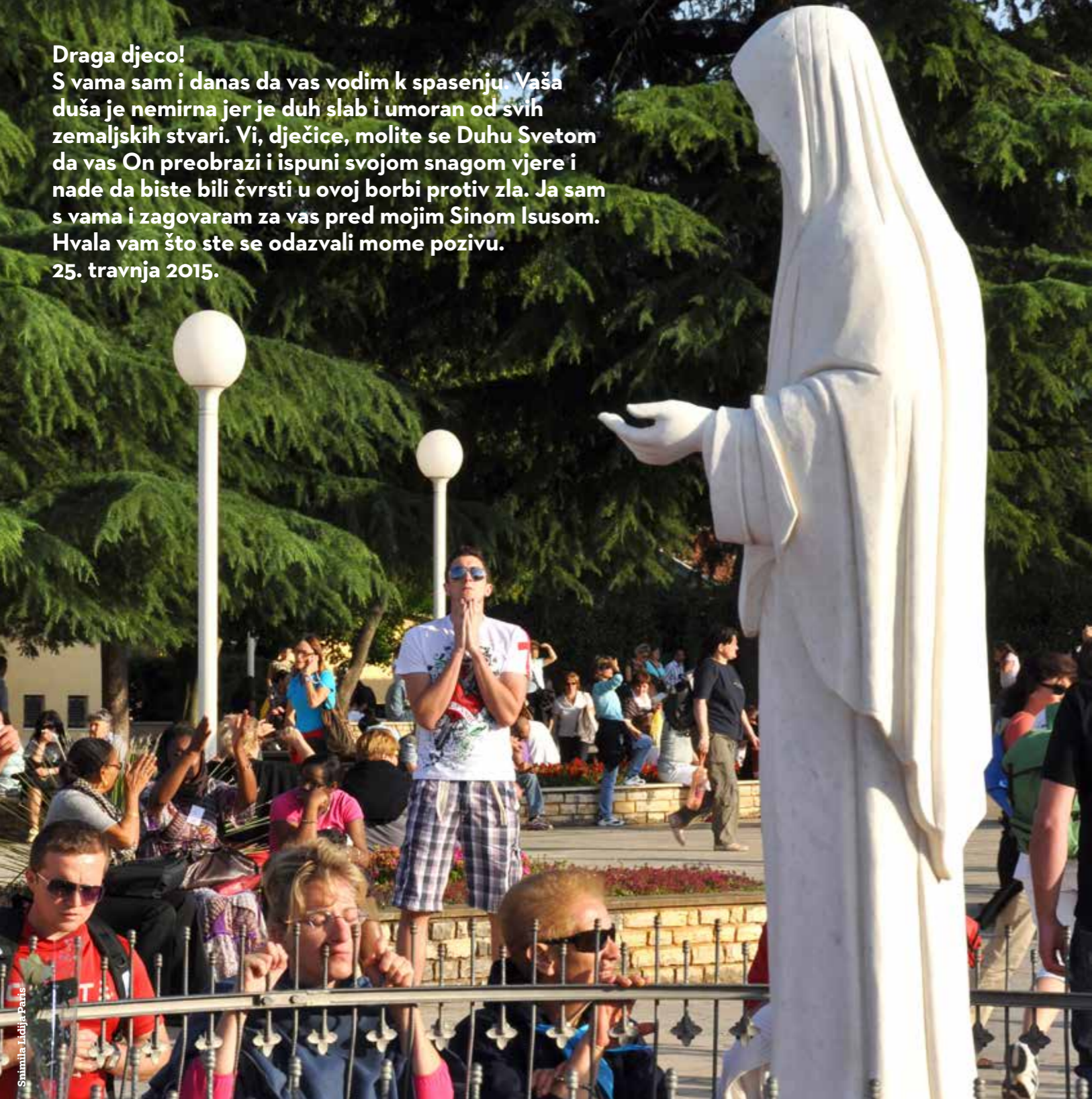
Dnevna misna čitanja

Poseban prilog

U susret Svetom Ocu

Draga djeco!
S vama sam i danas da vas vodim k spasenju. Vaša duša je nemirna jer je duh slab i umoran od svih zemaljskih stvari. Vi, dječice, molite se Duhu Svetom da vas On preobrazi i ispuni svojom snagom vjere i nade da biste bili čvrsti u ovoj borbi protiv zla. Ja sam s vama i zagovaram za vas pred mojim Sinom Isusom. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.
25. travnja 2015.

GLASNIK MIRA
Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Medjugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323
Zamjenica glavnog urednika i služba pretplate
Lidija Paris
e-mail: lidija_paris@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 342
Lektura
Ana Vulelija
Grafičko oblikovanje
SHIFT, Mostar
Tisak
FramZiral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.
Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €
UPLATE
Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Medjugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352
Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Medjugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Medjugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22
Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich – Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2
Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Medjugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Medjugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044
Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Medjugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)
Adresa Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Medjugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Fotografiju na naslovnici snimio Mateo Ivanković

U povodu 10. obljetnice izbora Bendikta XVI. te njegova 88. rođendana, FRA T. PERVAN

Poruka za sadašnji trenutak

Mir uskrslog Isusa u nemiru svijeta, FRA I. DUGANDŽIĆ

Gospina škola

Poruka pod povećalom, L. PARIS

Vjera, FRA M. ŠAKOTA

Komadići neba na zemlji, P. TOMIĆ

Razgovor s biskupom Calderonom iz Perua, A. BUBALO
Jesam li ti se danas svidio? M. ZAPPELLA

Izabрати sebe u svjetlu Božje volje, FRA A. VUČKOVIĆ

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Djedovi i bake: dragocjeni izvor blagoslova za obitelj, Crkvu i društvo, K. MILETIĆ

Marijo, svibnja Kraljice, moli za nas! R. RUKAVINA

Godina posvećenog života

Da se u svemu slavi Bog (Benediktinci), FRA D. BOLČIĆ

S kršćanskog Istoka

Poslušnost i sloboda, BISKUP K. WARE

Duhovnost prirode

Strahopoštovanje prema prirodi, FRA B. VULETA

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Uzašašće/Spasovo, M. MAMIĆ

Marija, zagovornica Hrvata

Gospa Sinjska, FRA K. LOVRIĆ

Znanost i vjera

O čovjeku koji je mogao „pojesti“ Aristotela, I. MUŠIĆ

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ
TOTIN

„Ustani, dragano moja, ljepoto moja, i dođi, jer evo, zima je već minula, kiša je prošla i nestala. Cvijeće se po zemlji ukazuje, vrijeme pjevanja dođe i glas se grličin čuje u našem kraju.“ (Pjesma 2, 10-12)

Svibanj je. Vrijeme je rađanja i ponovnog rasta. Zastanimo na trenutak i osvrnimo se oko sebe. Nikada priroda nije tako nova, svježija i drukčija kao u ovom vremenu. Toliko je prekrasnih slika koje gotovo vrište u radosti novoga života. Toliko je divnih svjedočanstava veličine i snage Stvoritelja.

Od davnina je vjernički puk napose u ovome vremenu vijencima i buketa-ma svježeg proljetnog cvijeća urešavao kipove i slike nebeske Majke, roditeljice onoga koji je Život i koji sve nas poziva na novo rađanje. Srednjovjekovni mistik, dominikanac Heinrich Seuse iz Konstanza, inspiriran običajem zaljubljenih svoga vremena koji su se međusobno darivali krunama od ruža, isplete Gospi krunu od 150 ruža. Otud i nazivi krunica i ružarij.

Preljepa pučka marijanska pjesma pjeva ovako:

*Marijo, svibnja Kraljice, ti Majko rajskog slavljaja;
pred sliku tvoju ružice na pozdrav svibanj stavlja.
O daj ga, daj blagoslovi i sve nas, Majko, s njime;
te srca naša prizovi, da tvoje slave ime.*

Smisao rađanja novog života i cvjetanja u prirodi sigurno je ispunjen i bez nas ljudi, ali u potpunosti je ostvaren tek u nama. Biblijski pisac Sirah poručuje: „Slušajte me, djeco pobožna, i cvjetajte kao ruža što niče na obali toka vodenog.“ (Sir 39, 13) To želi i Kraljica Mira: „I danas vas sve pozivam da rastete u Božjoj ljubavi kao cvijet koji osjeti tople zrake proljeća. Tako i vi dječice rastite u Božjoj ljubavi i nosite je svima onima koji su daleko od Boga.“ (25. travnja 2008.)

Molitva - prema Kraljici Mira - treba biti svibanj za našu dušu: „Danas vam želim reći da svoja srca otvorite Bogu kao cvjetovi u proljeće, koji tako žude za suncem.“ (31. siječnja 1985.)

Sav taj novi i rascvjetani život u svibnju prenio se i na Glasnik mira. Zato je ovaj broj tako svjež, pun boja i novoga ruha.

Odmah će vam, poštovani čitatelji, u oči upasti poseban prilog o posebnom događaju: o posjetu našoj zemlji dragog nam pape Franje.

O njegovu životu i osobnosti te o mnogobrojnim aspektima njegova posjeta našoj zemlji donosimo priloge vrsnih analitičara.

Papa Franjo – to je Papa proljeća u Crkvi. Sve je živnulo otkada je kardinal Bergoglio postao Petrovim nasljednikom. Papa je to koji ne želi štovanje pepela nego mu je i jedino stalo da se raspiruje oganj, da se budi život u onima koji bi trebali svjedočiti o onome koji je Život.

Papa Franjo nas iznenađuje jer stalno donosi nešto novo. Među ostalim, uveo je Godinu posvećenog života jer želi da se po redovnicima raspiruje oganj, najavio je Godinu milosrđa koja će početi 8. prosinca 2015., a završiti 20. studenog 2016. godine jer želi da se mi „kršćani“ probudimo i sazrijemo u kršćane - ljude kristolike. To su oni koji ne čitaju samo evanđeoska izvješća i ne propovijedaju samo o Božjem milosrđu nego oni koji ga žive. Na taj način papa Franjo osvježava Crkvu, vraća je na izvore, želi da njezini članovi žive u duhu evanđelja, a siromaštvo, odnosno jednostavnost jest izvorno kršćanstvo.

Završavajući ovaj uvodnik i vjerujući da će se u svima nama dogoditi svibanj, nov život, probuđena vjera i nada, raspirena ljubav prema Bogu i svakom čovjeku bez razlike, stavljam pred vas, dragi čitatelji Glasnika mira, na razmišljanje poruku Ivana Goluba:

„Rascvjetali svibanj je lijep. I blistava vjera je čarna. No, cvijet treba donijeti plod i vjera roditi djelima.“

U DVOGOVORU SA SUVREMENOM DUHOVNOM SCENOM

U povodu 10. obljetnice izbora Bendikta XVI. te njegova 88. rođendana

U VELJAČI PRIJE DVIJE GODINE ODJEKNULA JE POPUT ŠOKA VIJEST O ODSUPANJU BENEDIKTA XVI. S PAPINSKE SLUŽBE. Vijest je iste noći popraćena snažnom munjom koja se sručila na kupolu Sv. Petra u Rimu. Kao da se i tim simboličnim vanjskim znakom htjelo poručiti da je vijest udarila poput groma iz vedra neba i pronijela se svijetom. Svi su mediji o tome naširoko izvješćivali. Benedikt je ostao sebi dosljedan. Bio je i ostao ponizni službenik u vinogradu Gospodnjem i trajni suradnik istine, što mu bijaše životna odrednica i geslo. Kad je spoznao da više ne može, da fizičke snage izdaju, da vid slabi, zaključio je, nakon duga promišljanja pred Gospodinom i vlastitom savješću, da je čas odstupiti. Odstupio je dobro znajući da je time završavao promijenio povijest novovjeka papinstva, u poniznosti, ne smatrajući sebe nezamjenjivim, ne tvoreći od sebe pred svijetom medijsku ikonu. Svojim će činom odstupanja obilježiti epohu i papinstvo, ne samo kao genijalni teolog, plodni teološki pisac, predavač, nego kao i ponizni radnik u Gospodnjem vinogradu. Zna se da nije težio za papinstvom, htio se povući u mir svoje Bavarske i ondje zaokružiti svoje teološko djelo, ali je Gospodin htio drukčije. Danas živi gotovo monaški u malome vatikanskome samostanu, u molitvi i predanju Gospodinu.

Uoči konklava koje je kao dekan kardinalskoga zbora sazvaio nakon smrti sv. Ivana Pavla II., Joseph Ratzinger slavio je euharistiju s kardinalima-izbornicima. Nakana bijaše da Gospodin podari Crkvi nakon velikoga dara pape Ivana Pavla II. ponovno pastira prema svome Srcu. Propovijed koju je izrekao jest antologijska. Bijaše ona nešto kao nepisani program za budućega papu. Kardinali nisu imali velika izbora. U homiliji Ratzinger je izrijekom naveo glavne značajke moderne u kojoj gospodari diktatura relativizma. Živimo u svijetu u kome se ne smije govoriti o postulatistini, u svijetu u kome ne postoji razlikovanje dobra ili zla, u svijetu u kome se pristajanje uz istinu Crkve i stoljetne istine pobija i odbacuje kao kruti fundamentalizam.

Nakon raščlambe suvremene duhovne scene kardinal Ratzinger nije pozvao na povlačenje u neke integralističke utvrde, zatvaranje u sebe i vlastite okvire, nego je ponudio kristološki odgovor. Naime, u Getsemaniju je Isus našu ljudsku volju što se opire pretočio u svoju volju koja je sukladna s Očevom voljom te je povezana s Ocem. U svojoj se osobi Isus propatio cjelokupnu dramu naše autonomije te je našu ljudsku volju položio u Božje ruke pa nam je time podario punu slobodu. U tome jedinstvu dviju volja, naše i Očeve, Isusovi će prijatelji otkriti punu slobodu i životnu istinu.

Homilija kao program. Većina je kardinala prepoznala to i riječi su djelovale uvjerljivo. Kardinal Ratzinger ne boji se otvaranja svijetu, ali to otvaranje svijetu ne pod egidom prilagodbe svijetu ni kriterijima svijeta, nego u Isusovu Duhu i poslanju: biti kvasac, biti svjetlo i sol zemlje. Živjeti iz Gospodinova naloga i poslanja te živjeti za Gospodina u svijetu. Zato su konklave trajale kratko. U svome prvom obraćanju kardinalima nakon izbora papa je Benedikt svoj program i konkretizirao jamčeci da će nastojati ostvarivati ciljeve Drugoga vatikanskoga sabora slijedeći svoje prethodnike i u vjernome kontinuitetu s

**FRA TOMISLAV
PERVAN**

**U SVOME PRVOM
OBRAĆANJU
KARDINALIMA
NAKON IZBORA
PAPA JE BENEDIKT
SVOJ PROGRAM I
KONKRETIZIRAO
JAMČEĆI DA
ĆE NASTOJATI
OSTVARIVATI
CILJEVE DRUGOGA
VATIKANSKOGA
SABORA SLIJEDEĆI
SVOJE PRETHODNIKE
I U VJERNOME
KONTINUITETU
S DVIJE TISUĆE
GODINA STAROM
PREDAJOM CRKVE.
K TOM SE OBEZVAO
DA ĆE SVIM
SILAMA RADITI
OKO JEDINSTVA
KRŠĆANA, DA ĆE
SE OBRAĆATI SVIM
LJUDIMA DOBRE
VOLJE TE SVIMA
ONIMA KOJI TRAJE
ODGOVORE NA
TEMELJNA PITANJA
ČOVJEKOVA BITKA.
TIME JE NAZNAČEN
PROGRAM NJEGOVA
PONTIFIKATA KOJI
JE TRAJAO OSAM
GODINA.**

dvije tisuće godina starom predajom Crkve.

K tom se obvezao da će svim silama raditi oko jedinstva kršćana, da će se obraćati svim ljudima dobre volje te svima onima koji traže odgovore na temeljna pitanja čovjekova bitka. Time je naznačen program njegova pontifikata koji je trajao osam godina. Naime, provedba, ozbiljenje Sabora, kontinuitet s predajom Crkve, jedinstvo Crkve (odavna ga je vezivalo prijateljstvo s carigradskim patrijarhom Bartolomejem) te poziv svim tražiteljima da se zapute na zajedničku stazu traganja za punom istinom. Tih je prvih dana pontifikata istaknuo da je za Papu jedinstvo volje i htijenja s Isusom Kristom ponajprije posluš Isusu Kristu. Tko za sebe traži učiteljsku punomoć na Petrovoj stolici, čini to u svijesti: „Njegova služba jamac je poslušnosti spram Gospodina Krista i njegove riječi.“

Za prvoga susreta sa svećenicima i đakonima rimske biskupije u svibnju 2005. Benedikt je izrijekom istaknuo: „Kršćanstvo je ponajprije događaj, ono je osoba. I u toj osobi otkrit ćemo sadržajno bogatstvo.“ Ne treba smetnuti s uma da je on prvi papa koji je uklonio tijaru iz svoga grba i namjesto nje stavio mitru, pa se stoga smatrao ponajprije rimskim biskupom i nasljednikom sv. Petra na rimskoj stolici. Tom je zgodom naglasio, posve u smislu misijskoga dekreta II. vat. sabora o misijskoj djelatnosti Crkve: „Ako smo mi osobno osvjedočeni da je život bez Krista nepotpun..., onda jednako moramo biti osvjedočeni kako nikomu ne nanosimo nepravdu, ako mu pokažemo, ako mu očitujemo Krista...“

Svoju nakanu ostvarivanja zamisli Sabora u kontinuitetu s tradicijom papa Benedikt izložio je u svome obraćanju kardinalskom zboru u božićnom nagovoru 22. prosinca 2005. Papa je uvjerenja kako je razvoj nakon Sabora u bitnome opečaćen tumačenjem Sabora pri čemu se uporno promiče i zastupa lom, prekid s pretkocilskom Crkvom. Riječ je prema njemu o hermeneutici loma ili diskontinuiteta, kojoj Papa suprotstavlja hermeneutiku reforme i kontinuiteta. Za navedenu hermeneutiku diskontinuiteta koncilski su dokumenti kompromisni papiri i spisi koji nedostatno odražavaju pravi, autentični duh Koncila pa je stoga, prema njihovoj poimanju, prijeko potrebno odvažiti se i nadići te tekstove te stvarati nova područja posvemašnje reforme Crkve. Papa naspram tomu zastupa hermeneutiku reforme koja zagovara obnovu Crkve na crti kontinuiteta s cjelokupnom poviješću i vjerom Crkve tijekom svih stoljeća. Benedikt poima Crkvu kao subjekt identičan sa samim sobom, koji u vremenu raste i trajno se organski razvija, bez lomo-va. Tko otvaranje prema svijetu shvaća kao novi odnos prema modernim trendovima, prema Papinim riječima previđa ili ne vidi protuslovlja koja vladaju na suvremenoj duhovnoj pozornici, napetosti koje i nadalje djeluju u svijetu. Prema njemu trajno se mora određivati suodnos između vjere i razuma koji u dijalogu sa suvremenim svijetom poprima trajno nove oblike. Dijalog koji je započeo s Koncilom treba se nastavljati s velikom otvorenosću duha, ali i s jasnim razlikovanjem duhova.

Za svojih pohoda Njemačkoj, Francuskoj, Ujedinjenom Kraljevstvu, Češkoj Papa je koristio prigode za nastavak dijaloga sa suvremenim svijetom, dijaloga sa znanošću, naglašavajući izvorne kršćanske i europske vrijednosti i

korijene. „Kako može um otkriti svoju veličinu, a da ne sklizne u iracionalnost?“ Bijaše to temeljni naglasak njegova magistralnoga predavanja što ga je održao u rujnu 2006. u Regensburgu. Tu se osvrnuo na odnos između modernoga uma i kršćanske vjere. Ishodište bijaše razgovor bizantskoga cara s muslimanskim teologom. U toj međureligijskoj disputi učeni car, odgojen u grčkoj filozofiji, odbacuje nasilna obraćenja pozivajući se na um. Papa je istaknuo kako se djelovati protiv razuma protivi samomu Božjem biću. Dijalog između uma i vjere ima temelj već u Novome zavjetu, gdje apostol Petar ističe kako treba biti spreman svakome dati odgovor za

Već je u čuvenome razgovoru s filozofom Habermasom Papa govorio o 'patologijama religije' kao i 'patologijama uma'. Bilo je faza u povijesti u kojima imamo bolesnu religiju, a u Regensburgu je govorio o nasilju u islamu te do kraja nerazjašnjeni odnos islama prema nasilju. To je diglo veliku buru u islamskom svijetu, ali ni deset godina nakon toga predavanja imamo eskalaciju nasilja upravo u tzv. Islamskoj državi te sličnim islamističkim terorističkim organizacijama na Bliskome istoku i Africi s neviđenom okrutnošću, masovnim smaknućima, progonima, gdje su žrtve ponajviše kršćani. Patologije uma bijahu i ateistički totalitarni sustavi 20. stoljeća, ali i suvremene aktualne ugroze čovjekova dostojanstva i ljudskih prava nerođenih, te bolesnih i starih, nemoćnih.

Protiv Benedikta digla se tolika hajka da mu je zbog navodne netolerantnosti uskraćeno govoriti na rimskome sveučilištu „Sapienza“, a potonji tijekom povijesti govorio je u prilog njegovu promišljanju koje bijaše proročko.

Pamtimo i njegov govor pred njemačkim parlamentom u rujnu 2011., gdje bijaše u žarištu dijalog sa suvremenim svijetom u zreniku vjere i suvremene države. Pritom je govorio o temeljima slobodne pravne države. Ishodište njegova promišljanja bijaše konstatacija kako Crkva nikada nije izvodila temelje i ustroj pravne države iz Objave, nego iz naravi i razuma kao izvora prava i pravnih odredaba. Rehabilitirao je prirodni, naravni zakon. Danas se čini da su suženi pojam uma te pozitivističko shvaćanje prirode odbacili etiku i religiju kao nešto neznanstveno. Papa je to okvalificirao kao ugrozu čovjeka i čovječnosti. Tomu usuprot, zasade

čemu se sastoji diktatura relativizma te koje nečovječne posljedice nosi ona sa sobom: Moderni znanstveni pojam uma i prirode čini društvo i države te njihovo zakonodavstvo nehumanim te ubija identitet i poslanje Europe u čovječanstvu. Papa je krajnje snažno, emfatično isticao u svojim govorima kako se dijalog sa suvremenim svijetom mora voditi kao suodnos između vjere i razuma.

Završna točka njegova oproštajnoga pohoda domovini Njemačkoj bijaše govor što ga je održao pred crkvenim dostojanstvenicima i predstavnicima laika u njemačkoj Crkvi. Govorio je kakva mora biti Crkva u suvremenim okolnostima, kako može izvorno

zavjetu. Papa se osvrnuo i na postkoncilsko razdoblje koje je otišlo u krivu smjeru. Naime, krivo otvaranje svijetu odvelo je u prilagodbu duhu svijeta, što nikako nije bila nakana Sabora.

Crkvu u Njemačkoj Papa je pozvao na 'razsvjetovnjačenje' jer njezina institucionalizacija kao i cjelokupni ustroj tvore zaprjeku za otvorenost Bogu i poslanju u svijetu. Na sličan način obračunao se sredinom devetnaestoga stoljeća filozof Kierkegaard s danskom državnom Crkvom. Samo siromašna Crkva, Crkva razvlaštena, lišena svih povlastica, može biti misionarska i vjerodostojna. Crkva lišena materijalnih i političkih tereta i povlastica može se i bolje i na istinski, kristovski način okrenuti cijelomu svijetu, biti zbiljski otvorena svijetu. I tako može neopterećena ponovno živjeti svoj poziv i poslanje, u službi klanjanja Bogu te službi bližnjemu.

Posebitost pontifikata Benedikta XVI. jest upravo u tome što on svoje velike izričaje te vjerske istine nije

sposobnošću pamćenja, snažne volje i pjesničkoga izričaja, sve je osvajao svojim biranim, poetskim jezikom, što se ponajbolje može iščitati u njegovu troknjižju „Isus iz Nazareta“. Troknjižje s nevjerojatnom dubinom misli i golemom učenošću, s čudesno jasnim jezikom, pjesničkim i zanosnim govorom o Isusu iz Nazareta.

Jedno je bjelodano: Mediji ga nisu voljeli. Upravo zato što je bio 'suvremeni disident' u odnosu na ono što 'godi' i 'golica' uši svijeta. U nedavnome intervjuu R. Spaemann, vodeći njemački filozof i katolik, veli da je upravo Benedikt bio najžešći kritičar 'papalizma' (inačica 'klerikalizma'), „dok papa Franjo kao

Kao Papa postupao je odvažno, razborito, nadahnuo, učiteljski. Obogatio je Crkvu onim što je ostalo iza njega zapisano, ali i koracima koje je učinio. Nije se dao zastrašiti duhom vremena, nego mu je suprotstavljao istinu Isusa Krista...

razlog nade, temelj vjere koja nas nosi i određuje. Taj susret biblijske vjere i grčke filozofije za Benedikta epohalni je događaj koji nas i danas obvezuje. Prema njemu grčka filozofska baština spada bitno u kršćansko promišljanje vjere te je to istodobno i baština, ali i konkretni nalog Europi da s time nastavi. Reformacija, liberalna teologija i suvremena znanost doveli su dotle da danas imamo okljaštreni i prikraćeni pojam i znanosti i uma. Mnogima je danas pitanje Boga neznanstveno. Religija i čudoređe postali su subjektivna, privatna stvar, o kojima se ne treba baviti u javnome diskursu. Takav razvitak stvari drži papa Benedikt opasnim za čovječanstvo.

U Ratzingerovu mišljenju imamo trajno surječje vjere i čovjekova uma koji je u traganju za istinom i vjerom, pa stoga i teologija kao propitivanje razumnosti vjere spada u područje sveučilišta te u dijalog s ostalim znanostima. Samo onaj um koji nije ograničen na empirizam i matematiku te za koji su zrenja kršćanske vjere izvori spoznaje kadar je voditi dijalog kultura. Epohalni su njegovi govori u Velikoj Britaniji, gdje je stavio u žarište pitanje savjesti, u povodu proglašenja blaženim kardinala Newmana te u britanskom parlamentu, osvrćući se na mučenika savjesti sv. Tomu Mora, koji se pokoravao većma Bogu i savjesti nego kraljevskim naredbama. Zna se dokle seže kraljevska mjerodavnost, do granica kraljevstva, dok je pitanje savjesti daleko univerzalnije i šire, jer ima izvir u Bogu. Ili pak govori koje je održao u Parizu i Pragu glede odnosa vjere i znanosti, kršćanske kulture u Europi. Sve će to ostati zabilježeno kao zvjezdani trenutci jednoga istinski blagoslovljenoga pontifikata.

ljudskih prava, jednakosti svih ljudi, nedodirljivosti čovjekova dostojanstva izvedenice su iz Objave, kršćanskoga pojma Boga i vjerovanja. Te spoznaje razuma u svjetlu objave tvore za papu Benedikta europsko kulturološko sjećanje i baštinu. Tu, pred njemačkim parlamentarcima, Papa je podsjetio kako se kultura Europe rodila iz susreta židovske vjere, grčkoga filozofskoga genija te pravnoga rimskoga poretka, dakle, na temeljima četiriju zemljovidnih vrhova, Sinaja, Akropole, Kapitola i Golgote. Taj susret tvori autentični identitet Europe. Na toj su osnovici položena mjerila prava koja smo dužni braniti. U svojim govorima na njemačkom tlu Papa je isticao u

odgovoriti svomu poslanju. Kao ni u govoru prije konklava tako ni ovom zgodom u prednjem planu ne bijahu pitanja crkvenoga ustroja, pitanja služba i struktura u Crkvi, nego je ponovno počeo s Kristom: „Bogu nemamo što ponuditi osim što mu smijemo prikazati svoje grijeha i promašaje. I on ih prihvaća i čini svojima, briše ih i zauzvrat nam nudi samoga sebe i svoju slavu.“ Na sličan se način obratio i protestantima u crkvi u kojoj je reformator Luther slavio euharistiju te započeo crkveni raskol. Protestanti su očekivali Papu 's darovima', a on je pozvao sve – upravo u Lutherovu stilu – na povrat izvorima vjerovanja, povratak Isusu Kristu i Novomu

razlagao 'profesorski', u dokumentima i odlukama crkvenoga učiteljstva ili pak enciklikama, nego je sve izrekao u živoj riječi, predavanjima, obraćanjima, katehezama, homilijama, u dvogovoru s partnerima koje je pokušavao pridobiti i prema svima biti otvoren. Takav dijalog sa suvremenim svijetom i mišljenjem krajnje je koncilski te je time postavio i sadržajno formalno trajna mjerila za budućnost rimskih prvosvećenika.

Kao Papa postupao je odvažno, razborito, nadahnuo, učiteljski. Obogatio je Crkvu onim što je ostalo iza njega zapisano, ali i koracima koje je učinio. Nije se dao zastrašiti duhom vremena, nego mu je suprotstavljao istinu Isusa Krista u svojim velikim govorima i obraćanjima od New Yorka do Jeruzalema. Bio je duhovni 'disident' u odnosu na duh vremena i svijeta, plivao je trajno uzvodno protiv mat(r)ice duha vremena u trajnom osvjetljavanju objavljene Istine koja se daje spoznati i umom. Ponižan i suzdržan, vrhunski intelektualac s nevjerojatnom

isusovac nasuprot njemu naglašava izrazito istaknuti položaj jednoga pape. To je očitovao u predbožićnom obraćanju rimskoj Kuriji. Papa ima neograničenu moć definiranja i punu jurisdikciju... Franjo ističe kako on ima pravo intervenirati u bilo kojoj biskupiji u svijetu. Da je takvo što rekao papa Benedikt, svi bi ga mediji razvlačili i razapinjali... dok u slučaju pape Franje mediji šute? Zašto? Zato što je njihov miljenik. Da je Benedikt provodio personalnu politiku kako je provodi papa Franjo, stalno bi bio na naslovnicama kao samovoljni autokrat, vlastodržac. U slučaju Franje mediji šute. Zašto? Odgovor potražimo sami.

MIR USKRSLOG ISUSA U NEMIRU SVIJETA

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

SPAŠENJE I DAR MIRA USKRSLOGA GOSPODINA

Gospino upozorenje da je na našem putu spasenja naša „duša nemirna jer je duh slab i umoran od svih zemaljskih stvari“ poziva na ozbiljno razmišljanje. Među malobrojnim riječima koje uskrsli Gospodin upućuje svojim prestrašenim učenicima najvažnija je riječ njegova pozdrava: „Mir vama!“ A shvatljiva je samo u svjetlu povijesti spasenja i njegova života. Starozavjetni vjernik uvjeren je da je njegov mir u Jahvi, Bogu saveza i u vjernosti njemu. (usp. 1 Sam 1, 17) Prožet tom vjerom, Gideon podiže žrtvenik Bogu i naziva ga: „Jahve-Mir“. (Suci 6, 24) A psalmist jednakim žarom moli za mir i zahvaljuje za nj. (usp. Ps 122, 6-9)

No, poučen iskustvom kako je mir trajno ugrožen i samo djelomično ostvariv, psalmist se okreće prema mesijanskoj budućnosti i u Božje ime obećava puninu mira: *Da poslušam što mi to Jahve govori: Jahve obećava mir narodu svomu, vjernima svojim, onima koji mu se svim srcem vrate.* (Ps 85, 9) Prorok tu ideju mira proširuje na sve narode (Iz 2, 2-5), dajući joj osobne crte u liku Mesije mironosca, radosno najavljujući njegovo rođenje: *Jer, dijete nam se rodilo, sina dobismo...Ime mu je: Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mironosni.* (9, 5) Bez ikakve zadržke može se reći da su spasenje i mir sinonimi, istoznačnice za odnos Boga i čovjeka prema Bibliji.

Isus naglašeno nastupa u ulozi mirotvorca. On želi pomiriti sve ljude s Bogom i međusobno, a Židove s poganskim narodima. Šaljući učenike u svoje ime, daje im nalog: *U koju god kuću uđete, najprije recite: 'Mir ovoj kući!'* (Lk 10, 5) Mirotvorce nagrađuje posebnim blaženstvom, zvat će se sinovima Božjim. (Mt 5, 9) Svega toga su se učenici zasigurno sjetili kad se uskrsli Gospodin iznenada pojavio među njima i pozdravio ih: „Mir vama!“ A svu tu duboku stvarnost povijesti spasenja, kojoj je Isus Krist vrhunac i ispunjenje, Apostol je sažeo u rečenicu: *On je, naime, naš jedini mir.* (Ef 2, 14)

SVIJET OBILJEŽEN NEMIROM I STRAHOM

Isus učenicima ne uljepšava istinu o svijetu u koji ih šalje. Matej je zabilježio riječ: *Evo, šaljem vas kao ovce među vukove* (Mt 10, 16), koja jasno naznačuje tešku sudbinu učenika u svijetu. Evanđelist Ivan kao završetak Isusova oproštajnog govora od učenika donosi ništa lakšu riječ: *Ovo vam rekoh, da u meni imate mir. U svijetu ćete imati patnju. Ali, ohrabrite se: ja sam pobijedio svijet.* (Iv 16, 33) Tu

je ozbiljno upozorenje popraćeno velikim ohrabrenjem. Učenici su upozoreni da će u svijetu imati „patnju“. U grčkom izvorniku ta riječ ima široko značenje: *patnja, tjeskoba, muka, nemir, strah...* Dakle, posve suprotno Isusovu obećanju mira, ali zato dolazi hrabrenje u obliku podsjećanja na pobjedu njegova uskrsnuća.

Napetost između Isusova dara mira i nemira svijeta obilježava povijest Crkve i svijeta do danas. Zašto? Isusova pobjeda nad svijetom posebne je vrste. To nije otvoreni trijumf nad silama ovoga svijeta, već pobjeda u nemoći smrti na križu. U očima svjetskih moćnika to je naravno poraz. Ipak, to je pobjeda koju shvaća samo vjera i koja je u vjeri uvijek iznova moguća. Zato su progonitelji kršćana često ostajali zbunjeni pred sigurnošću i odlučnošću svojih žrtava. U prvim kršćanskim stoljećima bijahu to bezbrojni mučenici čija je vjera bila sjeme novih kršćana, a danas su to još brojnije žrtve mržnje na Krista i Crkvu diljem svijeta.

Nije nikakva tajna da je strah danas sveprisutan.

Ugledni njemački teolog E. Biser nazvao ga je „osnovnim osjećajem našega vremena“. Pritom on nema pred očima siromašne ljude negdje u Africi ili Južnoj Americi koji se bore s glađu i neizlječivim bolestima, pa bi se s razlogom trebali bojati za svoj život i budućnost svoje djece, već ljude bogate Europe u kojoj nema gladi, a zdravstvena skrb je na vrlo visokoj razini. Čega se oni boje? Psihijatri danas govore o nekih 350 različitih vrsta straha (fobija) koje znaju do u detalje opisati, ali nemaju lijeka za njih.

Francuski ateistički mislilac J. P. Sartre tvrdio je kako se čovjek boji drugoga čovjeka, točnije tuđeg pogleda koji ga može ogoliti i prikazati u lošem svjetlu. Zato on kaže: „Pakao, to su drugi!“ Drugi opet ističu današnje potrošačko društvo kao izvor straha, društvo koje čovjeka čini tjeskobnim zato što ga ne promatra kao osobu sa svim njezinim osobinama, i dobrim i lošim, već samo od njega traži sve veći učinak u poslu. Čovjek je u modernom društvu sveden na razinu proizvođača i potrošača, prepušten nemilosrdnim zakonima tržišta i reklame. No, je li to dovoljan razlog za toliku nesigurnost i strah?

DALEKO OD BOGA - DALEKO OD MIRA

Mnogi postavljaju pitanje zašto je strah baš danas toliko rasprostranjen, a nikad čovječanstvo nije raspolagalo tolikim bogatstvom i savršenim proizvodnim sredstvima kao danas? Razlog je dublje u samom čovjeku. Jedan njemački publicist podsjetio je na poznatu izreku negdašnjeg željeznog kancelara O. Bismarcka: „Mi Nijemci bojimo se samo Boga i ničega na svijetu.“ Kad bi on promatrao današnje stanje duha u svojoj zemlji, toj bi rečenici dao drukčiji oblik: „Danas se ne bojimo više Boga, ali se bojimo svega drugoga.“

Nećemo pogriješiti ako kažemo da su tu stvarni korijeni danas tako raširenog straha. Što god je Bog više potisnut iz čovjekova života, to se jače ljudi osjećaju osamljeni i bespomoćni, a to uvijek rađa nesigurnošću i strahom. Amerikanci imaju zanimljivu izreku koja bi mogla biti pravi odgovor na to stanje: „Na vrata je pokucao strah, otvorila je vjera i pred vratima nije bilo nikoga.“ Drugim riječima, što god se čovjek jače osloni na Boga, tim je više suzio prostor strahu.

Trebala bi u nama uvijek prevladavati misao da je naš život uvijek u Božjoj ruci, i u zdravlju i u bolesti, i u sreći i u nesreći. Psalmist je to dobro znao. Unatoč iskustvu da

mu protivnici trajno postavljaju zamku i da nitko za nj ne mari, on se s nepokolebivim pouzdanjem obraća Bogu: *Ako duh i klone u meni, ti put moj poznaješ - Na putu kojim prolazim potajnu mi zamku staviše... K tebi, Jahve, vapijem; govorim: ti si mi utočište, ti si dio moj u zemlji živih.* (Ps 142, 4-6) Dakle, posve suprotno od onog što su protivnici vjere nekoć tvrdili, da je religija plod straha. Naprotiv, Biblija nas uči da vjera odgoni svaki nepotrebnii strah. Kada bismo u vlastitim kušnjama bili svjesni Isusove riječi: *Ohrabrite se: ja sam pobijedio svijet*, kako bismo lakše izlazili nakraj sa svim teškoćama života!

DUH SVETI PODSJEĆA NA ISUSOVA OBEĆANJA

Isusovo ohrabrenje učenicima ima svoje čvrsto uporište. Neposredno prije toga, Isus im je obećao snažnog Branitelja u liku Duha Svetoga koji će nastaviti njegovo djelo: *Branitelj, Duh Sveti, kojega će Otac poslati zbog mene, naučit će vas sve i sjetiti vas svega što vam rekoh. Ostavljam vam mir; mir i to svoj, dajem vam. Ja vam ga ne dajem kakav daje svijet. Neka se ne uznemiruje i ne plaši vaše srce.* (Iv 14, 26-27) Logičan odjek tog Isusova obećanja jest Gospin poziv: „Molite se Duhu Svetom da vas On preobrazi i ispuni svojom snagom vjere i nade da biste bili čvrsti u ovoj borbi protiv zla.“

Mnogi ljudi danas žive ili u budućnosti koja je neizvjesna i zato je se silno boje, ili pak u promašenoj prošlosti kojoj se još uvijek opterećuju, umjesto da je predaju Bogu u sakramentu pomirenja i usredotoče se na sadašnjost na koju jedino mogu utjecati. Da bi to mogli, moraju u sebi i oko sebe pronaći duhovne vrijednosti za

Biblija nas uči da vjera odgoni svaki nepotrebnii strah. Kada bismo u vlastitim kušnjama bili svjesni Isusove riječi: *Ohrabrite se: ja sam pobijedio svijet, kako bismo lakše izlazili nakraj sa svim teškoćama života!*

koje se isplati živjeti. Ako jedan mladić kaže: „Ja ovaj čas ne vidim za što bi se isplatilo zalagati, ja ne vidim smisla svome životu“, to ne znači da za godinu dana neće drukčije osjećati ako se ovaj čas usredotoči na nešto dobro, pozitivno i korisno, a u tome će ga najbolje prosvjetliti Duh Sveti, ako se prepusti njegovu vodstvu. Kao što je nekoć prestrašene učenike ispuniio snagom neustrašivog svjedočenja za uskrslog Gospodina, tako će ojačati i našu vjeru i nadu u borbi protiv zla.

U čovjeku postoji psihička razina povezana s različitim nagonima koje možemo nazvati i „biološkim“ osjećajima: glad, žeđ, spolni nagon, razni oblici straha. Ali postoji i osobno-duhovna razina s drugom vrstom osjećaja koje možemo nazvati osjećaji za vrednote: osjećaj ljubavi, osjećaj naklonosti, osjećaj za žrtvu. Dok oni prvi imaju zadatak osigurati preživljavanje našega Ja, pa su tako povezani s osjećajem užitka, ovi drugi osjećaji na osobno-duhovnoj razini usmjereni su prema jednom drugom subjektu, prema Bogu ili drugom čovjeku, u duhu Isusove dvostruke zapovijedi ljubavi. Oni čovjeka potiču na zalaganje za nešto dobro i plemenito, dajući smisao njegovu životu i u radosti i u trpljenju, što mu pomaže da nadvlada svaki iracionalni egzistencijalni strah.

PORUKA POD POVEĆALOM

LIDIJA PARIS

U Gospinim se porukama neki pojmovi stalno ponavljaju, neki su učestali, neki rijetki, a neki posve novi i iznenađujući. Ti detalji površnom čitatelju mogu ostati sakriveni, no ako ih uočimo vidjet ćemo da se upravo u njima često skriva srž i jedinstvenost pojedine poruke. Slikovito bi se moglo reći da su Gospine poruke umotane u skroman novinski papir, a ne u sjajan blještavi darovni papir... One mogu biti pravi izazov za ljudsku pamet koja se ponekad treba odreći svojih misaonih tijekova da bi u ovim, naoko banalnim rečenicama otkrila srž... Pogledajmo, dakle, poruke pod povećalom.

„Draga djeco! S vama sam i danas da vas vodim k spasenju. Vaša duša je nemirna jer je duh slab i umoran od svih zemaljskih stvari. Vi, dječice, molite se Duhu Svetom da vas On preobrazi i ispuni svojom snagom vjere i nade da biste bili čvrsti u ovoj borbi protiv zla. Ja sam s vama i zagovaram za vas pred mojim Sinom Isusom. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.“ (25. travnja 2015.)

U poruci od travnja 2015. nalazimo dvije formulacije koje nikada do sada nismo imali: konstataciju da je duh slab i umoran od zemaljskih stvari te poziv na čvrstoću u borbi protiv zla.

DIJAGNOZA: DUŠA JE NEMIRNA JER JE DUH SLAB I UMORAN OD ZEMALJSKIH STVARI.

I u ovoj poruci nalazimo neke riječi koje su se dosad rijetko pojavljivale. Prije ove poruke pojam slab pojavio se samo dva puta, a pojmovi umor i zemaljske stvari manje od deset puta.

Slabost: Naša sloboda je naša slabost, još smo slabi i nismo ponizni. (25. 2. '07.; 25. 10. '10.)

Umor: Molitvom ćemo prevladati umor, umorni smo jer se ne znamo predati, trebamo se probuditi iz umornog sna svoje duše, naša su srca teška i umorna za sve ono što je milost i dar. (30. 5. '85.; 13. 6. '85.; 25. 3. '01.; 25. 10. '06.) Kad smo umorni – uzmimo kronicu i doživjet ćemo radost u susretu sa Spasiteljem. (25. 4. '01.)

Zemaljske stvari nas zaokupljaju, na njih smo navezani, a trebali bismo spoznati da one za nas nisu važne. Okolina nas vodi prema zemaljskim stvarima, grijeh nas vuče prema zemaljskim stvarima, no ne smijemo dopustiti da nas ozozemaljsko udalji od spoznaje pravog zadovoljstva. (9. 5. '85.; 25. 1. '02.; 25. 10. '06.; 25. 5. '12.; 6. 11. '86.; 25. 11. '11.; 25. 2. '13.; 18. 3. '15. Mirjani) U ovozemaljskim stvarima ne bismo trebali tražiti radost, nego bi nam one trebale biti pomoć kako

bismo se približili Bogu Stvoritelju. (25. 12. '07. Jakovu; 25. 2. '09.)

LIJEK: MOLITE SE DUHU SVETOM DA VAS ON PREOBRAZI I ISPUNI SVOJOM SNAGOM VJERE I NADE.

U dosadašnjim porukama Gospa je osam puta pozivala na preobrazbu koja je plod molitve. Preobrazba i promjena su plod Božjega djelovanja. (25. 5. '98.; 25. 7. '98.; 25. 10. '98.; 25. 11. '02.; 25. 1. '04.; 25. 7. '04.; 25. 11. '07. i 25. 2. '10.)

CILJ: DA BISTE BILI ČVRSTI U OVOJ BORBI PROTIV ZLA.

Poruka od travnja 2015. daje dijagnozu – duh je slab i umoran od zemaljskih stvari – no ne poziva ni na kakvo samoiscjeljenje niti samospašavanje, nego na utjecanje Duhu Svetomu koji nas može preobraziti i ispuniti svojom snagom vjere i nade da bismo bili čvrsti u ovoj borbi protiv zla.

U dosadašnjim porukama pojam borbe pojavio se samo tri puta, a pojam čvrstoće šest puta.

Borba: Mi se borimo s dobrim i zlim što je u nama (25. 2. '13.), Gospa nas želi uzeti za ruke i koračati s nama u borbi protiv nečistoga duha (18. 3. '12. Mirjani) i poziva nas na borbu protiv grijeha kao u prvim danima (25. 3. '14.). Nikad dosad nije bilo riječi o borbi protiv zla.

Čvrstoća: Poruke jednom spominju čvrstu volju i pet puta čvrstu vjeru, no nikad dosad nismo imali poziv na čvrstoću u borbi protiv zla.

DVIJE POVEZANE PORUKE

Ova poruka zvuči pomalo kao nastavak i potvrda prošlomjesečne u kojoj stoji: *Mnoga su se srca zatvorila milosti i oglušila na moj poziv... Molite i borite se protiv napasti i svih zlih planova koje vam preko modernizma đavao nudi, molite da vas zlo ne upotrijebi i ne pobijedi u vama.* I to su bile dvije formulacije koje nikad dosad nismo imali u porukama.

Jednom riječju – poruke od ožujka i travnja postavljaju dijagnozu: Mnoga su se srca zatvorila i oglušila, duša je nemirna jer je duh slab i umoran. One nam predlažu i lijek: Pozivaju nas da molimo s križem u ruci da nas zlo ne upotrijebi i ne pobijedi u nama, te potiču da zazivamo Duha Svetoga koji nas može preobraziti i dati nam snagu vjere i nade da bismo bili čvrsti u borbi protiv zla.

MEĐUGORSKO JUTRO

pozdravljam te, Majčice sveta,
u čežnji sam zrnca
cijelu noć prebiral
dok sam u Međugorje k tebi putovala

evo me sada tu
pred tvojim kipom u vrtu
šuteći stojim, ganuta

pozdravljam ovo međugorsko jutro
još posve tiho, ulice snene
tek rumena nit naviješta zoru
visoko na istoku
a nježni cvrkutić pjevuši s grane

taj prizor ljepote smirene
dragocjeni je dar mome oku
i već osjećam da nisam sama
da si tu ti,
moja draga nebeska Mama!

pozdravljam i ovu međugorsku grud
zelene vinograde i prašnjave staze
što šapuću mome srcu:
„Ja sam TRS a vi ste loze...“
- o, manja sam od ovoga praha

pozdravljam svaki kamen
na koji si ti, mira Kraljice, stala
kada te Ljubav s Neba
k nama poslala,
vječna ti hvala!

pozdravljam tvoje Podbrdo
i Križevac što na vrhu blista
i zove nas neodoljivo
svakoga dana:
„Dječice, slijedite Krista“.

Lela Ivasić

TEMATSKI IZBOR GOSPINIH PORUKA S FOTOGRAFIJAMA MEĐUGORJA

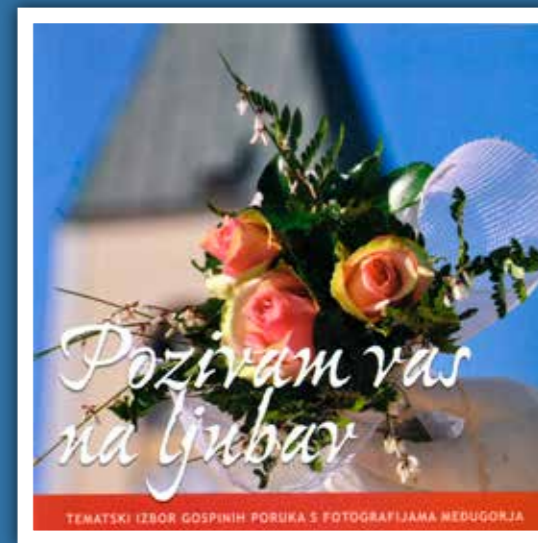
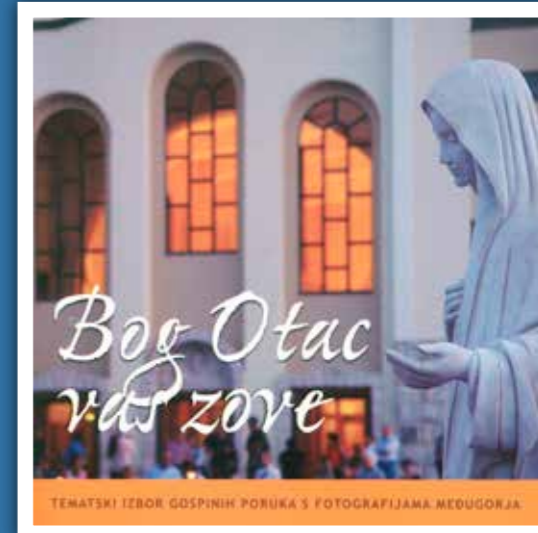
U knjižicama *Ja sam vaša Majka*, *Bog Otac vas zove* i *Pozivam vas na ljubav* nalazimo Gospine međugorske poruke okupljene oko tri ključne teme: Marijino majčinstvo, Božje očinstvo i ljubav kao srž kršćanskog života. Marijine majčinske riječi i pozive prate fotografije koje dočaravaju molitveno ozračje međugorskih molitvenih mjesta. Knjižice možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

Informativni centar MIR Međugorje
Gospin trg 1, BiH-88266 Međugorje
Bosna i Hercegovina
Internet: www.medjugorje.hr

Online Book Shop
www.emedjugorje.com
Tel.: +387 36 653 375
E-mail: shop@medjugorje.hr

Knjižara
Tel.: +387 36 653 375
E-mail: suvenirnica@medjugorje.hr

www.emedjugorje.com

VJERA

ŠTO JE VJERA?

Mudrom čovjeku došla je žena nerotkinja s molbom da moli za nju kako bi dobila dijete. Saslušavši je, on joj ispriča slučaj svoje majke koja je također bila nerotkinja. Čuvši za nekoga svetog čovjeka, ponijela je bogat dar i prevalila velik put dok ga nije pronašla i iznijela mu svoju potrebu. „On joj je obećao da će moliti za nju, a ona je otišla smirena kući. Godinu dana kasnije ja sam došao na svijet“ - završio je mudri čovjek. Kad je žena čula tu priču, poviče: „I ja ću tebe bogato nadariti ako dobijem dijete.“ „To više ne vrijedi, jer ti si čula tu priču, ali moja majka nije prije ništa čula, već je samo čvrsto vjerovala i nadala se.“

VJERA U MARIJINU ŽIVOTU

„Čvrsto vjerujte i ne bojte se!“ Bio je to prvi Gospin poziv narodu i fratrima prvih dana ukazanja koncem lipnja 1981. godine. Zašto najprije poziv na vjeru? Možda zato jer je i nju anđeo Gabriel najprije ohrabrio: „Ne boj se, Marijo!“ (Lk 1, 30) Vjeruj, Marijo, da Bogu ništa nije nemoćuće! (Lk 1, 37)

Vjera je prvo i najvažnije Marijino duhovno iskustvo. Za cijeli njezin život od neizmjerne važnosti bilo je ono anđelovo *Ne boj se* i njezino *Evo me*. To iskustvo ohrabrenja od drugoga i vlastitog predanja drugome za Mariju je bilo presudno. Iako ništa što je nakon toga slijedilo nije bilo lako (naprotiv!), *Neka mi bude olakšavalo* je Mariji da se pred zaprekama ne preda i da nejasnoće izdrži.

Zamislimo kako joj je bilo kad je u krilo primila mrtvo tijelo svoga, ali ne samo svoga nego i Božjega sina!

FRA MARINKO
ŠAKOTA

BUDUĆI DA JE VJERA POVJERENJE U BOGA, ŠTO JE JAČE POVJERENJE, TO JE ČOVJEK DRUKČIJI. VJERA POKREĆE ONOGA KOJI VJERUJE. DJELUJE NA NJEGA, MIJENJA GA. POVJERUJEMO LI DA NAS BOG LJUBI, DA NAM PRAŠTA, NE ĆEMO OSTATI ISTI. LJUBAV, RADOST I MIR UČI ĆE U NAŠA SRCA.

Shvaćamo li na kakvoj je kušnji u tim trenucima bila Marijina vjera?! Kao da se silna oluja sruči na plamičak male svijeće! Sad možemo razumjeti pravo značenje Elizabetine pohvale: „Blažena ti što povjerova...“ (Lk 1, 45)

VJERA I ZNANJE

Vjera je presudno važna u životu. Najvažnija! Gospa zato želi da i mi živimo iz vjere. Ne samo iz znanja o vjeri (o Bogu) jer vjera i znanje nisu isto. Ništa protiv znanja, ali znanje nije dovoljno. Znanje je teorija, misao, a vjera je praksa, djelo.

Prosjak je potegao za rukav prolaznika i molio ga novac da kupi šalicu kave. Ovo je bila njegova priča: „Bilo je vrijeme, gospodine, kad sam ja bio bogat poslovan čovjek kao što ste vi sada. Cijeli sam dan ozbiljno radio. Na mojem je stolu bio moto: *Misli kreativno, djeluj odlučno, živi riskantno*. To je bio moto prema kojem sam živio, i novac se jednostavno slijevao. A onda... a onda (prosjakovo se tijelovo treslo od jecaja)... čistačica je s ostalim smećem bacila moj moto.“

Ovaj primjer zorno pokazuje što se događa kada je vjera ostala samo znanje. S motom nestaje sve; sa znanjem prestaje i vjera. To se događa kada se vjera nije utjelovila u osobi, kada ostane izvan nje. Takva vjera je kao dugme u koje upremo da izvrši neki zadatak.

Suprotno vjeri kao dugmetu izvan nas jest vjera kao krepost u nama (krepost – lat. *virtus*, a znači *snaga*). Povjerenje, izručenje Bogu – to je ono što je Pavla i njegove suradnike držalo da su bili „obarani, ali ne i oboreni“ (2 Kor 4, 9), da su izdržali u protivštinama i trpljenju.

Vjera je poput kuće sagrađene na stijeni koju udaraju životni vjetrovi i bujice, ali je ne mogu srušiti, jer ima snažne temelje. Ili poput stabla koje je duboko u zemlju pružilo korijenje.

ZAŠTO ZNANJE NIJE DOVOLJNO ZA VJERU?

Jednog dana jedan od najvećih sveučilišnih profesora, kandidat za Nobelovu nagradu i poznati svjetski znanstvenik, dođe na obalu nekog jezera. Zamoli lađara da ga u svojoj lađici preveze na drugu stranu jezera. Lađar rado pristade. Kad su dobrodošli odmakli od obale, profesor počne ispitivati lađara: „Poznaješ li povijest?“ „Ne.“ „Četvrtina tvoga života je izgubljena.“ „Poznaješ li astronomiju?“ „Ne.“ „Dvije četvrtine tvoga života su izgubljene.“ „Poznaješ li filozofiju?“ „Ne.“ „Pa ti si izgubio tri četvrtine života!“

Odjednom se podiže silna oluja. Lađica se nasred jezera zanjehala kao orahova ljuska. Vičući iz svega glasa nasuprot vjetru, lađar se obrati profesoru: „Znate li plivati?“ „Ne“, odvratil profesor. „Onda ste izgubili cijeli život.“

„Kršćanin može moliti i postiti, ići na misu i ispovijedati se, činiti dobro, a ne tražiti Boga s ljubavlju. Kad nam naša kršćanska praksa ostane bez ljubavi, onda možemo sve činiti, a duhovno biti mrtvi. Onda možemo znati za zapovijed ljubavi, a dopustiti sebi mržnju, možemo znati za Isusovo praštanje neprijateljima, a sami neprestano živjeti u sukobima.“ (fra Slavko Barbarić)

„Sve mogu u Onome koji me jača“ (Fil 4, 13), izraz je vjere u kojoj je živio sv. Pavao. Ispunjen tom jakošću, unatoč trpljenjima, Pavao za sebe može reći: „Znam komu sam povjerovao.“ (2 Tim 1, 12).

VJERA I LJUBAV

Vjera može bez znanja, ali ne može bez ljubavi. Stoga Gospa poziva: „Slušajte jer vam želim govoriti i pozvati vas da imate više vjere i povjerenja u Boga koji vas neizmerno ljubi.“ (25. 8. 1996.)

Zašto je to važno? Od kakvog je značenja za naš život ako povjerujemo da nas Bog neizmerno ljubi, da nam prašta?

Zamislimo da smo u životu nešto pogriješili. Što se u nama tada događa? Strah nas je. Bojimo se kako će Bog na to reagirati. S tim strahom imaju problema mnogi naši vjernici. Boje se da ih Bog ne osudi, da ih ne kazni, da se ta kazna ne pokaže – kako oni „vjeruju“ – na njima, na njihovoj djeci i unucima.

Tako mi mislimo, a sveti? „Da, ja osjećam, sve kad bih imala na svojoj savjesti sve grijeha koji se mogu počinuti, bacila bih se, srca slomljena od kajanja, u naručje Isusovo, jer znam koliko ljubi rasipnog sina koji se vraća k njemu!“ (sv. Terezija od Djeteta Isusa)

Povjerenje u Boga – to je temeljno Terezijino iskustvo. „Otkada mi je dano da shvatim ljubav Srca Isusova, priznajem da je ono istjeralo svaki strah iz moga srca! (...) Ni jedan ljudski život nije izuzet od pogrješka...“

Budući da je vjera povjerenje u Boga, što je jače povjerenje, to je čovjek drukčiji. Vjera pokreće onoga koji vjeruje. Djeluje na njega, mijenja ga. Povjerujemo li da nas Bog ljubi, da nam prašta, ne ćemo ostati isti. Ljubav, radost i mir uči će u naša srca. Drukčiji ćemo ići kroz život. S puno više nade. Ohrabreni. Sigurniji. Mirniji u ishod ako je pred nama noć.

„Ono što Boga ranjava i pogađa ravno u srce, to je naš nedostatak povjerenja.“ (Terezija od Djeteta Isusa) U manjku ili izostanku povjerenja u Boga kriju se mnoge ljudske tragedije. A ljubav želi da joj se vjeruje. „Ja sam s vama i želim da mi vjerujete da vas ljubim.“ (25. 11. 1987.) To isto i Bog želi. „Bog ne treba naša djela, nego žeda za našom ljubavi.“ (Terezija od Djeteta Isusa)

S FRA SLAVKOM U GOSPINOJ ŠKOLI

VJERA I RAST

FRA MARINKO
ŠAKOTA

ŠTO NE RASTE, ZAKRŽLJA I SAHNE. U nebrizi oko rasta treba tražiti uzroke slabe vjere ili nevjere, a vjera koja je zastala u svom rastu ne može biti od pomoći čovjeku.

Ako je nebriga oko rasta vjere uzrok njezine slabosti, što doprinosi rastu vjere?

Kao što stablu rast daje sok, tako vjeru oživljuje ljubav. „Vjerovati da nas Bog ljubi početak je i uvjet svake promjene i svake spremnosti slušati i činiti riječ Božju. Onome koga volimo, njemu i vjerujemo, a kome vjerujemo, činiti ćemo ono što nam govori. Dakle, ljubav je ona koja otvara čovjekovo srce Bogu i čovjeku, a nedostatak ljubavi ga zatvara i pred Bogom i pred čovjekom.“

Možda smo mislili da samo kuća mora imati čvrste temelje, a zaboravljamo da i vjera o tome ovisi. „Mnoge nas stvari danas razočaravaju, iznenađuju, ubijaju volju za radom, guše nadu, ruše povjerenje, te srce ostaje prazno, ispunjeno nepovjerenjem koje vodi u očaj. Dokle se god u ovome svijetu možemo razočarati i izgubiti povjerenje, znak je da smo svoje nade i povjerenje stavili na krhke temelje ovoga svijeta – bilo u same sebe, bilo u ljude oko sebe, u politiku, ekonomiju, znanost.“

Za rast vjere važni su osjećaji, ali tu moramo dobro pripaziti. „Kad netko doživi iskustvo ljubavi, mira, ozdravljenja, onda je to zaista korisno. Ali mi ne smijemo pretvoriti vjeru u sredstvo da se dobro osjećamo u onome i onakvi kakvi jesmo... Pravi smisao nije u osjećanju nego u postajanju sličnijim Isusu.“ Osjećaji su u vjeri važni, ali nisu najvažniji. „Ne smijemo zaboraviti da je smisao svega što činimo kao vjernici suobličavanje Isusu Kristu.“

Vjera je silna snaga, ali i ona može biti bez hrane, tako i vjera. Stoga je hranjenje vjere prioritet. „Treba doći na misu i moliti za milost vjere, pa tek onda tražiti ono što nam je potrebno. Treba ostvarivati euharistijsko zajedništvo, pa tek onda od nježa živjeti.“

Pored euharistije vjeru možemo hraniti redovitom osobnom i obiteljskom molitvom, postom, čitanjem i razmatranjem Božje riječi, ispovijeđu, postom, klanjanjem...

Nakon što je vjera nahranjena u molitvi, rast vjere nije završen nego ju se nastavlja jačati, kušati i provjeravati kroz svakodnevne životne ispite.

VJERA I STRAH

Čovjek današnjeg vremena razvio je mnoge i razne tehnike u nadvladavanju straha. No, unatoč tomu strah i dalje postoji, a u nekim segmentima možda je čak i jači nego prije.

Na poseban način strah osjećaju ljudi koji ne vjeruju u Boga. „Danas se mnogo govori o egzistencijalnom strahu, koji je duboko povezan s nevjerovanjem. U iskustvu svoje prolaznosti čovjek nevjernik ne može naći snage da pobijedi strah. Kako bi i mogao ako je uvjeren da se sve završava u nestanku koji nastaje smrću.“

Možemo razumjeti da ljudi koji ne vjeruju imaju straha, no kako shvatiti strah u vjernika? Zar strah u vjernika nije u kontradikciji s vjerom? Zar nije negiranje vjere?

Strah u vjernika uvijek je „znak da srce nije otvoreno, odnosno da se ne moli i da se u molitvi ne otvaramo Bogu, da ne vjerujemo Bogu nego da nas vode naša negativna iskustva s nama samima i s drugim ljudima.“

Što vjerniku može pomoći da se oslobodi straha? „Onaj tko u svome srcu ima vjeru i povjerenje, oslobođen je straha i ima snage i odvažnosti predati svoju prošlost u neizmjenjivo Božje milosrđe, te svoju budućnost u Božju providnost, a sadašnji trenutak činiti dobro, ne očekujući odmah nagrade – bilo od ljudi bilo od Boga.“

Vjera u Božju nazočnost ključna je pomoć u oslobađanju od straha, a tomu nas uči iskustvo djece. „Najbolji lijek protiv straha je nazočnost nekoga za koga znamo da nas voli i da je spreman štititi nas. To se najbolje vidi kod djece. Koliko smo puta kao djeca plakali samo zato što nismo znali gdje su majka ili otac ili netko od odraslih. Kad smo čuli glas: 'Ovdje sam, ne boj se i ne plaći!' pobjeđivali smo strah.“

Dakle, „kad čovjek vjeruje da ga na drugoj strani čeka dobar Bog koji ga voli, onda će pobijediti strah. I još više, kad čovjek zna da je Bog uvijek nazočan, u svakoj situaciji, a pogotovo tamo gdje je on sam nemoćan, onda će moći živjeti mirno i radosno. Zato se Bog predstavlja kao Bog Emanuel – Bog s nama. U Sv. pismu poziv *Ne boj se* ponavlja se 365 puta! Nije Isus slučajno nakon uskrsnuća izgovarao upravo riječi: Mir Tebi! Ja sam! Ne boj se!“

Osjećaj krivnje zbog vlastitih grijeha nerijetko je uzrok strahu. „U pobjeđivanju straha stoga je važno vjerovati da nam Bog oprašta i da imamo snage tražiti oprost i od Boga i od ljudi. Dok to ne učinimo, strah ostaje.“

Duboko povjerenje u Boga, zatim rad na slobodi srca, a posebno molitva za čvrstu vjeru pomažu da se oslobodimo straha. „Zato Marija i može reći: Tko moli, ne boji se budućnosti, jer tko moli, predaje i svoju prošlost i sadašnjost i budućnost u ruke Očeve, koji je vladar vremena i prostora i koji nas pozna i ljubi. A to je zapravo vjera – predati srce, sav život Bogu.“

Brižljivo njegovani duhovni život, u molitvi i sakramentima, pomaže nam u oslobađanju od straha. „Bog ne želi da čovjek živi u strahu jer čovjeku nije dobro kad se boji. Koliko puta je Isus ponovio upravo ove riječi: Ne boj se! Zašto ste se preplašili, malovjerni! Zato nam Marija i može reći: Tko moli, ne boji se, jer je molitva susret s Bogom. Zato su svi sakramenti pomoć da se oslobodimo straha, a posebno sakrament pomirenja, jer znademo da nam Bog preko svećenika prašta i izmirujemo se s njim. Mir se vraća, strah odlazi.“

Možda nismo (dovoljno) ni svjesni koliko je Marijina nazočnost među nama od iznimne važnosti za našu vjeru i time pomoć u oslobađanju od straha. „Marija nas također upozorava da ne zaboravimo da je ona s nama. Njezina nazočnost je neprocjenjiva milost i dar i pomoć da se oslobodimo straha. U Sv. pismu se često poziva vjernike da ne zaborave djela Gospodnja. Tko zaboravlja njegovu ljubav i dobrotu i milosrđe, otvara velika vrata strahu i nepovjerenju. Tko je zaboravio da je svaki lijepi dan dar Božji, u jednom teškom danu može biti lako slomljen! Marijina nazočnost i ljubav, kojom nas sve ljubi, daju nam sigurnost i oslobađaju od straha.“

U Sv. pismu se često poziva vjernike da ne zaborave djela Gospodnja. Tko zaboravlja njegovu ljubav i dobrotu i milosrđe, otvara velika vrata strahu i nepovjerenju. Tko je zaboravio da je svaki lijepi dan dar Božji, u jednom teškom danu može biti lako slomljen! Marijina nazočnost i ljubav, kojom nas sve ljubi, daju nam sigurnost i oslobađaju od straha.

KOMADIĆI NEBA NA ZEMLJI

Povezati snagu karizmi Duha Svetoga s Gospinim krepostima jedinstven je recept obnove pojedinca, zajednice i Crkve. Kao što u Međugorju s Gospom dolazi „Nebo na zemlju“, tako i svaki vjernik ispunjen Duhom Svetim i Marijinim krepostima treba biti „komadić Neba na zemlji“!

PRVI SUSRET ZAJEDNICA KARIZMATSKOG POKRETA POVEZANIH U KOORDINACIJU OBNOVA U DUHU SVETOM (ODS) HRVATSKE I BIH

Na prvom Susretu zajednica karizmatiskog pokreta povezanih u koordinaciju ODS Hrvatske i BiH, koji se u Međugorju održavao od 10. do 12. travnja 2015., sudjelovalo je više od tisuću predstavnika 70-ak molitvenih zajednica karizmatiskog pokreta iz Hrvatske i BiH. Glavni cilj je bio osnažiti rast u bratskom zajedništvu i međusobnom povezivanju. Razlog je svakako taj što je najčešći problem karizmatiskih zajednica oduvijek bio upravo nedostatak zajedništva! I u prošlosti i u sadašnjosti, osobe su razlike i „želje za moći“ našalost često uspijevale pobijediti jedinstvo. Ova borba traje i danas, unatoč pokušajima pojedinih ljudi da se sve molitveno-karizmatске zajednice povežu i doista postanu jedna duhovna obitelj. Situacija s pokretom Obnove u Duhu (Rinovamento nello Spirito) u Italiji, također je u svojevrsnoj krizi. Iako imaju zajedničko Nacionalno vijeće, mnoštvo je zajednica koje ga napuštaju nezadovoljno sadašnjim vodstvom te institucionalizacijom pokreta. Stoga je ovaj PRVI SUSRET ZAJEDNICA KARIZMATSKOG POKRETA koje su se povezale u KOORDINACIJU OBNOVA U DUHU SVETOM (ODS) HRVATSKE I BIH doista svojevrsno malo čudo.

Iako su u organizaciji susreta uvelike pomogli međugorski župnik fra Marinko Šakota, vrijedni tehničari župe,

PAULA TOMIĆ

uslužni volonteri, susret je ipak ponajviše plod suradnje dvojice članova pokreta: Lordana Ljubenkova iz Splita te Damira Zukana, koordinatora Obnove u Zagrebačkoj nadbiskupiji. Ohrabrenje na ovom putu zajedništva i povezivanja osobno im je došao uputiti sam vrh karizmatiskog pokreta Obnove u Duhu (Rinovamento nello Spirito) iz Italije – njezin predsjednik Salvatore Martinez te don Guido Maria Pietrogrande, duhovnik ODS-a Italije koji je aktivan u Pokretu još od 1976. Cijenjeni gosti bili su i predstavnici talijanske zajednice - Regina Pacis i njihova osnivačica Luisa Scipionato Nottegar, čijom su se zaslugom predstavnici ODS-a Hrvatske i ODS-a Italije povezali i dogovorili ovaj susret.

Susretu su prisustvovali mnogobrojni svećenici vezani uz karizmatiski pokret, između ostalih fra Nikola Spužević koji je u ime molitvenih karizmatiskih zajednica iz BiH pozdravio sve prisutne i nije krio svoju radost zbog ovog skupa i zajedništva, te fra Ante Vučković koji je pozdravio sve prisutne u ime molitvenih karizmatiskih zajednica iz Hrvatske. On je ujedno bio i glavni predavač seminara. Kroz predavanja, propovijedi i klanjanja razvijao je tematiku „Talenata“ i „Talenata u službi zajedništva“. Fra Smiljan Kožul je predmolio posvetu cijelog Pokreta i svakog pojedinog člana Bezgrešnom Srcu Marijimu, Kraljici Mira, Kraljici obitelji i Kraljici Hrvata.

Svi sudionici, a i govornici nisu krili radost zbog susreta, zbog povezivanja i zajedništva koje je najveći znak Isusova uskrsnuća i žive ljubavi među nama. Pozvali su sve predstavnike molitvenih zajednica da rade i potiču druge na osobno obraćenje, na rast u krepostima, poniznosti i podložnosti... Bez kreposti je nemoguće živjeti zajedništvo, nemoguće je u drugome gledati brata ili sestru. Neprestano je isticano kako je zadatak pokreta ODS-a ujedno i tajna uskrsnuća: Ljubiti se međusobno. Bez osobnog uskrsnuća, bez vjere u Isusovo uskrsnuće taj cilj je neostvariv jer tek nam uskrsli Isus daje Duha Svetoga koji je izvor zajedništva, snaga ljubavi i život Crkve.

Salvatore Martinez, jedan od osnivača karizmatiskog pokreta u Italiji, a od 1997. i njegov predsjednik, u svojim nadahnutim predavanjima izdvojio je dva važna problema vezana uz svijet i Crkvu danas: „Koji je najveći problem današnjeg svijeta? Taj što ne priznaje Isusa Krista! Posljedica toga je da svijet ne želi biti spašen jer spasenje dolazi po Isusu Kristu. Koji je najveći problem Crkve? Taj što ne poznaje Duha Svetoga! Posljedica toga je da u našim Crkvama ne živi uskrsli Isus, nema života, jer Duh Sveti daje život po ljubavi i zajedništvu. Upravo u ovom „upoznavanju“ Duha Svetoga i njegovom prenošenju na ljude koji su žedni Boga i ljubavi, on vidi cilj i svrhu karizmatiskog pokreta koji danas broji više od 250 tisuća članova. Papa Ivan Pavao II. konstatirao je kako je to broj ljudi

dovoljan za jedan grad – grad Duha Svetoga. Salvatore je stoga pozvao sve prisutne da se upravo tako osjećaju i žive: kao građani grada Duha Svetoga jer „Ljubav ne trpi raskol. Ako smo braća, moramo biti zajedno. Ovdje smo da dokažemo da je ljubav jača od svih nacionalnih i osobnih razlika te geografskih udaljenosti.“

Važno je napomenuti da je ovaj susret u Međugorju, osim što je plod jednodušne molitve i predstavlja odgovor na Božji poziv da se u Duhu pokrene ostvarenje onog što je namijenio za svoj narod na ovim područjima, organiziran i na poticaj prošlogodišnjeg susreta 50 tisuća članova zajednica ODS-a s papom Franjom na stadionu Olimpico u Rimu od 2. do 4. lipnja 2014., a na kojem su bili i predstavnici zajednica ODS-a iz Hrvatske. Ovaj susret je također i priprema za novi susret zajedništva svih karizmatiskih pokreta ODS-a s papom Franjom u Rimu 2017. godine.

Osobito su snažni i dojmljivi pojedini trenutci susreta, molitvene točke slavljenja predvođene slavljeničkim timom zajednice „Božja pobjeda“ iz Zagreba. Njihove tople, meditativne, a opet snažne pjesme, bogate značenjem i snagom Duha, pomagale su da se srca brže uzdignu k Bogu.

Organizacija susreta u Međugorju na neki način nije slučajna. Osim što je ovdje bilo moguće zadovoljiti organizacijske standarde programa, postoji i puno dublji, duhovni razlog. Govor o Duhu Svetom za duhovnost Međugorja nije nešto strano. Koliko puta je Gospa u porukama pozivala da Ga molimo za prosvjetljenje kao blagoslov nad naše obitelji i župu, za dar Duha Istine kao pripremu za svetu misu... Opominjala nas je da Ga premalo zazivamo, premalo molimo, premalo mu se posvećujemo, jer: „Kad imate Duha Svetoga, imate sve!“ Ono što Gospa i Međugorje mogu „dati“ karizmatiskom pokretu jest svakako ova majčinska škola poniznosti i služenja, bez koje će opet sve ove želje o zajedništvu i jedinstvu ostati samo snovi. Povezati snagu karizmi Duha Svetoga s Gospinim krepostima jedinstven je recept obnove pojedinca, zajednice i Crkve! Kao što u Međugorju s Gospom dolazi „Nebo na zemlju“, tako i svaki vjernik ispunjen Duhom Svetim i Marijinim krepostima treba biti „komadić Neba na zemlji“!

FRA SMILJAN KOŽUL

Fra Smiljan Kožul, jedan od najpoznatijih hrvatskih egzorcista, voditelj Pokreta krunice za obraćenje i mir iz Zagreba: „Ovo je jedan od najsretnijih dana mog života! Budite uvjereni da će zajedništvo naših zajednica Hrvatske i BiH učiniti velika djela, na slavu Boga Oca i na spas našeg ispaćenog hrvatskog naroda!“

DAMIR ZUKAN, koordinatorska Obnove u Zagrebačkoj nadbiskupiji:

„Posebno me raduje da na susretu sudjeluje više od 70 zajednica iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine s istim pozivom na zajedništvo u srcu, a za neke nismo ni znali da djeluju. Ovo je povezivanje zajednica, povezivanje Tijela Kristova. Zadatak koji vidim pred nama jest proširivanje naše vizije zajedništva – svojevrsan „IZLAZAK“. Naime, da mi Isusa kojeg smo susreli na molitvenom susretu zajednice, donesemo čovjeku na ulicama Hrvatske, BiH i Europe, koji je gladan Boga!“

LUISA SCIPIONATO NOTTEGAR

na susretu je svjedočila o svom životnom putu. Zajedno sa svojim pokojnim mužem Alessandrom osniva karizmatisko-molitvenu skupinu, a zatim i redovničku zajednicu „Regina Pacis“ koja trenutno okuplja 11 obitelji i 20 posvećenih osoba u zajedničkom poslanju molitve i služenja potrebitima. Interesantno je da je nadahnula da su i bračni parovi pozvani na svetost došlo nakon što su supružnici Nottegar posvetili svoju obitelj Gospi, potaknuti viješću o Gospinim ukazanjima u Međugorju.

Foto: Mateo Ivanković

Razgovor s
Lordanom
Ljubenković

BITI JEDNO

PAULA TOMIĆ

U MEĐUGORJU JE OD 10. DO 12. TRAVNJA UPRIILIČEN PRVI SUSRET ZAJEDNICA KARIZMATSKOG POKRETA POVEZANIH U KOORDINACIJU OBNOVA U DUHU SVETOM HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE. Bila je to prigoda za razgovor s gosp. Lordanom Ljubenković, koordinatorom molitvenih zajednica za Splitsko-makarsku nadbiskupiju i 'glavnim krivcem' da se ovaj susret dogodio u Međugorju. Oženjen je,

otac troje djece, pravnik i odgovorna osoba u udruženju koje se bavi pravnim i poslovnim savjetovanjem te organizacijom poslovnih događanja. Zajedno s Damirom Zukanom, sadašnjim koordinatorom Zagrebačke nadbiskupije, radi na osnivanju zajedničke međunarodne koordinacije zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Gospodine Ljubenković, već dugo godina uključeni ste u rad ODS-a. Kako je sve počelo?

Gospodin je htio da se supruga i ja iz Splita preselimo u Zagreb. Tamo smo sudjelovali u pokretanju novih molitvenih zajednica koje su se pridružile u već postojeću težnju stvaranja zajedništva među svećenicima, voditeljima pa onda i svim članovima zajednica. Kroz suradnju s Uredom za pokrete i udruge u Zagrebačkoj nadbiskupiji, gdje su povezane 54 razne zajednice, pokreti i udruge Katoličke Crkve, mnogo smo toga naučili i pospjeli svoj rad na povezivanju.

Situacija pokreta ODS-a u Hrvatskoj i njegovi ciljevi?

ODS je izraz povezanosti članova zajednica koja nastaje u biskupijama kroz upoznavanje voditelja i članova na raznim susretima. Ovaj u Međugorju bio je prvi veći susret. Divno je biti svjedokom kako se po milosti Božjoj nakon zajedničke molitve naši tek nastali odnosi preobražavaju u istinsko zajedništvo. To je Božje djelo, vidjeti ljude naizgled nespojive, svih dobi i zanimanja, kako su radosni zajedno i razgovaraju na način svojstven dugotrajnim prijateljstvima. Kada se nakon nekog vremena očituju plodovi u vidu raznih župnih aktivnosti, znamo da smo na dobrom putu. Cilj je ODS-a potaknuti usmjerenje članova da žive u duhu istine s redovitim osobnom molitvom, ponizno oslušujući vodstvo Duha, živeći poslušnost župnicima, strpljivost i ustrajnost u međusobnim odnosima kako bi rasla i ulijevala se u našu nutrinu vjera, ufanje i ljubav. Cilj je što konkretnije djelovati u društvu evangelizacijski, ali i karitativno.

Čuli smo da je poticaj za ovaj susret bio Susret svih karizmatičkih pokreta s papom Franjom u Rimu 1. - 2. 6. 2014. Koje su bile vaše želje i ideje?

Susret nacionalnih karizmatičkih pokreta osnovan je djelovanjem Duha Svetoga kroz ljude. Specifično je to

U svjetovnom mentalitetu čovjek želi sebi primamljiv položaj u društvu, sam bira ljude koji će biti na vodstvu, želi primati i imati te želi sebi iskazati čast, primiti potvrdu i pohvalu da uživa u životu. U kraljevstvu nebeskom čovjek pušta da mu Gospodin otvara vrata na položaje, ne laktari se, oprezno korača ondje gdje i koliko je osvjetljeno duhovnim svjetlom.

zajedništvom i da se poboljša formacija članova. To se postiže dijeljenjem iskustva i znanja, a najviše zajedničkom molitvom. Potrebno nam je sustavno poticanje na osobnu molitvu i rast u znanju i nauku Crkve. Ovim susretom se može jedna nakana ili jedan projekt učiniti zajedničkim u više od 60 zajednica koje imaju oko 6 tisuća članova, a Gospodin to sve ulijeva u otvorena srca po svojem milosrđu i mudrosti.

Osobito podcrtavate rast u zajedništvu, krepostima, poniznosti, poslušnosti... Zašto je to ODS-u tako važno?

Zato što to odjeljuje naše srce od svijeta, zato jer se jedino tako može biti u svijetu, ali ne od svijeta. Jedino tako, kroz suradnju s Božjom milosti, gradi se među nama mentalitet kraljevstva nebeskoga iz Isusova govora na gori.

Koje su smjernice ili oblici suradnje koje ovaj susret otvara s ODS-om Italije i ODS-om BiH?

ODS Italije ima 40 g. iskustva i 200 tisuća članova. Takvo iskustvo treba prepoznati i biti otvoren primiti pomoć za stasanje u djelotvornoj ljubavi. ODS BIH je isto što i ODS

duhovne obitelji povezane konopcima ljubavi.

Imate li neko osobno iskustvo vezano uz Međugorje?

Kao mali dječak morao sam na operaciju 1982. godine. Kamenje je još uvijek bilo vrlo oštro na Podbrdu. Mama, baka, teta i ja u sredini idemo uz stazu s nakanom posvete Gospi mene i dobrog ishoda operacije. Bilo je krvi na koljenima. Oboje se ostvarilo. U Gospin zagovor i izravan njezin utjecaj uvjerio sam se više puta u svom životu i znam da me ona stalno zagovara.

Zašto ste odabrali Međugorje za mjesto susreta?

Molitvom se pokazala želja. Dok sam u molitvi razmišljao gdje organizirati susret, moje je srce počelo pjevati pjesmu *Gospa majka moja...* Sve mi je postalo jasno. Hvala ti, Gospodine! Tu su veće organizacijske mogućnosti smještaja. Članovi zajednice vole doći u Međugorje. Zato je ta želja prevladala. Jedno radosno DA međugorskog župnika fra Marinka Šakote najviše je značilo da je put otvoren. Nadamo se da će se kroz osnivanje naše međunarodne zajedničke koordinacije otvoriti kontakti s drugim koordinacijama u svijetu i da će u budućnosti još mnogo članova karizmatičkih zajednica doći u Međugorje.

I za kraj, Vaša poruka?

U svjetovnom mentalitetu čovjek želi sebi primamljiv položaj u društvu, sam bira ljude koji će biti na vodstvu, želi primati i imati te želi sebi iskazati čast, primiti potvrdu i pohvalu da uživa u životu.

U kraljevstvu nebeskom čovjek pušta da mu Gospodin otvara vrata na položaje, ne laktari se, oprezno korača ondje gdje i koliko je osvjetljeno duhovnim svjetlom. U kraljevstvu nebeskom ne biraju se nego prepoznaju osobe koje je Gospodin odabrao za neke zadatke, nema strančarenja. Želi se davati više nego primati i imati. Pohvaljuje se i zahvaljuje punog srca, ali sve što se čini, čini se radi Gospodina i u Njemu. Svaka zajednica koja potiče članove na življenje u skladu s kršćanskim vrijednostima imat će velike plodove, bila ta zajednica obiteljska, molitvena, poslovna ili koja druga.

U DUHU

što nema čovjeka koji je utemeljitelj, nego se radi o jednom gibanju u Crkvi koje ima više od 100 milijuna članova. Kada smo bili na stadionu Olimpico u Rimu, vidjeli smo ljepotu zajedničke molitve i slavljenja Gospodina i prepoznali u sebi želju da se održi jedan susret na kojem će se očitovati 'biti jedno u Duhu'.

Zašto je važan ovaj susret?

Susret je prvi ovakav pa samim time predstavlja vrlo bitan znak volje za

HR i obrnuto. Na ovom susretu je nastalo zajedništvo tih dviju koordinacija i prije nego su one same stasale.

Kako ste vi zadovoljni susretom?

Predivno iskustvo kojim je započela jedna promjena. Potvrdilo se da su iskrena srca voditelja i članova zajednica protočna za Božju ljubav i da ona čine da se isto događa u srcima onih koji su se tek upoznali. Gospodin čini da kao što su ribari apostoli u trenu ostavili sve i krenuli za Isusom, tako i ovdje svi odnosi postaju bratski i sestrinski jer sve drugo je manje važno od Gospodina koji nas nakon prve zapovijedi usmjerava na drugu - nas jedne na druge. Susret je omogućio nastajanje

MEĐUGORJE JE BLAGOSLOV, UTJEHA I RADOST

Peru je s preko 30 milijuna stanovnika jedna od najmnogoljudnijih zemalja Južne Amerike. Prostoru zauzima oko milijun i 200 tisuća četvornih kilometara i treća je najveća država ovog potkontinenta. To je zemlja koja čuva bogato povijesno i kulturno-spomeničko naslijeđe. Katolička Crkva u ovoj zemlji teritorijalno je podijeljena u 45 biskupija. Iz Ayacucho, jedne od tih biskupija, ovih nas je dana, po drugi put, pohodio mons. Salvador Pineiro Garcia-Calderon. Bila je to prigoda za zanimljiv razgovor.

Uzorit oče biskupe, dobro nam došli! Predstavite se našim čitateljima.

Moje ime je Salvador Pineiro Garcia-Calderon. Rođen sam u Limi, glavnom gradu Perua. Već sam 42 godine svećenik, a 14 godina biskup. U prvih 11 godina djelovao sam kao vojni biskup. Nakon toga me papa Benedikt imenovao nadbiskupom biskupije Ayacucho. Moja biskupija je materijalno vrlo siromašna. Od 80-ih godina prošlog stoljeća suočeni smo i s terorizmom jer su neki ljudi zaslijepljeni mržnjom pomislili da svijet mogu promijeniti nasiljem. Danas imamo 16 tisuća osoba koje se vode kao nestale, tako da je to narod koji u sebi, osim što nosi veliku vjeru, nosi i puno patnje.

Ovo je vaš drugi posjet Međugorju?

Da, ovo je moj drugi posjet Međugorju. Prvi put sam bio 2003. godine kad je sveti papa Ivan Pavao II. blaženom

**ANTONIJA
BUBALO**

proglasio Mariju Propetoga Isusa Petković. Zanimljivo je da se čudo koje je presudilo beatifikaciji dogodilo upravo u Peruu. U jednoj havariji, kada je vojna podmornica udarila u brod, životno su bila ugrožena 22 mornara. U trenutcima kada je velika tragedija bila sasvim izvjesna, jedan od časnika na podmornici zazvao je ime Marije Petković i čudesnim božjim zahvatom mornari su bili spašeni.

Peru je katolička zemlja (preko 80% stanovništva su katolici). Što nam možete reći o životu katolika u Peruu?

Pitanje koje nas u Peruu najviše brine jest pitanje obitelji. Današnje društvo mnoge vrijednosti relativizira, a tome je osobito izložena obitelj kao osnovna društvena jedinica. Nemamo li zdrave obitelji nedostajat će puno toga, a među ostalim i svećeničkih zvanja. Danas su polovica

aktivnih svećenika u Peruu misionari koji dolaze iz drugih zemalja. Ono što na osobit način karakterizira nas katolike u Peruu su pobožnost i ljubav prema križu, ljubav prema Mariji i svecima koji nas prate na našem putu. Međutim, moramo više raditi na katehizaciji.

Peru je prva južnoamerička država u koju su doselili Hrvati. Koliko poznajete život hrvatske zajednice u Peruu?

I ja sam potomak tih prvih doseljenih Hrvata. Naime, moj pradjed je došao iz Hrvatske u Peru prije 120 godina i oženio se Peruankom. On je otac moje bake s očeve strane. Hrvatski jezik, nažalost, ne govorim. U Peruu postoji hrvatska župa sv. Leopolda Mandića i tu djeluje svećenik Drago Balvanović, rodnom iz Banje Luke, kojeg jako volimo. Mnogi biskupi i svećenici rado posjećuju ovu zajednicu.

Već dvije godine Petrov nasljednik je papa Franjo, prvi papa iz Južne Amerike. Kako gledate na njegovu ulogu danas u svijetu?

Imao sam se priliku susresti s njim tri puta. Zbog njegove ga jednostavnosti doživljavamo jako bliskim. To je Papa koji razumije naš jezik i

mentalitet. Jako brine o evangelizaciji... Sretni smo jer koristi jezik evangelizacije koji podrazumijeva osobno i pastoralno obraćenje i stalno nas podsjeća na to.

Papa je ovu godinu proglasio godinom posvećenog života. Kako je obilježavate u Peruu?

U svakoj smo pojedinoj biskupiji imali snažne trenutke kako bi bismo zahvalili za vjeru i za sve one koji su posvetili svoj život Bogu. Imali smo radionice kako bismo potakli mlade i rekli im da posvećeni život nije nešto što prolazi nego, naprotiv, nešto što je u današnjem svijetu neophodno. 19. ožujka sam slavio 50. obljetnicu svoga ulaska u sjemenište. I nikada ni na trenutak nisam osjetio niti tjeskobu niti žaljenje što sam Gospodinu dao svoju mladost. Naprotiv, nakon tolikih godina svećeništva, danas se osjećam ispunjen i sretan.

Poznato nam je da ste osoba koja razumije medije, radili ste u medijima. Kako evangelizirati preko medija?

Sam papa Pavao VI. je za radio, koji nas prati u svakom trenutku, znao reći da je to moderna propovjedaonica. Ako je medij u službi čovjeku, u službi dobru, samim time je i u službi evangelizacije. U Ayacucho imamo našu katoličku radio postaju putem koje dopiremo do mnogih ljudi. Na radio valovima ove postaje možemo osim mise slušati i druge sadržaje duhovne provenijencije, a osobito sam ponosan što se dio programa emitira na lokalnom indijanskom jeziku Quechua.

Kako i u kojoj mjeri Gospine poruke dopiru do Perua?

Poruke i plodovi Kraljice Mira su kod nas u Peruu snažno prisutni gotovo od samih početaka njenog ukazanja

u Međugorju. Naime, u Limi djeluje centar „Kraljica mira“ koji prati sva događanja vezana za Gospina ukazanja i živo promiče poruke i međugorsku duhovnost diljem Perua. Nažalost, iako postoji veliki interes, zbog velike udaljenosti i skupih putničkih aranžmana, mali je dio vjernika imao milost da može doći u Međugorje. Pa i ja, evo, svoj dolazak mogu zahvaliti „Marijinim službenicima“.

Koji su to, po vama, plodovi Međugorja?

Za vrijeme svog boravka ovdje, ispoivijedajući, naslušao sam se mnogih ljudskih sudbina i patnja. Velika je radost, blagoslov i utjeha za svećenika kad vidi tolike vjernike koji ovdje ostavljaju svoje patnje, svoje suze i životne tragedije i kućama se vraćaju ohrabreni, osnaženi i sretni. To je plod i čudo ovoga mjesta.

Za kraj, vaša poruka čitateljima Glasnika mira?

Svima vama koji ćete čitati ovaj intervju želim reći da postoji jedan nadbiskup u Peruu, u Ayacucho, koji vas jako puno voli. Blagoslivljam sve vaše obitelji, a na poseban način bolesne... U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

PRIBILJEŽILA I
PREVELA
ANTONIJA
PRLIĆ BUBALO

Svjedočanstva

MARGARET DEVLIN, AUSTRALIJA

Prvi sam put posjetila Međugorje 2005., nakon toga 2008. i evo me sada po treći put. Doživjela sam duboke stvari, ali to je iskustvo previše osobno pa ne bih htjela o tome. Zvoljela sam sve vezano uz Međugorje, napose velik mir koji ovdje nalazimo. Posjetila sam i Lurd, ali ne bih mogla uspoređivati ta dva mjesta jer je Međugorje doista posebno.

KATHLEEN LENNON, IRSKA

Ovo mi je deveti posjet Međugorju i svaki put učvrstim svoju vjeru, što nam je svima potrebno. To je i glavni razlog mog dolaska. Osjećam velike promjene u svom životu općenito, osobito duhovnom. Prije Međugorja nisam baš redovito išla na svetu misu, a sad mi je nezamislivo ne otići. Tome nas Gospa uči. Ostajem na Festivalu mladih. Prekrasno je vidjeti toliko mladih. Kod nas mladi slabo idu u crkvu, ne mole, ne pjevaju, i zato mi je divno vidjeti sve ove mlade na sv. misi s krunicom u rukama.

SIMONE VERDE, NAPULJ, ITALIJA

Zadnjih sedam godina svakog ljeta dolazim u Međugorje. Ovdje mi se sve sviđa, ali ono najbolje ovdje je Gospa. Ona je Majka cijeloga svijeta, Majka svega dobra. Prekrasno mi je ovdje.

MARGARET MCCANN'S, IRSKA

Ovo mi je osmi posjet Međugorju. Jako volim doći ovamo. Svaki put se osjećam posebno i nešto drukčije. Molim se za bolesne, za one koji su se preporučili u naše molitve, ali i za one koji nisu. Volim ići na Brdo ukazanja i na Križevac. Volim sve što je vezano za ovo mjesto. Ovdje se zaista osjeća posebna milost.

MARY PROUT, IRSKA

Prvi put sam za ukazanja čula prije 29 godina. Ovo mi je četvrti posjet Međugorju. Moj je prvi dolazak bio čista slučajnost: Prijateljica me nagovorila i nisam požalila zbog toga. Dođem bar svakih deset godina i vraćam se ovome miru. Ovdje Gospa ima poruke za svakoga. Našla sam mir u životu i vjeru da je Gospa uvijek uz mene. Bojim se i pomisliti da bi ovo mjesta moglo postati nešto komercijalno.

IVAN DRAGIČEVIĆ (8/10)

GOSPINA JE ŽELJA DA MOLIMO SVAKI DAN TRI SATA. To je njezina želja. To nije ultimatum, to je želja majke. Kad Gospa traži tri sata molitve, ne traži da molimo samo krunicu ili da molimo tri sata odjedanput. Kad traži tri sata molitve, onda misli i želi da to bude sveta misa, čitanje Svetoga pisma, molitva krunice, činiti dobro, pomagati drugima, klanjati se pred Presvetim, razgovarati u obitelji. To Gospa želi od nas, to nam ona preporučuje.

Ja se uvijek sjetim jedne hodočasnice koja je prije nekoliko godina došla k nama ovamo u Međugorje. Dolazi k meni i kaže

mi: „Ivane, ja ne mogu nikako shvatiti da Gospa može tražiti tri sata molitve. Ne može to biti Gospa!“ Sjeli smo, razgovarali, pokušao sam joj objasniti i nije išlo. Ode ona kući i godinu dana poslije dolazi opet k meni i opet me pita: „Ivane, traži li Gospa još uvijek tri sata molitve?“ Ja sam joj rekao: „Gospa više ne traži tri sata, ona sada traži 24 sata!“ Znae što mi je na to rekla ta hodočasnica: „Dobro, dobro, onda bih ja ostala na ona tri!“ Vidite kako smo ponekad sebični u molitvi! Gospa ne traži od nas onoliko koliko ne možemo prihvatiti. Ona nam daje koliko možemo prihvatiti.

**MOLITVENA ZAJEDNICA
KRALJICA MIRA I LJUBAVI****BIANCA BARIČEVIĆ**

Moje ime je Bianca Baričević, dolazim iz Poreča, osnivačica sam i voditeljica molitvene zajednice *Kraljica mira i ljubavi* u Poreču, koja je krenula s okupljanjem prije 30-ak godina. Nije bilo jednostavno pronaći slobodan prostor za zajednicu te smo se svih ovih godina često selili. Članovi zajednice također su se mijenjali tijekom godina; ponekad nas je bilo samo dvoje-troje, no nisam odustajala, držala me čvrsta vjera u Isusove riječi: „Gdje vas je dvoje ili troje u moje ime, tu sam i ja s vama!“, te sam ostala vjerna našoj nebeskoj Majci.

Put me doveo do Doma za umirovljenike koji se otvarao u Poreču

prije 8 godina, gdje smo u dogovoru s voditeljem dobili na korištenje malu kapelicu koju smo same uredile i koja je postala topli kutak naše molitvene zajednice, pun ljubavi i mira. Predivno su nas prihvatile naše bakice koje nas radosno dočekuju svake srijede i pridružuju nam se u molitvi po nakani nebeske Majke i za sve potrebite.

Pronašli smo uzajamnu sreću u davanju i primanju, ljubavlju je prožeta svaka izgovorena molitva, a osmijesi na licima naših bakica ispunjavaju nam srca, i zato poručujemo: Poklanjajte ljubav jer ne košta ništa, a usrećuje ljude oko nas!

Sainio Fernando Pérez

**JESAM LI TI SE
DANAS SVIDIO?**

SJEĆAM SE JEDNOG POPODNEVA OVDJE U MEĐUGORJU KAD ME JEDAN MLADIĆ, KOJI JE TEK BIO UŠAO U ZAJEDNICU CENACOLO, ZAMOLIO ZA RAZGOVOR. Kad si na početku hoda u zajednici, droga ti nastavlja kružiti u mozgu, nastavljaš misliti o njoj, o tome kako si se „zabavljao“, kako si bio „hrabar“ s djevojkama itd. O ružnim stvarima koje si činio gotovo i ne razmišljaš. Razočaranja, izdaje, laži... sve to u sjećanju sebi predstavljajući čak kao nešto lijepo. Razmišljaš: ti nisi kao drugi, znaš kako upravljati drogom, kako je koristiti i samom sebi tumačiš gomilu laži.

I dok smo tako šetali, ovaj mladić mi reče: „Marco, želio sam te pitati je li dobar način na koji ja molim?“ Rekoh mu: „Isprčaj mi kako moliš“, dodajući u šali: „Nije ti dovoljno to koliko molimo u zajednici?“ A on mi reče: „Da, dovoljno mi je... Majko moja... Ali kada se spusti večer, gledam Brdo ukazanja, pogledom tražim Gospin kip i pitam je: *Jesam li ti se danas svidio...*? Što misliš Marco, je li dobro to što govorim?“

Ostadoh trenutak u tišini misleći o tome da nikada nisam tako molio. Nikada nisam Gospu pitao sviđa li joj se ono što sam radio, kako sam se ponašao, što sam govorio...

Odgovorih mu da je to jedan prekrasan način molitve i pitao sam ga bih li i ja mogao tako moliti. Sada kad se spusti večer, i ja pitam Mariju: *Jesam li ti se danas svidio?* I čekam odgovor u srcu. Znam da često nisam dobar, strpljiv, pažljiv s drugima, ali Gospa me uvijek uspije podsjetiti na nešto dobro, pozitivno, lijepo, i nije važno je li to možda samo čaša vode koju sam natočio drugome prije nego sebi. Gospa je mama i zna da je potrebnije pomilovati nas nego udariti šibom.

Otkad sam oženjen Cinziom, s kojom imam četvero djece, kada pitam Gospu jesam li joj se svidio, ne mogu ne misliti na svoju ulogu muža i oca. Osjećam se doista nedostojan, nestrpljiv, sebičan. Očekujem od njih ono što sam ne činim. Sve u svemu, siromašan sam, no unatoč tome i danas osjećam Marijino milovanje u svome srcu. Osjećam se ljubljen, voljen, osjećam da mi je jedna posebno mama oprostila i da mi je oprostio Bog koji je tata.

Pišući ove retke, savijest me podsjeća da trebam početi ispočetka svaki dan, da nikada nismo „stigli“ na cilj, nikada nismo dovoljno dobri i dovoljno strpljivi.

**MARCO
ZAPPELLA**

Moj zadatak oca i supruga jest odgajati djecu koju nam je Bog darovao i hoditi u dobru, u poštenju prema Bogu. Ponude svijeta su sve fascinantnije, ugodnije, no i pored toga u mladima postoji čežnja za lijepim, jednostavnim, čistim. To je jednostavno čežnja za Bogom, Bogom kojega trebamo ponuditi već u svome domu. Ovo nije zadaća koju trebamo prepustiti samo svećenicima ili časnim sestrama. U srcu osjećam da je to prvenstveno uloga oca i majke. A kako to učiniti?

Shvaćam da najbolja odgojna metoda u našoj kući nisu riječi i propovijedi nego primjer, jer djeca slušaju puno više očima nego ušima. Djeca znaju reći: *hvala, oprost, molim* ako to vide i čuju od roditelja. Mole ako vide roditelje da to čine i ako to čine zajedno.

Majka Elvira me naučila ovaj mali trik: *Kad zagrliš svoju ženu, nemoj to činiti na brzinu i naglo, ostani u zagrljaju nekoliko sekundi i ne žuri se, ostani tako naslonjen svojim srcem na njezino srce.* Za djecu taj zagrljaj znači sigurnost, stabilnost, to je važno da bi djeca mogla „udisati“ ljubav između mame i tate.

Nije lako i ima dana kada nemamo volje zagrliti jedno drugo. Možda jer je među nama bila svađa ili nerazumijevanje. I baš tada, kada je nešto „razbijeno“ potrebno je to i popraviti. Djeca osjećaju i razumiju kada je u kući napetost, stoga je pošteno i potrebno da osjete također i oprost, da tražimo ispriku jedno od drugoga, da vide naš zagrljaj. Isti onakav zagrljaj i milovanje kakvo Gospa zna pokloniti kad se zaustaviš na trenutak u svojoj savjesti i pitaš je: *Jesam li ti se danas svidio?* Ona će uvijek znati nasloniti svoje majčinsko srce na naše krhko, često ranjeno srce.

Međugorje mi se čini na poseban način taj jedan veliki, nježni i majčinski zagrljaj umornom čovječanstvu, čovječanstvu koje je izgubilo dah. Osjećam ovo blagoslovljeno mjesto kao jednu oazu u kojoj se čovjek može osviežiti i ponovno krenuti na prekrasni put života, u izvanredni misterij - obitelj, mjesto gdje je Bog nazočan, darujući život s povjerenjem, ne umarajući se. Ako nam Bog daruje djecu, znači da se nije s nama umorio i da nas nastavlja ljubiti i u sebi snažno, snažno grliti preko Marije, Majke Isusove.

HODOČAŠĆE TALIJANSKE VATERPOLSKE REPREZENTACIJE

ANTONIJA
BUBALO

NA INICIJATIVU PONAJBOLJEG SVJETSKOG VATERPOLISTA ALEXA GIORGETTIJA TALIJANSKA JE VATERPOLSKA REPREZENTACIJA, DAN NAKON SUSRETA S REPREZENTACIJOM HRVATSKE U SPLITU, HODOČASTILA U MEĐUGORJE. Odmah po dolasku u Međugorje igrači su se zajedno sa stručnim stožerom uputili na Brdo ukazanja, a nakon toga uslijedio je prijam u prostorijama župnog ureda. Reprerentativce je nakon kraće molitve pozdravio župni vikar fra Ivan Landeka ml. Trener Alessandro Campagna je zahvalio fra Ivanu na toplom prijemu i izrazio veliko zadovoljstvo što je s igračima u Međugorju. „Ja mislim da je bio Gospin poziv da dođemo“, kazao je trener talijanskih vaterpolista.

Kako je došlo do ovoga hodočašća, objasnio je Alex Giorgetti:

djevojčice kojoj pomaže i o kojoj skrbi naša vaterpolska reprezentacija.

Prvi put sam bio u Međugorju 2011. kad sam došao zahvaliti Gospi nakon što smo osvojili Svjetsko prvenstvo u Shanghaiu. Nakon tog susreta s Međugorjem moj se život počeo mijenjati. Počeo sam rasti u molitvi i rasti u vjeri. Kad bih svojim prijateljima govorio o Međugorju i o svojem iskustvu Međugorja, odmahivali bi rukom uz primjedbu da sam glup i zaostao kad vjerujem u ono što im pokušavam svjedočiti. No, s vremenom, kada su uvidjeli da govorim iskreno i iz srca, i da svoj život mijenjam nabolje, počeli su shvaćati da se u Međugorju događa nešto posebno. Ovdje sam naučio kako biti ponizan. U svijetu vrhunskog sporta rezultat i uspjeh su sve i da bi se do njih došlo, sredstva se ne biraju. Vrlinu poniznosti taj

U Međugorju sam osjetio koje je moje poslanje u svijetu sporta: molitvom rasti u vjeri, svaki dan nastojati biti bolji čovjek i osobnim primjerom svjedočiti mladima te vrijednosti.

Već neko vrijeme razmišljam kako bi bilo dobro u ovo mjesto milosti dovesti našu reprezentaciju. Budući da Međugorje nije jako udaljeno od Splita u kojem smo imali ogled s reprezentacijom Hrvatske, učinilo mi se pogodnim to ostvariti sada. Stručni stožer i vodstvo reprezentacije prihvatili su moj prijedlog i evo nas tu. Ovo hodočašće je i zavjet za zdravlje teško bolesne šestogodišnje

svijet prepoznaje kao veliku slabost i jednostavno ju prezire. Potreba za uspjehom pod svaku cijenu, bogatstvo, slava, ponos su vrline ovog svijeta, a one često mladog čovjeka odvedu u propast. U Međugorju sam osjetio koje je moje poslanje u svijetu sporta: molitvom rasti u vjeri, svaki dan nastojati biti bolji čovjek i osobnim primjerom svjedočiti mladima te vrijednosti.

Stimio Mateo Ivančević

Stimio Mateo Ivančević

Stimio Mateo Ivančević

Prvi organizatori međugorskih hodočašća iz Afrike

Bračni par Yvette i Armand Joseph Grah iz Obale Bjelokosti dovode hodočasnike u Međugorje. O ukazanjima u Međugorju Yvette je saznala iz jedne knjige pa je zajedno sa svojim suprugom odlučila doći na hodočašće. Yvette se prisjeća prvog organiziranog hodočašća iz Obale Bjelokosti u Međugorje 2007. god.: „Susreli smo jednoga svećenika koji nam je ponudio putovanje u Svetu zemlju, ali je moj muž rekao da želi ići u Međugorje. Pripreme za put bile su jako teške i stresne. Po vizu smo morali ići čak u Egipat. Da bismo pripremili hodočašće godinu smo dana četvrtkom molili krunicu i malo pomalo ljudi su se javljali. Lijepili smo velike plakate, išli smo na radio

i govorili o Međugorju iako nikada tamo nismo bili. Uspjeli smo skupiti pedeset hodočasnika iz Afrike. Kazali su nam da je to prvi put da odjednom dolazi toliko ljudi iz Afrike.“ Armand kaže da su ga tijekom prvoga hodočašća najviše taknule osobe koje je upoznao u Međugorju, a naravno i sakrament ispovijedi: „Ovdje sam imao jaku želju moliti i ispovijediti se. Nisam se dugo bio ispovijedao. Međugorje je za mene ljubav. Nakon Međugorja idem svaki dan na misu, molim krunicu. Ne uspijevam je još moliti svaki dan, ali nastojim.“ Yvette i Armand Joseph u Međugorje dolaze dva puta godišnje, u lipnju na obljetnicu Gospinih ukazanja i u kolovozu.

Gospa donosi slobodu, istinu i mir

U ožujku 2015., Kathy Nolan iz SAD prvi je puta sudjelovala na seminaru za organizatore. Evo što kaže o svom radu: „S hodočascima radim već oko 25 godina, ali u posljednje vrijeme sve intenzivnije. Čovjek se neizmjerljivo raduje kada vidi što sve Gospa čini za svakog hodočasnika koji dođe u Međugorje. Ona u svačiji život donosi slobodu, istinu i mir, a to nam je najpotrebnije.“

Ambulanta Malteške pomoći na Cvjetnicu opet otvorila svoja vrata

Ambulanta Malteške pomoći na Cvjetnicu je opet otvorila svoja vrata. Radno vrijeme je od 9 do 14.30 i od 15.30 do 21 sat. Ambulanta će biti otvorena sve do 1. studenoga. Osoblje ne naplaćuje svoje usluge, no ustanova se financira dragovoljnim priložima. Služba se obavlja u duhu Malteškoga reda koji se vodi geslom *Braniti vjeru i pomagati potrebitima*. „Gospa nam pomaže i nadamo se da ćemo uz njezinu pomoć i dalje raditi i pomagati ljudima. Uz brojne donatore i volontere, najviše iz Njemačke, u pomoć dolaze i Mađari, Talijani, Francuzi... Liječnici i medicinske sestre su domaći ljudi, Hrvati“, kazala nam je gđa Helga Recht-Gerdes voditeljica službe.

Prodajna akcija međugorske Frame

Međugorski Framasi pjesmom, molitvom i brojnim drugim aktivnostima daju svoj doprinos plodnom duhovnom ozračju ove župe. U ožujku su priredili prodajnu akciju koju je predstavila Zdravka Šego, predsjednica međugorske Frame. „Framasi se trude što više sudjelovati u radu naših sekcija. U kratkom vremenu uspješno smo napravili dosta vijenaca za Uskrs, a paralelno smo pravili i ukrasne svijeće. Prihod od prodajne akcije namijenjen je za najpotrebnije“.

Hodočasnici s Tahitija

U ožujku 2015. u Međugorju je bila i skupina od 45 hodočasnika s dalekog tihooceanskog otoka Tahitija. Voditelj skupine Pierre Angloux kazao je da je prvi put u Međugorje došao 1996. Dodao je: „Međugorje me privlači. Ovdje sam bio već pet puta. God. 2013. odlučio sam organizirati svoje prvo hodočašće koje je tada bilo okupilo 45 hodočasnika. Ako Bog da, dolazim i iduće godine sa skupinom. Neki od međugorskih hodočasnika pokrenuli su molitvene skupine. Te grupice organiziraju i hodočašća u Međugorje.“ Hodočasnica Marie Manutahi s Tahitija Međugorje je posjetila prvi put: „Ovdje osjećam mir na čemu sam neizmjerljivo zahvalna“.

Cvjetnica, Veliki tjedan i Uskrs

Cvjetnica ili Nedjelja Muke Gospodnje uvodi nas u Veliki tjedan, vrhunac korizmene pripreve za svetkovinu Uskrsa. U Međugorju je, kao i dosadašnjih godina, liturgija Cvjetnice počela na temeljima stare župne crkve u 10.30. U procesiji, nakon čitanja Evanđelja o ulasku Gospodinu u Jeruzalem te blagoslova grančica, ministranti, čitači, pjevači, svećenici i puk Božji – župljani i hodočasnici – krenuli su prema župnoj crkvi sv. Jakova gdje je u 11 sati slavljena sv. misa Muke Gospodnje koju je predslavio fra Karlo Lovrić. Pjevao je župni zbor pod ravnanjem s. Irene Azinović. Večernju svetu misu u 18 sati predslavio je fra Dragan Ružić u koncelebraciji s 10 svećenika. Župljanima su se i ove godine pridružili brojni hodočasnici iz BiH, Hrvatske i inozemstva.

U Međugorju su se i ove godine okupili brojni hodočasnici koji su, u zajedništvu s međugorskim župljanima, sudjelovali u liturgiji Vazmenoga trodnevlja. U Međugorju su boravili hodočasnici iz Njemačke, SAD-a, Austrije, Italije, Koreje, Irske, Libanona, Latvije, Slovačke, Engleske, Francuske, Španjolske, Ukrajine te iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Mladi bračni par Emanuel i Daria Zeko iz Austrije posvjedočili su da u Međugorju osjećaju mir koji se ne može riječima opisati: „Došli smo u nedjelju, na Cvjetnicu. Došli smo najviše zbog ispovijedi i svete mise“. Vinko Perić iz Žepča u Velikom je tjednu posjetio Međugorje s obitelji i rodbinom iz Njemačke. Kazao je: „Došao sam zahvaliti Kraljici mira za sve milosti. Osjetio sam na sebi duhovnu obnovu“.

Na Veliki četvrtak, svetu misu Večere Gospodnje predslavio je fra Dragan Ružić u suslavlju s 24 svećenika. Nakon misnoga slavlja, vjernici su imali prigodu za tihu molitvu sve do ponoći.

Na Veliki petak od ranih jutarnjih sati, vjernici su se u većim ili manjim skupinama uspinjali na Križevac moleći na različitim jezicima Križni put. Članovi mostarskog Franjevačkog svjetovnog reda već šestu godinu zare-

dom na Veliki petak u 5 sati ujutro hodočaste na Križevac. Ove godine priključili su im se i mostarski framaši zajedno sa svojim duhovnim asistentom fra Antonijom Šakotom. U podnožju Križevca u 11 sati započela je središnja pobožnost Križnoga puta za župljane i hrvatske hodočasnike, a Križni je put predmolio međugorski župnik fra Marinko Škota, uz fra Hrvoju Miletića i provincijala Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenka Šteku.

Bogoslužje Velikoga petka u 18 sati je predvodio fra Stanko Čosić u zajedništvu s 25 svećenika.

Obredi Vazmenoga bdijenja počeli su u subotu u 21 sat. Predvodio ih je fra Hrvoje Miletić u suslavlju s 38 svećenika. Mnogi su svećenici bili na raspolaganju sa sakrament sv. ispovijedi.

Uskrсни koncert Mješovitog župnog zbora „Kraljica mira“ iz Međugorja u sarajevskoj katedrali

U utorak, 7. travnja 2015. u sarajevskoj katedrali Presvetog Srca Isusova, svečano misno slavlje povodom devetnice posvećene Blagdanu Božanskog milosrđa i uskrсни koncert pod nazivom „Na nebu zora rudi“, pjevao je Mješoviti župni zbor „Kraljica mira“ iz Međugorja uz pratnju tamburaškog orkestra „Misericordia“ iz Šurmanaca. Voditeljica zbora je sestra Irena Azinović, orguljaška pratnja Katja Krolo Šarac, a dirigent Davor Markota.

Na koncertu su uz zbor i orkestar nastupili i solisti Monija Jarak, mezzosopran, i Karlo Miličević, bariton, a uz tradicionalne uskršne pjesme bila su izvedena djela A. Igreca, K. Adamića, A. Dvořaka, C. Francka, G. Caccinia i drugih u obradi za tamburaški orkestar i soliste. Na ovaj se glazbeni događaj odazvao i vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, kao i brojni svećenici i časne sestre.

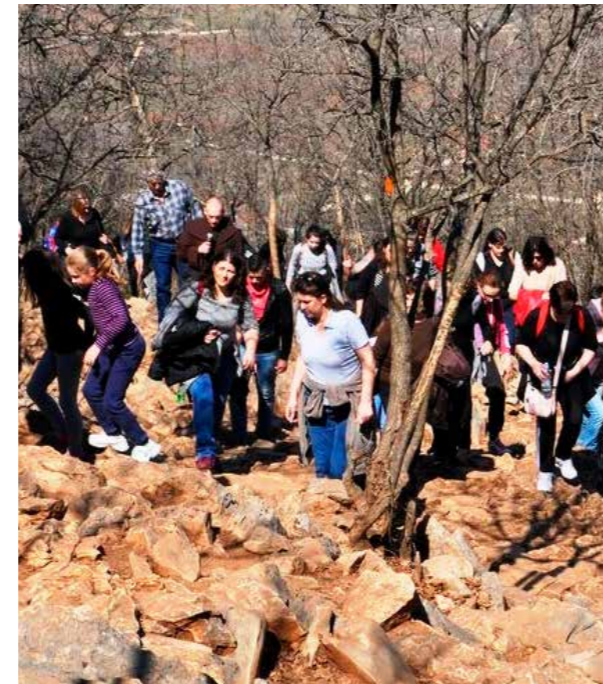
Molitvena zajednica Srce Isusovo u Međugorju

U Međugorju su boravili članovi molitvene zajednice *Srce Isusovo* iz Zagreba. Sudjelovali su u molitvenom programu u župi te posjetili međugorska brda. Duhovnik ove zajednice, koja broji više od 500 članova, je pater Ivan Mandurić, a voditelj zajednice glazbenik Alan Hrčica. Alan je o ovome hodočašću kazao: „Jako sam

vezan uz Međugorje. Vodim mlade iz zajednice *Srce Isusovo* s kamenitih vrata u Zagrebu. Okupljamo se utorkom. Radimo na uličnoj evangelizaciji. U početku nas je bilo tek nekoliko, a danas nas ima više od 500. Mislim da svoju vjeru najbolje možemo čuvati u zajedništvu s ljudima, na to nas i poziva Gospodin“, kazao je Alan.

Hodočašće Imočana

Župa sv. Franje iz Imotskoga već godinama redovito organizira hodočašća u Međugorje. Sto sedamdeset župljana na ovom hodočašću pratili su župni vikar fra Ivan Vuletić te bogoslovi fra Ivan Đuzel i fra Jerko Kolo-vrat. Tijekom boravka u Međugorju pohodili su Podbrdo i Križevac te nazočili molitveno-liturgijskom programu u župnoj crkvi sv. Jakova.

Sarajevski Emaus u Međugorju

Članovi katoličke udruge *Emaus* iz Sarajeva hodočastili su Kraljici mira u subotu 11. travnja. Mnogi su iskoristili priliku za ispovijed, a vrhunac dana bio je uspon na Križevac. Ivona Bajo, studentica iz Nove Bile i aktivna članica *Emausa* kazala je da je kao dugogodišnja članica *Frame* nekoliko godina sudjelovala na Mladifestu u Međugorju: „To su bila predivna iskustva. Međugorje je mjesto kojem se uvijek rado vraćam. Više od svega volim mir koji se osjeti ovdje, ali me također fascinira vidjeti na jednom mjestu toliko ljudi iz kojih jednostavno zrači vjera, nada i ljubav. Nakon ovoga hodočašća mogu sa sigurnošću reći da se manje bojim svega što nosi nepredvidljiva budućnost.“

Postulanti Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda posjetili Međugorje

Stotinjak samoborskih hodočasnika, predvođenih postulantom Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda i odgojiteljem fra Marinom Grbešićem, hodočastilo je u Međugorje. Samoborski franjevci u pratnji vjernika već tradicionalno nakon Uskrsa dolaze u Međugorje. Pohodili su Podbrdo i Križevac te nazočili molitveno-liturgijskom programu.

Veliko hodočašće Slovenaca

P. Miodrag Kekić, kapelan u župi Ljubljana – Dravlje, više je puta dolazio u Međugorje s hodočascima: „Meni puno znači Međugorje, za mene je ono velika milost. Imao sam 16 godina kad sam prvi put došao u Međugorje. Tada sam osjetio jaku želju za molitvom, za Bogom. I moji su roditelji nakon hodočašća u Međugorje počeli ići više u crkvu. To je bilo obraćenje u mojoj obitelji. Poručio bih svima koji nisu bili u Međugorju da dođu što prije, da vide vjeru i ljude koji traže Boga svim srcem.“ Susreli smo i don Tonija Kmeta, svećenika mariborske nadbiskupije, koji je 80-ak puta bio u Međugorju: „Devet je godina prošlo otkako dolazim u Međugorje. Hodočašće traje četiri dana i ljudi se rado vraćaju. Sjećam se svoga prvog dolaska u Međugorje: bio je rat. Tada sam osjetio neki poseban mir“, kazao je don Toni.

Izborna skupština hercegovačke Frame

Od 17. do 19. travnja 2015. godine u kući susreta *Domus pacis* u Međugorju održana je područna izborna skupština područnog bratstva *Frame* u Hercegovini. Skupštinu su činili područni duhovni asistent fra Slaven Brekalo, članovi područnog vijeća te 49 framaša iz mjesnih bratstava. U subotu se priključila i nacionalna predsjednica Ivana Baban, a u nedjelju bratski animator, predstavnik OFS-a u Frami, Vinko Glibič. U prvom dijelu skupštine, koju je predvodila područna predsjednica Marijana Mikulić, predsjednici mjesnih bratstava iznosili su kratke osvrtne na svoj prošlogodišnji rad. Svoja su izvješća podnosili i područna predsjednica, područni duhovni asistent te područna blagajnica Kristina Primorac. Izborni dio skupštine kojim je predsjedala nacionalna predsjednica Ivana Baban bio je 18. travnja. Nakon molitve i zaziva Duha Svetoga uslijedili su izbori. Za novo područno vijeće u Hercegovini izabrani su Josipa Matić – predsjednica (Frama Humac), Ivana Gudelj – potpredsjednica (Frama Mostar), Magdalena Musa – tajnica (Frama Ćerin), Andrija Bartulić – blagajnik (Frama Kongora), Kristina Primorac – voditeljica formacije (Frama Ćerin) i Katarina Mikulić – šesti član vijeća (Frama Kočerin).

O. John Fletcher: „Mjesta kao što je Međugorje mjesta su izvanredne milosti“

O. John Fletcher pripada zajednici Pratelji križa koja je osnovana u Kanadi. Svećenik je 14 godina. Kazuje kako mu je ovo 11. ili 12. hodočašće. Prvi put je u Međugorje došao prije 20-ak godina nakon što je pročitao knjigu *Grmljavina pravde*: „Napisao ju je američki pisac Ted Flynn i u njoj je bilo cijelo jedno poglavlje o Međugorju. Godinu dana poslije pružila mi se prilika i moj dolazak u Međugorje uslijedio je nakon osobnog obraćenja. Nekoliko se značajnih stvari dogodilo kao posljedica mog boravka u Međugorju. Nakon što sam napustio ovo mjesto, u meni se rodila jaka želja za služenjem Gospodinu cijelim svojim životom. Nisam mislio da nužno moram postati svećenik, ali sam imao želju služiti Gospodinu cijelim svojim bićem. Vjerujem da je za mog prvog posjeta Međugorju Gospa posadila u meni sjeme svećeničkog poziva jer sam samo nekoliko mjeseci poslije ušao u sjemenište. Mjesta kao što je Međugorje mjesta su izvanredne milosti gdje ljudi mogu doći, njihovi životi biti dotaknuti, mogu biti promijenjeni i tu promjenu mogu donijeti u svoju sredinu, u mjesta gdje žive“, kazao je o. John.

Totus Tuus - Prvi kamp za dječake

Od 24. do 26. travnja 2015. u Međugorju je održan kamp za dječake u organizaciji molitvene zajednice *Totus Tuus* koja djeluje u župi sv. Petra i Pavla (Franjevačka crkva) u Mostaru. Damir Musa iz zajednice *Totus Tuus* kazao je da su u protekloj godini održali dva kampa za dječake što se pokazalo jako uspješnim: „I onda su uslijedila pitanja kada će biti kamp za dječake. Vidjeli smo da postoji zanimanje i organizirali smo prvi kamp za dječake ovdje u BiH. Odlučili smo se za Međugorje. Naša zajednica djeluje u Njemačkoj, u Hrvatskoj i kod nas u Mostaru. Oni već dugi niz godina organiziraju kampove. Ovakvim kampovima želimo djecu u dobi od 9 do 14 godina upoznati s vrijednostima koje su zaista važne u životu – moral, duhovne potrebe čovjeka, prijateljstvo, mir, iskrenost, dobrota, prihvaćanje, zajedničko druženje, molitva itd.“, kazao je Damir Musa.

Nastanak zajednice *Totus Tuus* povezan je s Međugorjem. Tijekom svog ljetovanja u Hrvatskoj, jedan mladi bračni par iz Njemačke posjetio je Međugorje gdje su doživjeli obraćenje. Nakon povratka u Njemačku počeli su moliti u obitelji i živjeti Gospine poruke. Pridružili su im se i drugi vjernici pa je nastao mali molitveni krug. 1994. organizirali su hodočašće u Međugorje za mlade koje je bilo odlučujuće za mnoga iduća hodočašća. Iz tih hodočašća razvili su se molitveni krugovi u više gradova. Tako je nastala zajednica „*Totus Tuus*“ što u prijevodu znači „Sav Tvoj“.

IZABRATI SEBE U SVJETLU BOŽJE VOLJE

Gdje da tražim odgovor kako urediti svoj život da ga mogu prihvatiti? Tko će mi dati odgovor na pitanje zašto sam takav kakav jesam, zašto uopće postojim? Kod koga da tražim? Kod roditelja? Ako pitamo roditelje, oni nam ne mogu reći da su planirali i htjeli baš nas.

FRA ANTE
VUČKOVIĆ

RODITELJI SU MOŽDA HTJELI DIJETE, MOŽDA SU HTJELI DIJETE BAŠ TVOGA SPOLA, ALI ONI NE MOGU REĆI DA SU HTJELI BAŠ TEBE JER SI TI NJIMA TAKOĐER JEDNO VELIKO IZNENAĐENJE. Oni su također otkrili da dijete nije po njihovim mjerama, da je dijete drukčije od njihovih očekivanja. Škola? Ni škola ne zna tko smo i kakvi smo, koliko god njezin zadatak bio da otkrije to s čim smo došli u svijet. Svijet? Prijatelji? Okruženje?

IZABRATI SAMOGA SEBE

Otkrivamo da zagonetku svojega života nosimo u sebi, ali odgovor nije tako lako naći. Stoga je kršćanima iznimno važno razumjeti da odgovor na zagonetku zašto jesam i zašto sam takav kakav jesam mogu tražiti u Božjoj blizini, jer u Božjoj blizini znamo da smo mogli ne biti. Nije trebalo puno da nas ne bude. Mi se u Božjoj blizini smijemo pitati: A zašto jesam? Budući da ne možemo objasniti sebe sami sebi, smijemo pitati: A zašto si ti htio da budem? Još jednom otkrivamo kako je temeljni zadatak prihvatiti sami sebe. Kad je Søren Kierkegaard, taj veliki danski filozof, govorio o najvažnijem životnom činu, govorio je upravo o prihvaćanju sebe samoga i to opisivao na slikovit način: U trenutku kada prihvatim sebe samoga kao da se otvara nebo, kao da s neba Bog spušta svoju volju meni i ja je prihvaćam i iskusim da se njegova volja i moja volja spajaju u jednu volju. To je najsnažniji temelj ljudske egzistencije.

Bog me je htio upravo takva i ja upravo takva hoću sebe samoga. Hoću biti takav. To je neobičan zadatak. Nismo dobili na izbor različite mogućnosti sebe. Dobili smo sebe s tim što jesmo i naš zadatak nije birati između različitih mogućnosti, nego prihvatiti sebe takve kakvi jesmo. To je zapravo čudan zadatak, a trenutak kada se dogodi možemo nazvati trenutkom izbora samoga sebe. Da to objasnimo jednom slikom. Jedan moj stari profesor često je prepričavao kako je Bog, kad je stvorio Ada-

ma, vidio da nije dobro da čovjek bude sam pa mu je stvorio ženu i onda rekao: „Adame, biraj ženu!“ Adam nije imao izbora, imao je samo jednu! Isto se događa i s nama. Zadatak nam je birati, ali ne birati nešto drugo, nego to što već jesmo, to što smo dobili svojim nastankom. Biramo sebe birajući to što jesmo.

S ovim pitanjima smijemo doći k Bogu. Bog nije apstraktan, nije neka ideja; on je živ i odnos s njim je odnos s nekim tko je živ. S njim se čovjek može susresti. Može imati iskustvo susreta s Bogom u molitvi, u trudu oko izgradnje svojega života. Mi otkrivamo: Moj temelj ne leži u meni, nego leži u Bogu. Naš vjernički čin sastoji se najprije u tome da prihvatim Božju volju da jesam i to takav kakav jesam. To je temeljni religiozni čin. Naša vjera nije prvenstveno u tome da se prekrizimo i izrekemo neku molitvenu formulu, nego da prihvatimo sebe iz Božje ruke. Ako hoćete, pobožnost nije u tome da imam svaki dan neku molitvenu formulu ili neki obred, nego spremnost da uvijek iznova prihvatim sebe iz Božje ruke. To nije jednostavno jer me ta volja da se prihvatim prisiljava da se odričem laži i poluistina o sebi samom: Da prihvatim zbilju, da prihvatim to što jest.

Kad je čovjek mlad, onda se nađe pred velikim zadatkom kako organizirati svoj život, kako otkriti svoje darove, koji je put koji Bog hoće za mene. Htio bih vam pomoći s nekoliko posve jednostavnih pitanja da dođemo bliže onome što nam može dati jasnoću o našem životnom putu. Pitanja su posve jednostavna, ali se tiču konkretnog života pa ćemo se susresti s tim posve jednostavnim pitanjima koja nam mogu otvoriti uvid i u Božju volju i u naš konkretni život.

OTKRITI I RAZVITI SVOJE NADARENOSTI

Ovo što slijedi bit će neka vrsta malog testa otkrića tko smo i koje su naše nadarenosti. Kad biste se iz Međugorja vratili kući sa svijesću o svojim nadarenostima, to bi već bilo veliko. Kad

Snimila Lidija Paris

biste se vratili s voljom da te nadarenosti razvijete u karakter, u vlastiti život, to bi bilo više nego veliko!

Kad pogledate početak Lukina evanđelja, naći ćete navještenje rođenja Ivana Krstitelja pa paralelno izvješće navještaja Isusova rođenja. Imamo sliku da je od početka, prije nego što su ta djeca rođena, Bogu i njihovim roditeljima već posve jasno što Bog od njih hoće, a oni su svojim životom kasnije samo činili ono što se od njih očekivalo već od trenutka njihova začeca. Prihvatili su Božju volju. Mi ćemo reći: Njima je bilo lako, njima je od početka rečeno zbog čega su na svijetu. Kako ćemo mi to otkriti? Možemo to otkriti oslušujući čiji titraje u sebi.

Kad pogledamo, primjerice, jednostavno pitanje: Što si htio biti kad si bio dijete? Što si htjela biti kad su te pitali što ćeš biti kada narasteš: Učiteljica, medicinska sestra, pjevačica, pilot ili ne znam što. To je važno pitanje zato što se u nama od početka našega života probudi volja za nekim konkretnim načinom života.

Drugo pitanje koje nam to može objasniti glasi: Tko mi je, kad sam bio dijete, bio najdraži uzor? Jedan dobar dio ljudi može reći: Kad sam bio dijete, htio sam biti kao moj stric, kao moj otac, kao moja majka, kao časna sestra u župi i slično.

Ili, još jedno pitanje koje nam može dosta lako otkriti naša nagnuća: Što mi je stvaralo radost? Koje knjige, koji junaci iz knjiga, koji romani, koji filmovi, koji likovi s kojima sam se susretao? Tu već možemo otkriti dio onoga što nam je darovano u temelju našega postojanja.

Možemo ići korak dalje i pitati se: Što me danas čini radosnim? Kad sam danas sretan? Koji su trenutci kad se osjećam sretan? Posebice, u kojem se poslu osjećam sretnim? U kojim odnosima, u kojem radu, u kojem trudu? Koje je područje koje me čini sretnim čovjekom?

Drugi važni moment jest: Kada imam osjećaj da dajem najbolje od sebe? Kada je to što radim najbolje što mogu davati? Što je to, koje područje, koji rad, koji posao u kojem dok radim, osjećam da sam ispunjen?

Može nam pomoći i pitanje: Kad gledam koga? Koji su to moji osjećaji koji mi kažu: E baš tako bih ja htio tako nešto! Što je to?

Možda i pitanje koje ide dublje, pitanje koje si možemo postaviti u

Foto: Dami

Bog nam je dao nadarenosti koje su tu za druge, za svijet. Dane su nam da s njima unesemo nešto dobrog u svijet. Na nas spada da to prihvatimo i otkrijemo kao Božju volju u nama, pa da na tome radimo i da to unesemo u svijet.

molitvi: Kad iskreno stojim pred Bogom i pred samim sobom, kakav čovjek stvarno želim biti? Kakva bih ja to žena uistinu htjela biti?

Ili jedno pitanje kojim možemo sami sebe navesti na iskrenost: Kad bi mi netko dao potpunu slobodu od svih opterećenja koje imam, od obveza koje imam, kad bih mogao birati da radim to što bih ja uistinu želio i htio raditi – što bi to bilo? Sretni ljudi redovito kažu da rade ono što vole. Što je to što ja doista volim raditi? Što mi ispunja srce?

Ili jedno pitanje za one koji su dvaput mladi: Kad biste mogli početi sve iznova, kad biste imali iskustvo Međugorja koje sad imate, iskustvo dobrote Božje koje sad imate i kad bi vam netko dao mogućnost da se vrijeme vrati unatrag, da sada imaš još jednom dvanaest godina – što bi sad radio drukčije? Koje bi nadarenosti razvijao? Što bi bilo drukčije?

To su pitanja koja nam mogu pomoći da otkrijemo što nam je Bog dao za razliku od drugih ljudi i što mi u ovom svijetu možemo činiti bolje od drugih ljudi, jer smo osposobljeni posebnim nadarenostima. Ako otkrijem u sebi što mi je dano, imam zadatak to prihvatiti i razviti.

OSJEĆAŠ LI DA TE BOG ZOVE?

Volio bih postaviti još nekoliko pitanja za jednu malu grupicu među vama mladima. Možda ćete ih za koju godinu vidjeti na ovom mjestu. Međugorje se već davno pokazalo kao mjesto koje ima „svoja“ zvanja. Susrećem svećenike koji kažu: „Ja sam međugorsko zvanje.“ Možda ima među vama onih koji će biti isto tako „međugorsko zvanje“. Bilo bi dobro čuti barem pitanje.

Ako osjećaš da te Bog zove, ako osjećaš da bi Bog htio da radiš baš izravno u Njegovoj blizini: Sjećaš li se je li te možda i ranije zvao? To je redovito slučaj. Kad sveti Augustin priča svoju životnu priču, kaže da se odazvao

jako kasno, ali u trenutku kada se odazvao otkriva: Pa nisi ti mene zvao samo sada, nego i prije godinu dana, i prije tri godine, i prije dvadeset godina, stotine puta si me zvao, ali ja te nisam slušao, nisam se odazvao. To je uputa: Kad Bog zove, ako Bog zove, imamo najčešće cijeli niz Božjih poziva u životu. Bilo bi možda važno uočiti: Ako te Bog zove, na što te zove? Ima ljudi koji su pozvani na vrlo specifične poslove. Kad gledamo što radi majka Elvira ili što je napravila, mi točno znamo: Bog ju je pozvao ljudima koji su upali u ropstvo droge i ona je to napravila na savršen način. Ima li nešto gdje ti osjećaš da te Bog zove i da je to važan posao? Što bi to bilo? Ti to smiješ imenovati. Kad to imenuješ, ništa ne ćeš izgubiti, možeš samo dobiti.

Ako osjećaš da te Bog nekamo zove, kako prepoznaješ Božji glas? Ima ljudi koji misle da moraju čuti Božji glas na isti način kako se čuje ljudski glas. Možda se to neka da dogodi, ali najčešće, a u Katoličkoj Crkvi mi to znamo iz tisućljetnog iskustva, to nije tako. Bog ne govori ljudskim glasom. On najčešće govori riječima koje su u Bibliji, govori nam preko našega srca i u određenim trenucima u kojima naše srce zatitra. Znamo da u kršćanstvu ima mnogo priča: U jednom trenutku jedna Božja riječ zatitra u mom srcu i ja znam da je upućena meni i samo meni i da određuje moj život. Sveti Antun Pustinjak je bio puno puta u crkvi i puno je puta slušao Evanđelje, ali jedanput, jedno jutro je ušao u crkvu i čuo kako svećenik čita: Iđi, prodaj sve što imaš i slijedi me, idi za mnom, i on je shvatio... To je tada Bog rekao njemu. Izišao je iz crkve, prodao svoje imanje, opskrbio svoju sestru dajući joj dio imanja i nakon toga je ostavio sve i otišao u pustinju. To je bio način kako mu je Bog progovorio i kako je on odgovorio. Kako Bog tebi govori?

Nas svećenike iznenadi da Bog govori preko nas, a da mi toga nismo ni svjesni. Bog govori i preko ljudi, preko najobičnijih ljudi koji u određenom trenutku kažu neku važnu riječ ili imaju određen pogled kojim meni pokažu nešto što mi postane važno.

I naravno, ako osjećam Božji poziv, jesam li to što osjećam unio u molitvu, jesam li to provjerio u molitvi?

Ovo su samo neka pitanja koja nam mogu pomoći da u sebi otkrijemo bogatstvo nadarenosti. U Cenacolu govore o perli, o dragocjenom biseru, o nečem iznimno važnom što se krije u dnu ljudske duše. To je dobra slika. Bog nam je dao nadarenosti koje su tu za druge, za svijet. Dane su nam da s njima unesemo nešto dobrog u svijet. Na nas spada da to prihvatimo i otkrijemo kao Božju volju u nama, pa da na tome radimo i da to unesemo u svijet.

Kratko ćemo se pomoliti da nam Bog da snagu za to.

Gospodine Isuse, ovi dani koje smo proveli u tvojoj blizini i u blizini tvoje majke za nas su iskustvo da si ti živ, da si nam bliže negoli smo to prije mislili, da si nas ti htio, da nas poznaješ i da hoćeš da prepoznamo u sebi samima tvoju volju i svoje nadarenosti. Gospodine, još te jednom molimo: Pokaži nam što ti hoćeš da mi činimo. Molimo te da nam daš snage i hrabrosti prihvatiti sebe same. Molimo te za snagu volje da ono što si nam dao razvijemo u prave talente, u svoj način kako ćemo darovati svijet. Molimo te da smijemo poput tvoje majke prihvatiti Božju volju sa svom poniznošću i sa svom radošću, da u onom što si nam dao i sami otkrijemo radost svojega života.

MOLITVA SRCA

Gospodine Isuse, daj mi milost
da prepoznam trenutak kada kucaš na vrata moga srca
da ti otvorim i tebi dopustim da ispuniš cijelo moje biće,
da upoznam pravu ljubav, iskrenu poniznost i istinsku radost.
Gospodine, neka tvoja radost ispuni sav moj život.

Gospodine Isuse, daj mi milost
da ne ostanem na površini života nego zaronim u dubinu kao ti.
Po svojoj milosti daj mi hrabrost, odvažnost i vjeru
kako bih se usudio biti zrno koje će umrijeti da bi urodilo obilnim plodom.

Gospodine Isuse, želio bih biti vjeran, ali često ne uspijevam.
Želio bih te ljubiti, no moja je ljubav tako mala.
Želio bih biti iskren, a tako često nosim maske.
Usprkos toga ti mi daješ radost – radost gledati tebe
i znati da ono što je meni nemoguće – ti možeš.
Moja slabost po tebi postaje snaga.

Gospodine, toliko se pokušavam promijeniti da se zaboravljam voljeti.
Ti me ljubiš bez pritiska i ti me mijenjaš.
Toliko želim uspjeti, toliko želim izbjeći neuspjeh,
a ti mi pokazuješ da ljubiš i moj neuspjeh
i tako mi pokazuješ što je prava poniznost.

Gospodine Isuse, hvala ti za tvoju šutnju, iako je često ne razumijem.
Hvala ti jer ti znaš dati u pravom trenutku, a ja sam često nestrpljiv.
Ti se ne ljutiš kada se ja žalim.
Ti me poznaš bolje nego ja samoga sebe.
Hvala ti, Gospodine, za tvoju ljubav.
S tobom želim naučiti ispravno ljubiti.

Marijo, naša Majko,
iz dubine srca želim ti zahvaliti
jer me ti učiš ljubiti.
Želim doći do tvoga Sina,
a ti me učiš da on dolazi k meni.
Uzela si nas za ruku i učiš nas
dublje živjeti duhovni život,
vjeru, ljubav i nadu.
Hvala ti, Majko, za tvoju nazočnost,
za tvoje vodstvo.
Vodi nas svome Sinu.

fra Stanko Ćosić

Snimila: Lidija Paris

DJEDOVI I BAKE:

DRAGOCJENI IZVOR BLAGOSLOVA ZA OBITELJ, CRKVU I DRUŠTVO!

Predivan je i neprocjenjiv dar za svako dijete imati baku i djeda. Ovaj je odnos zaista jedinstven i prepun blagoslova i uzajamne ljubavi. Ljubav koju djedovi i bake primaju od unuka i obratno, teško da se s bilo čime može usporediti. U našim sjećanjima ili obiteljskim iskustvima nije teško prepoznati kako su upravo te veze posebnije i drugačije od svih drugih i kako se stvaraju nekom začuđujućom lakoćom.

KREŠIMIR
MILETIĆ

KOLIKO SAMO RADOSTI, ŽIVOTA I JEDINSTVENIH SADRŽAJA UNESE SVAKA UNUČICA ILI UNUK U ŽIVOT SVOJE BAKE I DJEDA! Djedovi i bake tako, kroz ovaj jedinstveni odnos, dobivaju priliku biti voljeni na način koji im zaista nitko drugi ne može pružiti. Koliko je to bogatstvo i blagoslov, kako za unuke, tako i za djedove i bake!

Djedovi i bake nisu zamjena za roditelje niti su tu tek kao svojevrsni 'jokeri' koji uskaču u pomoć kada roditelji trebaju pomoć. Ne, oni su mnogo, mnogo više! I pred svakoga od nas Gospodin stavlja poziv da otkrivamo vrijednost, dostojanstvo i bogatstvo djedova i baka za naše obitelji, za Crkvu i za cijelo društvo. „Bake i djedovi su dragocjeni izvor za obitelj, Crkvu i društvo“, rekao

je Benedikt XVI. I zaista, pokušajmo kroz ovaj članak zajedno promotriti neke od tih blagoslova koji će nam, uvjeren sam, otkriti jednu posve novu dimenziju, smisao i bogatstvo 'treće životne dobi', koja je u mnogočemu ostala skrivena u današnjem svijetu.

BAKE I DJEDOVI: ČUVARI OBITELJSKIH PRIČA

Sve obitelji imaju jedinstvenu povijest koja se sastoji od različitih događaja, prekretnica, osoba i njihovih života. Ova povijest obitelji se redovito prenosi pričanjem priča ili prepričavanjem određenih zgoda i događaja. Bake i djedovi, više nego bilo tko drugi, čuvari su obiteljskih priča. Oni su živi most između prošlosti i budućnosti obitelji. Njihova intimna veza s dvije generacije koje

IDEJE I POTICAJI ZA RODITELJE / DJEDOVE I BAKE

- Pokušajte zajedno sastaviti obiteljsko stablo od prethodnih generacija svoje obitelji.
- Pogledajte obiteljski album sa svojom djecom/unucima i ispričajte im priče o povijesti vaše obitelji.
- Napišite povijest svoje obitelji (neka zaista ostane zapisana)!
- Ispričajte djeci/unucima priče o tome kakav je život bio kad ste bili dijete.
- Stvorite obiteljsku kuharicu s omiljenim obiteljskim receptima i pričama koje idu uz njih.
- Napravite obiteljsku vremensku lentu vaše obitelji u koju unesite datume rođenja, smrti, značajnih događaja (krštenja, mature, vjenčanja ...). Neka vaša djeca/unuci dodaju svoja rođenja i razgovarajte s njima o tome kako su dio vremenskog tijeka obitelji.
- Obnovite obiteljske priče – razgovarajte s ostalim članovima obitelji: rođaci, tete, ujaci, ... te pokušajte doznati što više o obiteljskim pričama.
- U svemu ovome, zahvaljajte Gospodinu i posvjedočite djeci/unucima kako je Gospodin činio divna djela i na divan način vodio vašu obitelj kroz čitavu povijest! Posvetite zajedno svoju obitelj sv. Josipu i – zajedno molite!

su im prethodile i dvije koje slijede, daje im iznimnu poziciju i važnu ulogu u prenošenju znanja i 'memorije', specifičnog pogleda na krajolik pet generacija.

Kad unuci slušaju te priče o obitelji, o svojim precima, nauče tko su i odakle su došli. Istraživanja su pokazala da djeca koja znaju nešto o svojim korijenima i povijesti svoje obitelji imaju jače samopoštovanje. Kroz obiteljske priče djeca dobivaju osjećaj pripadnosti te razvijaju obiteljski ponos.

BAKE I DJEDOVI: ČUVARI VJERE I OBITELJSKIH TRADICIJA

Uz samopouzdanje i obiteljski ponos, obiteljske priče prenose vjeru, kulturu, tradiciju i vrijednosti obitelji. Ove priče su od iznimne vrijednosti za izgradnju vjere ne samo kod djece i unuka, već i kod samih djedova i baka, jer nam pomažu da vidimo kako je Bog 'radio' u našoj obitelji, povijesti naše obitelji i kako nas je vodio kao obitelj do onoga gdje smo i što smo danas. Oni nas povezuju s dobrim i svetim ljudima koji su bili dio obiteljskog lanca, a ti ljudi daju modele za novije generacije. Djeca trebaju primjere, 'heroje' s kojima se identificiraju, koji će ih inspirirati i dati im smjer. Također, nerijetko su djedovi i bake ono središte oko kojega se okupljaju i

susreću članovi obitelji pri obilježavanju blagdana, a rodna kuća trajni podsjetnik na tradiciju, kulturu i običaje koji čine identitet obitelji.

BAKE I DJEDOVI: MODELI I MENTORI

Bake i djedovi su riznice iskustva i znanja. Njihovo znanje može olakšati i obogatiti živote svojim unucima na različite načine. Bake i djedovi su snažni modeli za svoje unuke i njihov primjer života često govori glasnije od njihovih riječi. Imaju obilje iskustva, a gotovo uvijek imaju i više vremena nego roditelji, zauzeti poslom i redovitim obavezama.

BAKE I DJEDOVI: USTRAJNI MOLITELJI I IZVOR BLAGOSLOVA

Vjerujem da smo svjesni činjenice da je i naša vjera dar. Plod smo molitve; molitve Crkve. Netko je za nas molio. Jednom sam zgodom promatrao starije ljude u crkvi i glas s oltara koji je žalio zašto u klupama nema više mladih ljudi. No, moj pogled je počivao na licima tih starica i kronicama koje su držale u svojim rukama. Tada mi je u srcu odjeknula jedna misao: Možda i sada, po molitvi ovih starica, neki drugi Krešimir mijenja svoj život i upoznaje Isusa Krista. Zaista, zahvaljujem Ti, Gospodine, na svim onim ljudima koje si stavljao na put mogega života, svim moliteljima, a danas i na poseban način na svim staricama i starcima koji su iz dana u dan strpljivo i ustrajno molili i mole. Oni su zaista izvor blagoslova za sve nas i tko zna što smo sve primili po njihovim molitvama, a da toga i nismo svjesni. Vrijeme je da im kažemo jedno veliko

'Hvala!' I da tu zahvalnost konkretno osjete u svojem životu kroz našu blizinu i ljubav.

Jedan od najmoćnijih susreta jednog djeda sa svojim unucima u Svetome pismu je susret Izraela s Josipom i njegovim sinovima Efraimom i Manaseom poslije izgnanstva u Egiptu. (usp. Post 48) Izrael je tom prilikom poljubio svoje unuke i blagoslovio ih polaganjem ruku na glavu. Njegov blagoslov postao je temelj za židovsku tradiciju blagoslova subotom koji židovske obitelji još uvijek prakticiraju i danas, tisućama godina kasnije. Tradicija obiteljskih blagoslova je prekrasan način za povezivanje djedova i baka sa svojim unucima u svojoj vjeri. I ne samo djedova i baka, već i roditelja i njihove djece. Kada se daje redovito, blagoslov može kod djece snažno formirati duboko uvjerenje i iskustvo Božje neograničene ljubavi prema njima. Pa evo nam lijepog poticaja! Blagoslivljajmo jedni druge u našim obiteljima, a na poseban način potičem i sve djedove i bake koji će čitati ovaj članak, a koji to možda nisu činili, da to redovito čine.

Na kraju, vjerujem da ste se čitajući ovaj članak i sami prisjetili još mnogih vrijednih uloga koje djedovi i bake, starije osobe imaju u našim obiteljima, Crkvi i društvu. Možda ste dobili i neki novi poticaj da učinite nešto lijepo i dobro. Bogu hvala i slava! U svibnju smo mjesecu, Marijinom mjesecu. Neka nam svima bude blizu Kraljica Mira i neka nas štiti svojim majčinskim blagoslovom! Dragi čitatelju, želim ti mir i dobro i radujem se našem ponovnom susretu u sljedećoj kolumni!

DJECA UČE ONO ŠTO DOŽIVLJAVAJU

- Dijete koje doživljava neprijateljsko ponašanje, uči se svadati.
- Dijete koje doživljava ravnodušnost, uči biti usamljeno.
- Dijete koje doživljava kritiku, uči osuđivati druge.
- Dijete kojemu se često prigovara, ne primjećuje da ga okolina voli.
- Ako se dijete ismijava, ono uči biti povučeno.
- Dijete koje doživljava osramoćavanje, uči se stidjeti samoga sebe.
- Dijete koje nema braću i sestre, ne zna šta je bratska i sestrična ljubav.
- Dijete koje doživljava toleranciju, uči biti strpljivo.
- Ako se dijete ohrabruje, ono se uči samopouzdanju i sigurnosti.
- Ako dijete doživljava pohvalu, ono uči primjećivati i cijeniti dobro.
- Dijete koje doživljava poštenje, uči se biti pravedno.
- Ako dijete živi sa sigurnošću, ono se uči povjerenju.
- Ako dijete doživljava odobravanje, ono se uči biti zadovoljno s sobom.
- Dijete s kojim se razgovara, uči se razmišljati.
- Dijete koje doživljava da se roditelji vole, uči da je obitelj zajednica ljubavi.
- Ako dijete živi s prihvaćanjem i prijateljstvom, ono uči pronalaziti ljubav u svijetu.

MARIJO, SVIBNJA KRALJICE MOLI ZA NAS!

ROBERT
RUKAVINA

VJERUJEM DA NAS JE VEĆINA PROČITALA ONU PRIČU IZ LUKANA EVANĐELJA 16, 19-31 O BOGATAŠU I SIROMAHU IMENOM LAZAR.

Bogataš se svakodnevno gostio, a Lazar je priželjkivao pojesti mrvicu sa stola bogataševa. Umrli su jedan i drugi, bogataš je završio u paklu, a Lazar u krilu Abrahamovu. Molio je bogataš Abrahama da Lazar namoči vršak prstiju i rashladi mu jezik jer se strašno mučio u paklu, ali Abraham mu je odgovorio da ih dijeli golema provalija i da prijelaza jednih drugima nema. Zamolio ga je zatim da pošalje Lazara njegovoj braći, da im posvjedoči da ne završe i oni u tom mjestu muka, ali mu odgovori Abraham da imaju Mojsija i Proroke pa neka njih slušaju. Reče bogataš da njih neće poslušati, nego ako tko ustane od mrtvih da će njega poslušati. Odgovori mu Abraham: ako ne slušaju Mojsija i Proroke, sve da netko i ustane od mrtvih neće ga poslušati.

Ne znam sanjam li ili razmišljam, što li: Čita sv. Petar Crnu kroniku: „Od 100 umrlih 50 odoše u pakao, 49 u čistilište, 1 spašeni u raj.“ O Isuse, što je ovo, nikad gore nije bilo. Iza leđa svetog Petra buka, glasovi, dozivanja: - Sv. Petre, pošalji nekoga našoj braći i sestrama da im posvjedoči pa da ne dođu u ovo mjesto muka! Pita sv. Petar Isusa: - Što da činimo, Isuse? Odgovori mu Isus: - Pa poslao sam im svoju svetu Majku, zašto nju ne slušaju?

Dragi prijatelji, naravno da samo Bog zna koliko se ljudi spašava, a koliko propada u ognju neugasivom, ali svi ćemo se složiti da nas je preplavilo zlo i da mnogi naočigled propadaju i bivaju zavedeni. Okružili su nas sa svih strana valovi zla i pitamo se što mi kao vjernici možemo poduzeti, kako zaustaviti zlo, kako ga pobijediti, kako da svijetom zavlada mir i dobro?

Draga djeco! I danas vas želim pozvati na molitvu i na potpuno predanje Bogu. Vi znate da vas ljubim i da iz ljubavi ovamo dolazim kako bih vam pokazala put mira i spasenja vaših duša. Želim da me slušate i ne dopustite sotonu da vas zavede. Dragi djeco! Sotona je dosta jak. I zato tražim vaše molitve da ih prikažete za one koji su pod sotoninim utjecajem, da se i oni spase. Svjedočite svojim životom. Žrtvuajte svoje živote za spas svijeta. Ja sam s vama i zahvaljujem vam, a u nebu ćete od Oca dobiti nagradu koju vam je obećao. Zato, dječice, ne bojte se! Ako molite, sotona vam ne može

nimalo nauditi jer ste vi djeca Božja i Bog vas nadgleda. Molite! I neka vam krunica uvijek bude u rukama kao znak sotonu da vi meni pripadate. Hvala vam što ste se odazvali mom pozivu. (Poruka, 25. veljače 1988.)

Prije podosta godina u Njemačkoj, vraćajući se s klanjanja u kasnim večernjim satima, imao sam priliku voziti se podzemnom željeznicom. Bože moj, čega sam se nagledao?! Nepregledno mnoštvo jadnika, bezvoljnika, očajnika, razvratnika, koji traže Boga gdje ga nema. Vjerojatno ste i vi nešto slično doživjeli. Svi oni svojim odijevanjem, ponašanjem i izgledom svjedoče čiji su, pa i djela im to dokazuju. A mi, gdje smo mi i čiji smo?

valove koji će zapljusnuti sve dijelove svijeta i donijeti ozdravljenje, mir i dobro! „Zajavimo“ valove dobra i iščupajmo iz potopa zla sve onemoćale, izgubljene, malaksale, sve one koji su izgubili nadu; budimo ispružene Gospine ruke svima onima koji pomoć ištu! Nemojmo se zadovoljiti s jednom deseticom ili nekoliko desetica krunice dnevno. Izmolimo svih pet otajstava. Slobodno nastavimo i otajstva drugih sadržaja. Rasporedimo vrijeme u danu za molitvu, pokažimo Gospi i Isusu da mogu računati na nas, da smo odlučni, da nismo mlakonje! Nemojmo se bojati zlobnih jezika koji će nas zbog krunice nazvati katoličkim konzervama, borimo

MJESEC JE SVIBANJ, POSVEĆEN NA OSOBIT NAČIN GOSPI, PA HAJDE, ODLUČIMO NEŠTO PODUZETI I PRIZNATI PRED SVIJETOM DA SMO BOŽJI, DA SMO GOSPINI. NEMOJMO SAMO PRIČATI, OD PUNO PRIČE BOLI GLAVA, BOGU TREBAJU NAŠA DJELA. OLAKO SMO SKINULI KRUNICE KOJE SMO NOSILI OKO VRATA ILI OKO RETROVIZORA U AUTU, UTOPILI SMO SE U SVEPRISUTNO SIVILO I BEZNADE. ODLUČIMO U SVIBNJU DA ČEMO UMJESTO SURFANJA INTERNETOM „SURFATI“ PO KRUNICI, I NEKA NAM BUDE STALNO U RUKAMA! ZA KRUNICU JE UVIJEK POGODNO VRIJEME.

Mjesec je svibanj, posvećen na osobit način Gospi, pa hajde, odlučimo nešto poduzeti i priznati pred svijetom da smo Božji, da smo Gospini. Nemojmo samo pričati, od puno priče boli glava, Bogu trebaju naša djela. Olako smo skinuli krunice koje smo nosili oko vrata ili oko retrovizora u autu, utopili smo se u sveprisutno sivilo i beznade. Odlučimo u svibnju da ćemo umjesto surfanja internetom „surfati“ po krunici, i neka nam bude stalno u rukama! Za krunicu je uvijek pogodno vrijeme. Ne moramo je moliti samo u crkvi nego i drugdje, u vožnji bilo kojim sredstvom, u šetnji, kad negdje čekamo, sami ili s drugima.

Nemojmo misliti da naša molitva nije jaka, uzbijajmo molitvom duhovno more i napravimo molitvene

se molitvom da nas ne zatvore u konzerve.

Nedavno sam bio u društvu gdje je jedan čovjek prepričavao san. Reče kako se zaputio nekamo s torbama u rukama i kako ne zna što taj san znači. Ne želim ovdje tumačiti snove nego razmišljam: Ako u ovom svjetovnom životu imamo pune torbe stvari kud god pošli, ponijeli smo što nam treba i dobro će nam biti kamo god došli; a u duhovnom smislu, ako nam je poći putem neba i ako imamo torbe natrpene dobrim djelima, molitvom, žrtvama, postom, djelima milosrđa (onako kako nas Gospa uči), ohoho, onda ćemo sigurno sa sv. Petrom u radosti čitati svoj rodni list za nebo.

Marijo, svibnja Kraljice, moli za nas!

SINOVI SVJETLA I SINOVI TAME

FRA MARIO
KNEŽEVIĆ

SVJETLO I TAMA SU KONTRASTI KOJIMA SE PONAJČEŠĆE IZRAŽAVA DOBRO I ZLO. ISUS ISTO RABI TE TERMINE KAKO BI PREDOČIO ONO ŠTO JE OD BOŽJE ISTINE I ONO ŠTO JE OD ZLOGA I LAŽI. KOD ČITANJA I RAZMATRANJA BOŽJE PORUKE RADUJE NAS KAD JE TA PORUKA JASNA I NEDVOSMISLENA.

Dok Isus izriče kako nije došao suditi svijetu nego ga spasiti, izgovara i to kako, zapravo, čovjek samoga sebe osuđuje: „A ovo je taj sud: Svjetlost je došla na svijet, ali ljudi su više ljubili tamu nego svjetlost jer djela im bijahu zla.“ (Iv 3, 19) Na temelju ove Isusove tvrdnje ne trebamo se čuditi zašto mnogi niječu Boga i Isusov dolazak na zemlju kao Mesije. Čovjek, to kaže Isus, bježi od Svjetla, od Boga, jer su mu djela zla. Zlo po svojim principima bira tamu jer ne želi da se pod utjecajem svjetla razotkriju djela zla i grijeha. Ovdje nekako nalazimo i odgovor na tako često izgovoren upit: Zašto postoji zlo na svijetu?

I dok se neumorno tama proglašava svjetlom, a laž istinom, ne ostaje nam ništa drugo nego predano i pod cijenu žrtve širiti ljepotu Božje istine, svjetla i pravde.

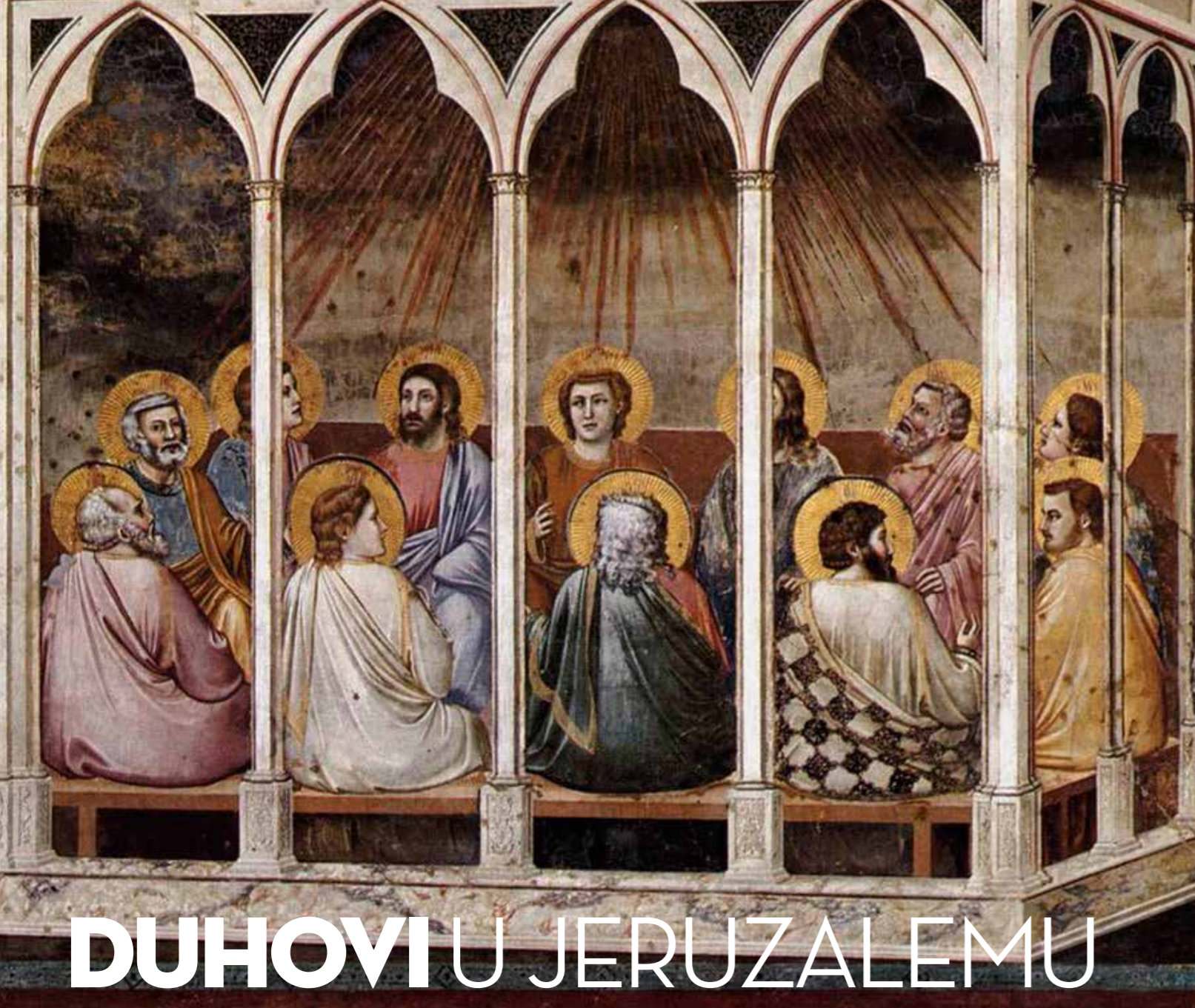
Čovječanstvo je često imalo potrebu stavljati u tamnice pobornike istine i širitelje svjetla. Ljudi svjetla i istine teško se uklapaju u uhodane načine vladavine grupa i pojedinaca. Sinovi svjetla i istine postavljaju upite koji unose nemir u institucionalizirani svijet laži i ozakonjene nepravde. Isusovi suvremenici, napose njegovi svjedoci i apostoli, to su izbliza osjetili. Djela apostolska nas izvješćuju kako su apostoli bili zatvarani u tamnice. Tako se očito mislilo ugušiti njihov zanos i potrebu da šire istinu o Isusovu uskrsnuću. Vlast je bila naivna jer si je umišljala da ima monopol nad službenom istinom i da ima moć držati svjedoke pod kontrolom. Svjedoka možeš ubiti, ali istina je besmrtna. Zatvoriti nekoga u tamnicu ne znači istodobno očuvati tamu ljudskom zloćom nametnutu. Da ključeve tamnice ne drže ljudi nego Bog, pokazalo se i u slučaju apostola koji su se na čudesan način i unatoč stražarima našli na slobodi.

Tama i mrak su prirodno okruženje onih koji su vođeni isključivo zemaljskim interesima. Stoga ne čudi da su pod velom noći održavana i vijećanja kako Isusa ukloniti s ovozemaljske scene. Sve se, gledano s pozicije zakona, odvijalo legalno. Većina je donosila odluke u ime zajednice. No, pokazalo se po tko zna koji put da su zakoni samo paravan za provođenje samovolje. Zakon koji je lišen pravde, istine i pravednosti postaje legalizirano bezakonje i tiranija za one koji misle i osjećaju drugačije. Kad pravda i pravednost postaju stvar dogovora ili stvar većinskoga odlučivanja, onda je na djelu najgori oblik izigravanja istine i zaobilaznja činjenica. Svijet današnjice u mnogočemu svoj život u tami može pripisati tomu što je pravda postala „vlasništvo“ moćnika i vladajućih struktura. Takvu mentalitetu ili stilu

ponašanja može se samo suprotstaviti apostolskim žarom koji je spreman robovati za istinu, onu Božju Istinu, a ne istinu koja je takvom od jačega proglašena. Mnogi će se mislioci složiti da neki narod ima onoliko šansi da se izbori za istinu i pravdu koliko ima spremnih pojedinaca da prihvate tamnicu i zatvor kako bi mučenički za vrednote podnijeli patnju.

Svijetlih primjera koji su, unatoč okruženju tame, Bogom prosvjetljeni imamo bezbroj. Jedan od njih je i Josip kojeg su kasnije prozvali Barnaba. On je bio Cipranin i levit. Bio je zaobljen slovom zakona i filozofskim pogledom na svijet. No, susret sa Svjetlom kod njega donosi promjene. On prodaje svoju imovinu i stavlja novac apostolima na raspolaganje. Postao je, što ime Barnaba znači – sin utjehe, u odnosu na prijašnji život koji se odvijao u krutom ozračju zakona bez ljubavi i osjećaja za bližnje. Sijači tame, nasuprot tomu, svim silama žele spriječiti glasnike Radosne vijesti kako bi i dalje mogli nesmetano činiti svoja zlodjela, koja se, kako reče Pismo, Gospodinu gade.

I dok se neumorno tama proglašava svjetlom, a laž istinom, ne ostaje nam ništa drugo nego predano i pod cijenu žrtve širiti ljepotu Božje istine, svjetla i pravde. Tridesetih godina prošloga stoljeća jedan je američki karikaturist tražio svoje mjesto u časopisu kako bi tu mogao objavljivati svoje radove. Bio je bezbroj puta odbijen i prešućen. No, on nije odustajao. On je svakodnevno crtao karikature i slao ih u redakciju. Tako je bilo sve dok jedanput nije naslikao veliku zgradu bez vrata i prozora. Uokolo te zgrade obilazio je čovjek koji je ponavljao: „Siguran sam da postoji neki put koji vodi unutra.“ Nakon toga redakcija mu je poslala telegram kako će postati njihov član jer nisu više uspijevali ignorirati njegove zahtjeve. Kao što je taj američki karikaturist ostao postojan u svojim namjerama, i mi trebamo biti neumornim kako bismo učinili sve da sinovi tame što rjeđe nadjačaju sinove svjetla. „Odložimo dakle djela tame i zaodjenimo se oružjem svjetlosti.“ (Rim 13, 12)

DUHOVI U JERUZALEMU

FRA ANTONIO
ŠAKOTA

PEDESETNICA

Mjesec svibanj obično vežemo uz Blaženu Djevicu Mariju, nazivajući ga Gospinim mjesecom. Također, ove godine upravo u mjesecu svibnju slavimo Duhove. Ova svetkovina svoj korijen nalazi u židovskom blagdanu Sedmica, Pedesetnice (hebr. Šabuot). Njime završava Pasha. U svojim početcima radilo se isključivo o blagdanu vezanu uz Hram i prinošenje plodova žetve u znak zahvalnosti Bogu, izvoru svakoga blagoslova i plodnosti. (usp. Izl 23, 16) Vremenom, posebice u 1. st. po. Kr. fizionomija blagdana se mijenja. Prinošenje uroda s polja u Hram, kojega 70. g. nestaje, ustupa svoje mjesto jednom drugom događaju – daru Sinajskoga zakona. Sedmice postaju svetkovina

Sinajskoga saveza i njegove obnove. I mi kršćani upravo se slavljem Duhova, Pedesetnice, spominjemo zakona koji je Gospodin već nagovijestio preko svoga proroka: *Tada ću vas sabrati iz svih naroda i skupiti iz svih zemalja, natrag vas dovesti u zemlju vašu. Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas. Duh svoj udahnut ću u vas da hodite po mojim zakonima i da čuvate i vršite moje naredbe.* (Ez 36, 24.26-27), ovdjekovječio svojom Pashom, i očitovao upravo na Pedesetnicu u Jeruzalemu. (usp. Dj 2, 1-13) Upravo onako kako je navijestio i sam Gospodin: *Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati. I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek; Duha Istine. Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje*

ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh. (Iv 14, 15-17.26) Upravo po Duhu Svetomu Kristov zakon ostaje onima koji ga ljube temeljna norma života, jer događaj univerzaliziranja Kristove povijesno-individualne egzistencije djelo je Duha Svetoga. On je taj koji obilježava povijest i lice Crkve, ali i pojedinačnog vjernika, izlažući Kristov život, dajući mu lik i prodornost uvijek-sada važeće norme (H. U. von Balthasar).

POVIJEST GORNJE SOBE

Već od samih početaka jedna sobica na brdu Sionu postala je sjedište prvih učenika – *Gornja soba!* Tradicija želi u ovaj isti prostor smjestiti i dvoranu Duhova i Posljednje večere, Kristovih ukazanja učenicima, tzv.

Prvi jeruzalemski sabor, kao i Marijino usnuće iz apokrifne predaje. Zapravo, cjelokupno djelovanje prvih kršćana svoju jezgru nalazilo je u ovoj sobi. Sv. Epifanije na nju podsjeća, navodeći razaranje Jeruzalema 135. g. za cara Hadrijana, koji na Sionu nalazi *malenu Crkvu Božju*.

Sve je počelo Isusovim nalogom svojim učenicima: *Idite u grad i namjerit ćete se na čovjeka koji nosi krčag vode.* (Mk 14, 13) Površnom čitatelju ovaj Isusov zahtjev učiniti će se sasvim običan. Međutim, onima koji dobro poznaju židovstvo i arheologiju, te samim tim i topografiju Jeruzalema iz Isusova vremena, ova naoko obična rečenica postaje predmetom ozbiljnoga istraživanja povijesti tzv. *Gornje sobe*. Naime, u njoj blizini nađena su gradska vrata iz Isusova vremena poznatija kao *Esenska vrata*, koja spominje povjesničar Josip Flavije. O esenima (hebr. hasidim – pobožni) ne bih ovom prilikom detaljnije pisao. Ukratko, oni su predstavljali jednu vjersku skupinu toga doba, u raskoraku sa službenim,

hramskim židovstvom. Novozavjetni ih spisi izričito ne navode, za razliku od drugih sljedbi. Živjeli su u pustinjskim krajevima. A nalaskom Kumranskih spisa 1948. g. postali su meta ozbiljnih povijesnih, religijskih i arheoloških istraživanja. Jedno od obilježja njihova ustroja bio je strogi zajednički život, i to u beženstvu i bez privatnoga vlasništva. Karakteristike kumranske zajednice, posebice beženstvo, poklapaju se s tezama onih koji tvrde da je *čovjek koji nosi krčag vode* bio esen, iz jednostavnoga razloga što su krčag vode onodobno nosile samo žene, kojih eseni nisu imali.

Vjerujem da se sada u nekima javljaju mnoga pitanja koja nadilaze svrhu ovoga teksta. No, najvažnije pitanje svakako glasi: Kakva je bila veza Isusa i esena? Neki bi čak htjeli i Isusa svrstati u esene. Valja naglasiti kako među njima postoje određene sličnosti u načinu življenja, primjerice beženstvo. Isto tako, postoje sličnosti u ustroju kumranske zajednice i prvih kršćana. (usp. Dj 2, 44) Međutim, temeljna razlika između Isusa i esena predstavlja tumačenje Zakona, s posebnim naglaskom na obrednu čistoću. Znamo dobro iz evanđelja da je subota radi čovjeka, a ne čovjek radi subote. (usp. Mk 2, 27) Kod obredno i kazuistički rigoroznih esena to ipak nije bio slučaj. No, razlog zbog kojega navodim ovaj detalj jest Isusova sloboda u odabiru ljudi. Očito je kako On nije ljude dijelio po sljedbama. Znao je da se neće obredno onečistiti, poput esena, u blizini nekoga tko po zakonu to jest – nečist. Isus je ipak nadilazio uske ljudske okvire.

Znao je prihvatiti pojedinca, ozdravljati obredno nečiste, hrome i kljaste, oblikujući tako jednu novu zajednicu – duhovsku zajednicu, kojoj je srce važnije od kamena.

Prostor Gornje sobe uvijek je u sebi nosio snažnu majčinsku dimenziju. Na tom je mjestu izgrađena bazilika iz bizantskoga i križarskoga razdoblja, koja se nazivala *Hagia Sion* – Sveta Sion i *Mater omnium ecclesiarum* – majka svih crkava. I franjevcima ovo mjesto bijaše kolijevka. Zaposjeli su ga 1335. g., izgrađivši samostan uz samu baziliku, a već nakon sedam godina imenovani *čuvarima svetih mjesta*. Kao i prvim učenicima, tako je i franjevcima *Coenaculum* predstavljao središte, i životno i administrativno, iz kojega su širili svoje misijsko i liturgijsko djelovanje u Jeruzalemu, Samariji i ostatku Srednjega istoka. Kustos Svete zemlje do danas se naziva *Gvardijan Svetoga Brda Siona*. Vrijedan spomena je boravak našega sv. Nikole Tavelića, franjevačkoga prvomučenika u Svetoj zemlji, upravo u

tom samostanu. Povijest franjevaca u *Coenaculumu* bijaše teška. Već 1551. g. morali su napustiti svoju prvu ljubav, jer dvorana Posljednje večere te godine bijaše pretvorena u džamiju proroka Davida zbog, na klimavim nogama utemeljene, predaje o Davidovu grobu u tzv. *Donjoj sobi*. Sve do 1831. g. mogli su pohađati to sveto mjesto uz plaćanje velikoga poreza. A od spomenute godine pa sve do danas fratri službeno odlaze dva puta godišnje u *Coenaculum*: na Veliki četvrtak i na Duhove. Pitanje pravnoga statusa čitavoga područja vrlo je zamršeno. Ono što se sa sigurnošću može kazati jest da franjevci posjeduju dokumente kojima se dokazuje njihovo vlasništvo nad tim prostorom, i to već od spomenute 1335. g. A kako će se riješiti zamršeno pitanje vlasništva nad mjestom gdje u isto vrijeme pobožni Židovi dolaze moliti na grob kralja Davida, kršćani u dvoranu Posljednje večere i Duhova, ostavljamo Božjoj providnosti i pregovorima između Vatikana i države Izrael,

Prostor Gornje sobe uvijek je u sebi nosio snažnu majčinsku dimenziju. Na tom je mjestu izgrađena bazilika iz bizantskoga i križarskoga razdoblja, koja se nazivala *Hagia Sion – Sveta Sion* i *Mater omnium ecclesiarum – majka svih crkava*.

pritom ne zaboravljajući i muslimanski *Waqf* (Vakuf) obitelji Dajani, koja također traži svoja prava na mjesto koje joj je *pripadalo* od 1551. g.

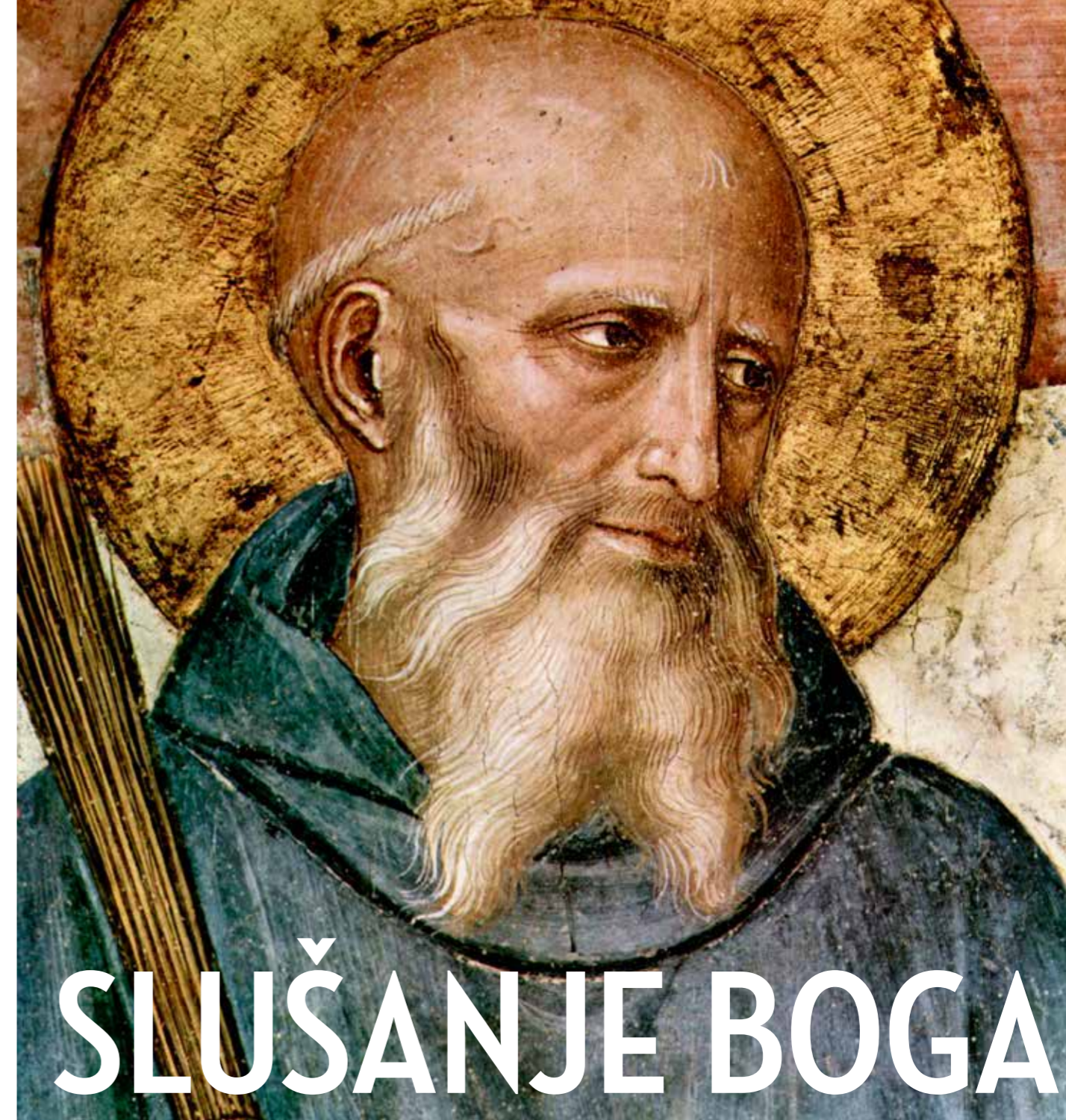
MAJKA CRKVA

Od spomenute 1551. g. do danas na mjestu gdje je ustanovljena sveta euharistija službeno su slavljene samo dvije. Jednu je slavio papa sv. Ivan Pavao II., a drugu je prije točno godinu dana slavio papa Franjo. Imao sam milost sudjelovati na njoj kao član zbora koji je pjevanjem uveličao slavlje Duhova u *Gornjoj sobi*. Papa je tada, između ostaloga, istaknuo: *Uskrsnuli Krist, poslan od Oca, darovao je apostolima svoga Svetoga Duha, te ih u Njegovoj sili poslao obnoviti lice zemlje.* (usp. Ps 104, 30) *Izaći, počni znači zaboraviti. Crkva u izlasku čuva sjećanje na ono što*

se ovdje zbilo; Duh Branitelj podsjeća ju na svaku riječ i čin otkrivajući joj smisao.

Coenaculum nam u pamet doziva dijeljenje, bratstvo, sklad, mir među nama. Koliko ljubavi, koliko dobra proizašlo je iz Coenaculum! Svi sveci crpili su s ovog izvora. Velika rijeka svetosti Crkve izvire ovdje, uvijek iznova, iz Isusova srca, Euharistije, od Duha Svetoga.

Napokon, u Coenaculumu se sjećamo rođenja nove obitelji, Crkve, naše svete majke hijerarhijske Crkve, ustanovljene od uskrsnulog Krista. Obitelj je to koja ima Majku, Djevicu Mariju. Kršćanske obitelji pripadaju ovoj velikoj obitelji i u njoj nalaze svjetlo i snagu na svom hodu i neprestanoj obnovi, preko muke i kušnji života. U ovu obitelj pozvani su svi sinovi Božji, iz svih jezika i naroda, sva braća i sinovi jedinog Oca koji je na nebesima. Odavde polazi Crkva, u izlasku, vode na životvornim dahom Duha Svetoga. Sabrana u molitvi s Isusovom Majkom, ona trajno proživljava iščekivanje obnove izljeva Svetoga Duha: Pošalji Duha svoga, Gospodine, i obnovit ćeš lice zemlje!

SLUŠANJE BOGA

FRA DRAGAN BOLČIĆ

Da se u svemu slavi Bog

Dovoljan je površan pogled na zbilju koja nas okružuje kako bismo uvidjeli potrebu za osobama koje će nam darivati svoje vrijeme i slušati nas. Ne postoji osoba koja ne želi biti slušana. Ne postoji osoba koja ne bi željela da njezine muke i patnje, radosti i ushiti pronađu odjeka u uhu drugoga. Međutim, naše nam iskustvo kazuje da je zbilja drukčija. Naše muke i poteškoće, životna nesnalaženja i promašaji ne nailaze uvijek na otvoreno uho. Mnogi su zatvoreni darovati nam svoje vrijeme, osluhnuti nas, utažiti našu žeđ za blizinom i ljubavlju. Uzroci tomu su složeni i slojeviti. Temeljni uzrok, čini mi se, leži u tomu da mnogi nisu kadri otvoriti svoje uho za Boga i njegovu riječ. Nesposobnost otvaranja sebe slušanju Boga samo se prelijeva na naše odnose. Njihova kakvoća ovisi o kakvoći odnosa s Bogom. Stoga ćemo u ovom broju predstaviti jednoga gorostasa duha čija jasnoća riječi i umijeće slušanja bivaju neobično aktualnima i u našem vremenu. Riječ je o sv. Benediktu, osnivaču Reda benediktinaca (Red sv. Benedikta - Ordo Sancti Benedicti - OSB).

SV. BENEDIKT - NASTANAK I RAZVOJ REDA
Najvažniji izvor za poznavanje života sv. Benedikta je druga knjiga *Dijaloga* sv. Grgura Velikog. Osim toga, ono što nas osobito može uvesti u lik i djelo ovog sveca jest i njegovo *Pravilo*, jedino djelo koje nam je od njega ostalo. Sv. Benedikt rođen je oko 480. godine u mjestu Norcia (lat. Nursia), u pokrajini Umbriji. Vrijeme njegova rođenja otkriva nam i kontekst u kojem je rođen. Papa u miru, Benedikt XVI., u svojoj katehezi o sv. Benediktu piše kako je svijet na prijelazu iz V. u VI. stoljeće potresala strahovita kriza vrjednota i institucija, uzrokovana padom Rimskog Carstva, osvajanjem novih naroda te propadanjem dobrih običaja. (usp. *Opća audijencija na Trgu sv. Petra*, 9. travnja 2008.) Benediktov je život obilježen traženjem Boga, uprisutnjenjem Božjega kraljevstva, te je na razrušenim temeljima Rimskoga Carstva, kako piše papa Benedikt XVI., posijao sjeme nove civilizacije, pridružujući kršćanske vrjednote s jedne strane klasičnoj baštini, a s druge strane slavenskoj i germanskoj kulturi. (usp. *Angelus*, 10. srpnja 2005.) Ono što je prethodilo velebnom djelu ovoga Božjeg ugodnika bilo je vrijeme samoće u špilji u Subiacu. Tu biva uronjen u ozračje slušanja Boga, u

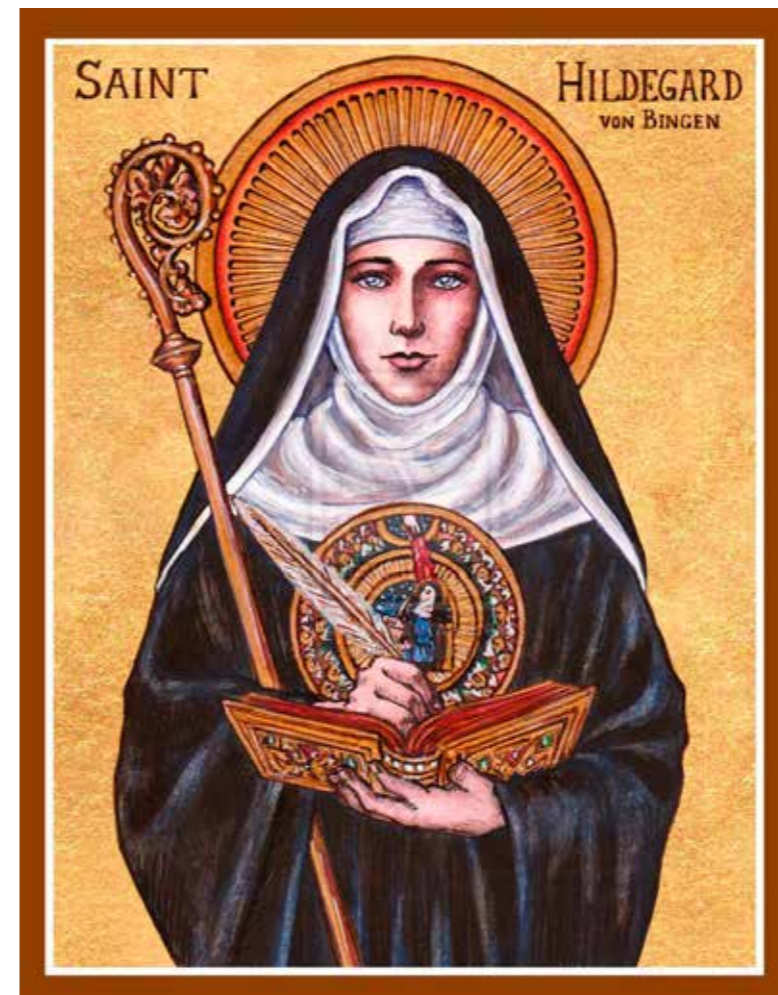
kojem se bistri njegov poziv i poslanje. U Božjoj blizini vlastita posvećenost biva razumljivija i jasnija. Benedikt 529. godine napušta Subiaco i nastanjuje se u Montecassinu. Tu gradi veliki samostan i ta se godina uzima kao godina osnutka *Reda sv. Benedikta - benediktinaca*. U Montecassinu dovršava i svoje *Pravilo*, vjerojatno negdje poslije 534. god. Ono je ostalo izvor i nadahnuće ne samo za generacije njegovih duhovnih sinova i kćeri već i za sve druge koji žele produbiti svoj odnos s Bogom. Sv. Benedikt je preminuo 21. ožujka 547. godine. U svijetu trenutno moli i radi oko osam tisuća benediktinaca raspoređenih u dvadeset i jednu kongregaciju, a ujedinjenih u Benediktinsku konfederaciju od 1893.

UMJETI SLUŠATI

„Ovo je Sin moj, Ljubljeni! Slušajte ga!“ (Mk 9, 7) Na grčkom jeziku Novoga zavjeta glagol *slušati* glasi *akouo*. Uz taj izraz stoje i izrazi poput *privoljeti* te *prionuti uz koga*. Ovo nam kazuje da je slušanje tijesno vezano uz ljubav. Međusobno se uvjetuju. Sv. Benedikt u *Proslovu* svoga *Pravila* govori o milini Božjega glasa. (usp. *Proslov* 19) Molitvu razumijeva kao čin slušanja. (usp. *Proslov* 9-11) On ostaje trajno uronjen u ozračje slušanja Boga, pod Božjim pogledom koji baca svjetlo na njegov život. Benedikt kroz molitvu i kontemplaciju upoznaje ljubav koju nam Bog daje u svome Sinu Isusu Kristu. Zato u četvrtom poglavlju svoga *Pravila* piše da se Kristovoj ljubavi ne smije ništa pretpostavljati. (4, 21) Intenzivan molitveni život u kojem se izmjenjuju akcija i kontemplacija posvećuje djelovanje sv. Benedikta. *Pravilo* nam govori i o jednoj crti sv. Benedikta iznimno važnoj za život u zajednici: on ne gubi konkretna čovjeka s njegovim potrebama iz svoga obzora. Nježnost i blagost, istinitost i strogost, neobična lakoća razlučivanja između

bitnog i sporednog odišu čudesnom skladnošću i ljepotom. Zbog jasnoće svojih riječi i privlačnosti primjera, njegovo je *Pravilo* i danas izvor za sve one koji žele tažiti svoju žeđ u traženju Boga. Vidljivo nam je kako Benedikt odnos s Bogom pretpostavlja odnosima s drugima. Zato je svakoga brata pozivao da slijedi glas Božji te tako u svemu traži Boga. Slušanje čini bitnu okosnicu njegovoga života. Slijedom toga je i cijelo jedno poglavlje posvetio poslušnosti. Bio je uvjeren da Gospodin govori kroz konkretna čovjeka koji se otvara Božjoj riječi. Imao je izvježbano uho za Božju riječ koju navodi sto osamdeset i devet (189) puta u svojem *Pravilu*. Iz tog odnosa slušanja i ljubavi prema Bogu razumijeva konkretnu osobu sa svojim svakodnevnim mukama i poteškoćama koju želi potaknuti da nikada ne posustane u traženju Boga.

Benediktinci su, slijedeći stope svoga utemeljitelja, izvršili temeljni utjecaj na razvoj europske kulture i civilizacije. Koliko plodova iz jednog otvorena uha za Božju riječ! Time potaknuti učimo da se življenje preobražava u život u trenutku u kojem otvorimo svoje uho za Riječ koja nas podiže i pokreće. Ona će nas naučiti slušati druge.

ZANIMLJIVOSTI O REDU SV. BENEDIKTA I NJIHOVA PRISUTNOST U NAŠIM KRAJEVIMA

- Ime Benedikt dolazi od latinskog imena *Benedictus*, što znači *Blagoslovljen*. Sv. Benedikta se smatra ocem zapadnoeuropskog redovništva. Bio je veoma učen i obrazovan, što je djelomice vidljivo iz njegova *Pravila*. *Pravilo* je sastavljao duži niz godina. Proglašen je zaštitnikom Europe 24. listopada 1964. Blagdan mu se slavi 11. srpnja. Zaziva ga se u pomoć protiv napasti Zloga te za milost sretne smrti. Mnogi vjernici rado uza se nose njegov križ ili čudotvornu medaljicu.
- Geslo Reda sv. Benedikta nije kako se to često misli poznata krilatica *Moli i radi* (*Ora et labora*) nego citat iz Prve poslanice sv. Petra apostola - *Da se u svemu slavi Bog* (*Ut in omnibus glorificetur Deus*). Taj je citat unio u svoje *Pravilo* (57, 9).
- Sestra sv. Benedikta, Skolastika, također je svetica Katoličke Crkve. Navest ćemo još neke svece i svetica Reda sv. Benedikta: sv. Franciska Rimska, sv. Romuald, sv. Maur, sv. Placid, sv. Bonifacije, sv. Anzelmo Canterburyjski, sv. Hildegarda iz Bingena, bl. Columba Marmion.
- Benediktinski je red Crkvi dao brojne pape: Bonifacija IV., Grgura II., Paskala I., Grgura VII., Viktora III., Urbana II., Celestina V. te Klementa VI.
- Općenito se drži da su benediktinci došli u hrvatske krajeve sredinom IX. stoljeća, a možda i prije. Najstariji benediktinski samostan podiže knez Trpimir 852. godine u Rižinicama, između Klisa i Solina. Na njegovu dvoru boravi i glasoviti benediktinac Godescalcus (Gottschalk). Vjeruje se da je na njegov poticaj knez Trpimir pozvao benediktince na hrvatske prostore.
- Na hrvatskim prostorima ostavljaju neizbrisiv trag na području jezika i kulture. Najstariji hrvatski pisani spomenici djelo su benediktinaca: natpis kneza Trpimira, Povaljska listina te Bašćanska ploča. Njihovi su samostani kulturna središta, rasadnici književnosti i umjetnosti. Nekada ih je na hrvatskim prostorima bilo više od stotinu, no situacija se tijekom povijesnih gibanja znatno promijenila.
- Danas na hrvatskim prostorima postoji samo jedan muški benediktinski samostan, mala zajednica monaha u drevnoj opatiji sv. Kuzme i Damjana (Čokovac) na otoku Pašmanu. Samostana benediktinskih koludrica ima osam i to na Cresu, Hvaru, Krku, Pagu, Rabu te u Trogiru, Šibeniku i Zadru. Sveukupno moli i radi oko stotinjak sestara.

(podatci preuzimani: www.benediktinci.hr; www.nard.hr; www.redovnistvo.hr; Zdravka KRPINA, *Leksikon katoličkih redova. Muški redovi*, Zagreb 2015.)

OBNOVA ODOZDO - TEREZIJA AVILSKA: PRAZNE RUKU - SAMO BOG DOSTAJE

Neki dan navršilo se petsto godina od rođenja Terezije iz Ávile (28. ožujka 1515.). Suvremenica protestantskih reformatora Luthera, Zwinglija, Calvina, rodila se uoči zapadnoga crkvenoga raskola što ga je započeo Martin Luther, redovnik i učeni profesor, u potrazi za *milosrdnim Bogom*. I dan-danas može Terezija služiti kao nadahnuće svim kršćanima, katolicima te onima koji su potekli iz 'reformacije', ali i onima s kršćanskoga Istoka. Svetica i snažna žena koja je u svome životu sjedinila kontemplativni i aktivni život, prodornost, neslomljivost i neumoljivost u ostvarenju svojih ciljeva, vođena Duhom Božjim i nutarnjom inspiracijom.

FRA TOMISLAV PERVAN

MOŽEMO JE NAZVATI GLAVNIM LIKOM I PREDVODNICOM KATOLIČKE PROTUREFORMACIJE. Bolje rečeno, ona bijaše zapravo temeljita obnoviteljica kršćanstva u prijelomnom 16. stoljeću. Za razliku od reformatora s europskoga sjevera Terezija se čvrsto usidrila u Crkvi, pronašla svoje mjesto u Crkvi, pod Kristovim križem, a iz vlastitoga iskustva jamči da je tu, pod križem, imala snažno iskustvo Boga, postala sigurnom da Bog jest, da je Krist prihvaća, bezuvjetno ljubi i da se njemu mora obratiti.

U današnjem vremenu pomutnije, ali i snažnih izazova svim kršćanskim zajednicama, u vremenu *ekumene mučenika i mučeništva*, ili pak *ekumene krvi*, gdje se kršćanska krv proljeva diljem svijeta, svi zacijelo možemo i moramo pronaći svoje mjesto pod križem. I tu, pod križem, imamo ozbiljen ekumenizam onkraj svih konfesionalnih granica, jer pod Kristovim križem svi smo praznih ruku, bez igdje išta, upravo kao i Krist na križu, nad kojim je izvršena posvemašnja 'ovrha' – ostao je bez igdje išta, njegovo su sve razdijelili i za haljinu bacili kocku, a on posvema izručen i predan u Očevu volju.

Iskustvo praznine, bez igdje išta, jest iskustvo Terezije pod križem. To

je ono što nju povezuje sa svim kršćanima, bez razlike na vjeroispovijed. Duhovnost praznih ruku, poticaji za duhovni život, za molitvu srcem, što se trajno i izrijekom naglašava u Međugorju, nutarnje predanje, to je ono što i danas privlači Kristove vjernike. Ne trebamo tragati za drugim izvorima vode života kad već imamo u tisućljetnoj predaji Crkve *izvore vode žive* koji nigda ne presušuju. Svoje je nutarnje obraćenje i iskustvo živoga Boga doživjela pred likom Raspetoga, nakon godina traganja, nutarnjih dvojbi, rastrganosti, fizičkih i duhovnih bolesti. Imala je neopisivo snažno iskustvo pred slikom Raspetoga: Isus je bezuvjetno ljubi, te susret s Bogom u Isusu Kristu. *On me gleda, ja Njega gledam, u Njega sam zagledana* – iskustvo i susret pogleda dogodio se u 39. godini njezina života, nakon dvadeset godina samostanskoga života, u korizmu 1554. Od toga trenutka pa do njezine smrti, skoro punih trideset godina, ta je sigurnost nije više napuštala. Vanjska sigurnost, nutarnji mir, unatoč svim dvojbama, bolima, naporima, optužnicama, strahovima, nerazumijevanju, sukobu s crkvenim vlastima, papinskim nuncijem, teolozima itd.

Rodila se kao četvrto od jedanaestero djece. Djed s očeve strane bijaše židovski obraćenik, koji se iz Madrida iselio u Avilu. To bijaše njezin hendikep, 'zakunost' u samostanu. Kao djevojčica izgubila je majku pa se odgajala u internatu časnih sestara augustinki. S dvadeset godina stupa u karmelski samostan Gospodnjega Utjelovljenja u rodnoj Avili. U svome životopisu navodi razlog svoga stupanja u samostan: Silni strah da će završiti u paklu. „U meni se rodio takav strah da bih nakon smrti mogla svršiti u paklu. Pa makar moja volja još nije bila načistu s tim da se okrenem samostanu, ipak sam uvidjela da je to zacijelo najbolji i najsigurniji oblik života. I tako sam se postupno odlučila i prisilila na ulazak u samostan“. U samostanu trajno poboljeva te spoznaje kako u samostanskom životu većma životari nego što živi. Tražila je stalno pomoć, činila napore, ali

nije shvatila da sve to malo koristi, ne stavi li sve svoje pouzdanje i nadanje u Gospodina, nakon što smo se lišili sami sebe. *Žudjela sam za životom, jer sam dobro shvatila da zapravo ne živim, nego da se borim u sebi sa svojim smrtnim sjenama, a nikoga oko mene ne bijaše tko bi mi udahnuo život. A ni sama nisam bila kadra udahnuti sebi život, svjedoči ona osobno.*

Put iz takva stanja posvemašnjeg samootuđenja bijaše iskustvo Isusova pogleda i dodira. Doživljava Boga kao veličajnost, uzvišenost, ali i kao osobnoga prijatelja. Za prijateljstvo je bitno, prema staroj definiciji: *Idem velle, idem nolle – isto htjeti, isto željeti, odnosno isto ne htjeti, ne željeti.* To je odrednica i značajka prijateljavanja. U njoj otkrivamo upravo tu protežnicu – sposobnost za snažnu ljubav, u posvemašnjoj neposrednosti i otvorenosti. Prijateljstvo Terezija opisuje riječju: shvatiti i biti shvaćen. Kad se dva bića razumiju, nazočnost prijatelja ne zamara. Postoji žudnja za susretom. Ona je silna, naime, shvatiti, biti shvaćen, s prijateljem se susresti, izreći, istresti mu svoje srce. Stalno naglašava *nutarnju molitvu*, a nutarnja molitva *prema mome skromnom mišljenju nije ništa drugo nego drugovanje s prijateljem s kojim se često susrećemo, nasamo, da bismo naprosto bili s njime jer smo sigurni da nas on svim srcem ljubi.*

Molitva ne kao izgovaranje oblikovanih ili bogoslužnih obrazaca, nego nutarnji kontakt s Bogom, traženje zajedništva s Bogom koji je vidljiv u Isusu Kristu. Dakle, povezanost s Isusom, iz čega se rodila cijela škola molitve. Izreći Gospodinu sve jer nas on razumije. Sve je to opisala u svojoj autobiografiji koja spada među bitna djela svjetske književnosti, makar je bila autodidakt – samouka. I kao takva postala prvom učiteljicom Crkve!

U svojim duhovnim spisima Terezija naglašava kako cilj molitvenoga i vjerskoga života nije toliko susret s Bogom nego služba, služenje Bogu! Biti kršćanin znači susresti se s Bogom koji nas treba, koji nema drugih ruku osim naših. On nas želi upotrijebiti. Ne želi on lijenčine ni dangube u svome vinogradu!

Upravo iskustvo ljudske ljubavi prenosi ona na prijateljavanje s Bogom, ljubav prema Bogu. Molitvu opisuje kao prijateljsko ophođenje s Bogom, gdje su ljudi nerijetko sami s onim za koga znaju da ih ljubi. Život usmjeren prema Bogu ne otuđuje nas od svagdana nego nas vodi u preuzete zadaće te prema ljudima s kojima se susrećemo. U svojim duhovnim spisima Terezija naglašava kako cilj molitvenoga i vjerskoga života nije toliko susret s Bogom nego služba, služenje Bogu! Biti kršćanin znači susresti se s Bogom koji nas treba, koji nema drugih ruku osim naših. On nas želi upotrijebiti. Ne želi on lijenčine ni dangube u svome vinogradu!

Odsada se ona cijelim bićem trudi unijeti u svijet radost služenja, slobodu pristupa svakomu čovjeku. Duboka povezanost s Bogom plodila je mnogim iskrenim prijateljstvima

u kojima uvijek zadržava ravnotežu između blizine i odmaka. Napose je vezana dubokim prijateljstvom sa sv. Ivanom od Križa s kojim započinje obnovu muškoga ogranka karmelskoga reda, zatim s Jerónimom Graciánom, Petrom Alkantaraskim. Povezana je i s pripadnicima španjolskoga plemstva, o čemu svjedoče mnoga njezina, tek dijelom sačuvana pisma.

Najizrazitiji plod njezina prijateljavanja s Bogom, s Isusom, bijaše temeljita obnova reda karmelićanki. Za svoga života utemeljila je 17 ženskih obnovljenih samostana, što je potanko opisala u svojoj knjizi *Utemeljenja - Fondaciones*. Nepodnošljiv joj bijaše život u samostanu u koji je stupila. U njemu je živjelo više od 180 sestara, samostan bijaše nalik tržnici, s mnoštvom posjeta, površnom pobožnošću, a u samostanu je vladao kastinski mentalitet u kome se zrcalilo i podrijetlo pojedinih sestara u opremi i veličini soba itd. Sestre koje su joj se pridružile u reformi nazvale su se *bosonoge karmelićanke*, a pojedine zajednice nisu trebale imati više od 20 sestara. Bile su posvećene unutarnjoj molitvi, molitvi srca, pokušavale su biti financijski neovisne, a podrijetlo pojedinih sestara nije igralo nikakvu ulogu. Sve su bile jednake, sve moraju biti jednake. Možda je i tomu bio razlog njezino polužidovsko podrijetlo u katoličkoj Španjolskoj. U nastojanju oko obnove karmelskoga reda bijaše izložena teškim napadajima, a bez potpore poznatih teologa i španjolskoga kralja Filipa II. reforma bi doživjela slom.

Od 1562. Terezija je stalno na putu, osniva nove samostane; pronio se glas o njoj kao učiteljici molitve i izvan granica vlastitoga reda. Na zoran način opisuje na materinskom jeziku svoju vjeru, svoja iskustva sa sobom i Bogom. Došla je pod udar i španjolske inkvizicije upravo zbog spisa na pučkom, narodnom jeziku, čime je prekoračila zabrane pisanja i poučavanja. Da nije imala zgovornika među teolozima, doživjela bi životni bankrot. Pa čak se i sami papinski nuncij Filipe Sega okomio na nju, naziva je *nemirnim ženskim duhom*, koji *naokolo luta, putuje, neposlušna je i tvrdokorna, okorjela u svojim nakanama*. Zatim nastavlja: *Pod prividom pobožnosti izmišlja ona kriva učenja, ogrješuje se o propise Tri-*

Terezija nam je ostavila i biser duhovne literature u spisu *Zamak duše, što ga je napisala u jednome dahu 1577. Poziva nas da promatramo „dušu kao zamak koji je u cijelosti nalik jedincatom dragulju ili savršeno jasnu prozircu“. U najdubljoj čovjekovoj intimi toga ‘zamka’ boravi sami Bog. I sve svoje trebamo usmjeravati prema tomu žarištu, toj jezgrenici, prema prisutnosti Boga u srcu.*

dentskoga sabora i svojih redovničkih poglavara, docira kao profesor teologije, premda sveti Pavao veli da žene ne smiju poučavati u Crkvi.

Ona se međutim ne da smesti u svojim nakanama. Ima nutarnju sigurnost od Gospodina koji je vodi. Od nje potječe i izreka: *Cijeli je svijet u plamenu, i sada nije trenutak cjenkati se i pregovarati s Bogom o koještarijama, tričarijama*. Čini se da su riječi krajnje suvremene, i dan-danas. Svijet je u plamenu. Gori! Bijaše ono doba početak tzv. novoga doba, otkrića novih svjetova, Amerike, vrijeme reformacije; danas imamo novo tisućljeće sa svojim izazovima. Onodobno ali i danas nesagledivost, nesigurnost, tko može pretkazati što nas sutra čeka? I danas kao i onodobno imamo političke, društvene, gospodarske, vjerske lomove i prevrate, otvaraju se novi prostori i izazovi, a ključno je pitanje: Kako njima ovladati? Svako vrijeme nosi sa sobom i svoje izazove.

Terezija je išla svojim putem, neslomljiva, odlučna, nepokolebljiva. Plivala je protiv maticе. Unatoč svojoj osobnoj poniznosti i skromnosti u svome planu je neumoljiva. Upravo kao i sv. Franjo, tri i pol stoljeća prije nje. Nakon dvadeset godina životarenja u samostanu uzima kormilo svoje životne lađe u ruke i plovi sigurno s Gospodinom. Prepoznaje da je Bog treba, da Bog želi i traži ljude koji mu se do kraja predaju te koji njegovo djelo u svijetu svim svojim bićem prigrljuju i ozbiljuju.

Kao što već rekosmo, bijaše, ljudski govoreći, samouka. Zapravo je iskustvo i mudrost crpla od Gospodina i po tome je postala mnogima duhovna učiteljica. Njezina duhovna kćerka Edith Stein – sv. Terezija Benedikta od Križa, mučenica i znanstvenica, zabilježila je o svojoj duhovnoj majci sljedeće: „Zacijelo su veoma rijetki sveci koji su nam tako ljudski blizu kao naša sveta Majka... Na neusporedivo jasan, jednostavan i istinit način njezina djela govore o čudesima milosti koja je Bog izveo u jednoj biranoj duši; ona zbore o neumornom djelovanju te muževno odvažne i snažne žene, otkrivaju naravni razbor i nebesku mudrost, duboko poznavanje čovjeka te izvorni, nepatvoreni humor bogata duha,

beskrajnu puninu ljubavi zaručnički nježna i majčinski dobra i topla srca“. Tim toplim riječima završava Edith Stein kratku biografiju svoje duhovne majke i učiteljice. Knjižica je ugledala svjetlo dana naslovljena kao „Ljubav za ljubav“ za prvoga zavjetovanja sestre Terezije Benedikte od Križa u travnju 1934. Bijaše to uvježbavanje za primanje u karmelski red te nakon *Znanosti križa* kao žrtva prinostnica i paljenica (holocaustum) u Auschwitzu 1942.

Terezija nam je ostavila i biser duhovne literature u spisu *Zamak duše*, što ga je napisala u jednome dahu 1577. Poziva nas da promatramo „dušu kao zamak koji je u cijelosti nalik jedincatom dragulju ili savršeno jasnu prozircu“. U najdubljoj čovjekovoj intimi toga ‘zamka’ boravi sami Bog. I sve svoje trebamo usmjeravati prema tomu žarištu, toj jezgrenici, prema prisutnosti Boga u srcu. Ona veli, ima ih koji nisu kadri prodrijeti u vlastito srce s površine svoga bića. Kritizira rigorizam i privid pobožnosti ili pak duge molitve. Gospodin je i u kuhinji, između lonaca. A spram posta veli: *Kad se posti, posti se; kad su jarebice na stolu, onda jarebice!* (kao onodobna slastica) Ili pak: *Bacite uvijek pogled na Raspeta-ga, na križ, i sve će vam biti lako.*

Nakana joj bijaše: Vratiti Crkvu na izvore, ne u obliku raskola, nego iznutra, odozdo, kao i Franjo, vraćanjem izvornosti Evanđelja, što je nakana i posljednjega Sabora, što je nakana i Međugorja od samoga početka. Izvala je reformaciju i reformu ne odbacivanjem nego prihvaćanjem cjelovitosti crkvene predaje i njezinim življenjem. Preminula je 3. listopada 1582., kad slavimo i nadnevak preminuća sv. oca Franje, a nakon preminuća pronašli su uza nju pjesmu u obliku molitve: *Nada te turbe – Ništa te ne smije uznemirivati*, jer na kraju, *samo Bog dostaje – Sólo Dios basta*. Napetost između *ništa i punine, obilja* (basta) premošćuje riječ u sredini pjesme – *la paciencia* – strpljivost i stav praznih ruku posred životnih nemira. U konačnici Bog daje puninu, obilje. Božja stvarnost stvara, čini, stoga joj dopustimo da stvara i djeluje. Samo nam Bog dostaje! Blaženi i veliki Pavao VI. proglasio je tu iznimnu ženu i sveticu crkvenom naučiteljicom god. 1970.

FRA DARIO DODIG

FRANJO JE KAO MLADIĆ SANJAO O SLAVI I POPULARNOSTI.

Želio je biti prvi. Htio se boriti, ići u rat i postati netko i nešto. Kada se razbolio, u snu mu se javio Bog i sve se promijenilo. Počeo si je postavljati pitanja, ostavio prolazne i odlučio se za neprolazne vrijednosti. Čuo je riječi koje slušamo u Evanđelju: „Dodite k meni svi koji ste izmoredni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Uzмите jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu, jaram je moj sladak i breme moje lako.“ (Mt 11, 28) Franjo je osjetio Božji zov i nije mogao pobjeći. Odgovorio je: – Gospodine, evo me! Stavljam ti se potpuno na raspolaganje! Želim ti služiti u poniznosti!

To su prvi koraci u duhovnom životu svakoga kršćanina. Bog od

nas traži čisto i ponizno srce koje mu je spremno služiti. Takva je kuća, kao što kaže Isus, sagrađena na stijeni, a ne na pijesku.

Franjo nije odmah razumio što Gospodin od njega traži, ali je bio spreman na sve. Potpuno se predao Gospodinu. Htio je samo jedno, a to je drugima preporučivao: Živjeti evanđelje! Često je čitao evanđelje, savršeno ga je pamtio. Hranio se evanđeljem i evanđeosku riječ provodio u djelo. Sv. Bonaventura piše da je bio neumoran u molitvi i krjeposti. Njegova je svetost tako svijetlila da je svjetlom svoga primjera i svoga vladanja prekoravao bezbožnike. Nije ih opominjao jezikom nego dobrim životom.

Silna ljubav prema Isusovu evanđelju Franju je toliko obuzela da ga je želio oživotvoriti. Zaokupljala ga je poniznost što se objavila Utjelovljenjem i ljubav što se očitovala u Muci. Zato je pred smrt tražio da se čita izvještaj o Posljednjoj večeri iz Ivanova evanđelja. Učinio je to da braći pokaže kakvu ljubav gaji prema njima.

Za Franju je vrhunac ljubavi na ovoj zemlji bio živ čovjek, slika i prilika Božja, vrijedan ljubavi i poštovanja. Jednom je majka dvojice braće došla k njemu i s pouzdanjem ga zamolila milostinju. Franji se smilila pa je brata Petra Katanskoga upitao: „Možemo li dati kakvu

milostinju svojoj majci?“ Majku jednoga subrata nazvao je *svojom* majkom. Brat Petar je odgovorio da u kući nema ničega osim knjige Novoga zavjeta iz koje braća uzimaju čitanja za Jutarnju jer nemaju Časoslova. Franjo je odgovorio: „Podaj našoj majci Novi zavjet da ga za svoje potrebe unovči, zato što nas Novi zavjet potiče da pomažemo siromahe.“ Toma Čelanski bilježi da je prvi Novi zavjet što ga je Red imao bio otuđen iz ljubavi. Bolje je iz ljubavi prodati Novi zavjet nego ga bez ljubavi imati uvijek sa sobom.

Franjo je molio: „Svemogućí, vječni, pravedni i milosrdni Bože! Daj da mi slabi iz ljubavi prema tebi vršimo ono što znamo da ti hoćeš i da uvijek hoćemo što se tebi sviđa. Daj da, iznutra očišćeni, iznutra rasvijetljeni i prožeti žarom Duha Svetoga, uzmožemo slijediti stope Sina tvoga, Gospodina našega Isusa Krista.“

TAMO GDJE ŠVE ZAPOČE

S velikim zanosom i srcem punim radosti pišem jednu priču, misleći hoću li je moći u svojoj ljepoti ispričati onima koji je budu čitali, jer - to jednostavno treba doživjeti.

MARIJA ZORKA
VASILJ

BIJAŠE NEDJELJA, 5. TRAVNJA. DAN USKRISNUĆA GOSPODNJEG! Pedeset i pet framaša zajedno s područnim duhovnim asistentom fra Slavenom Brekalom te s fra Branimirom Novokmetom, fra Željkom Barbarićem i fra Tihomirom Bazinom započe svoje putovanje u Asiz.

Odlučismo čista srca i spremne duše doći u grad sv. Franje kako bismo zadobili puninu radosti i ljubavi.

Italiju je čekao dolazak vesele Franjine čete, iskrenih hodočasnika punih mladenačkog i franjevačkog duha i nestrpljenja za susretom s Asizom.

Nakon višesatne vožnje u ponedjeljak stižemo na La Vernu, gdje nas je dočekala snježnom bjelinom prekrivena priroda. Na toj svetoj gori 1224. i sveti Franjo prima svete rane.

Sveto misno slavlje na La Verni predvodio je fra Željko Barbarić. Uvod koji je rekao na toj svetoj misi još uvijek mi odzvanja u ušima. Pokucao je na oltar i kao da Isus pita, rekao: „Tko je?“, zatim je odgovorio: „Grešnik!“ Ukazao nam je time da svaki put grešni i slabi dolazimo pred Gospodina te da uvijek na početku trebamo ispovjediti svoje grijeh.

Nakon La Verne, procesije u kapeli stigmata, osobne molitve i sabranosti polazimo za Asiz.

Idući dan, u utorak, odlazimo na svetu misu u Porcijunkulu, koju je Franjo na osobit način ljubio. Ona bijaše prvo prebivalište Franje i njegove prve braće te mjesto poslanstva braće od prvog trenutka. Dobili su je od benediktinaca i svake godine bi za nju plaćali jednu košaru riba. Sveto misno slavlje u „majci i glavi svih crkava franjevačkog reda“ predvodio je fra Tihomir Bazina. Nakon svete mise, obilaska samostana i bazilike Svete Marije Anđeoske (Porcijunkule), radosna koraka upućujemo se i prema ostalim asiškim znamenitostima: Sveti Damjan, Sveta Klara, Sveti Rufin, Chiesa Nuova i Rivortorto.

Srijeda je, treći dan hodočašća. Čekao nas je u stijenu 'urezani' Greccio. Legenda kaže kako su stanovnici mjesta molili Franju da ostane s njima. Ivan Velita odlučio je

Snimio Josip Vasilj

pripremiti prebivalište za Franju i njegovu braću. Franjo, iako na početku zbog troškova nije htio prihvatiti ponudu, prihvaća pod uvjetom da eremitorij bude udaljen od mjesta barem za razdaljinu kolika je kad se kamen baci. Molili su jedno dijete da baci baklju što dalje. Baklja je na iznenađenje svih odletjela na stijenu udaljenu od mjesta dva do tri kilometra. Na tom je mjestu Franjo priredio i prve jaslice.

Tu slavismo svetu misu koju je predvodio fra Branimir Novokmet. Razledasmo grad Spoleto, svetište svete Rite, samostan i rodnu kuću svetog Benedikta te svetište Fonte Colombo.

Već je četvrtak. Primićemo se kraju našeg hodočašća. Oh, kako u Asizu vrijeme leti! Odlazimo u baziliku svetog Franje, gdje fra Slaven Brekalo predvodi svetu misu. Nakon razgledavanja donje i gornje bazilike sv. Franje vrhunac bijaše upućivanje koraka k Franjinu grobu.

Snimio Josip Vasilj

Snimio Josip Vasilj

Silazeći stepenicama, korak po korak, dolazimo do groba našeg serafskog oca. Predivno, gotovo mistično iskustvo! Grob seže od dna do vrha prostora u kojem se nalazi, a na vrhu se spaja s oltarom u bazilici. I kako reče fra Slaven u svojoj propovijedi: Tako nam sveti Franjo pokaza da bijaše ovdje kako bi se proslavio Krist, kako bismo i mi trebali postati oltar Gospodnje gozbe, onaj oltar s kojeg će se ljudi napajati.

Tišina, mir i susret proželi su cijelo biće. Nezaboravno! Slava Bogu!

Došlo je vrijeme i za penjanje na Carcere, na:

“Oazu tišine i molitve;
Slušanja Božje riječi;
Slavljenja Stvoritelja;
Bratskog susreta.”

Ovdje su braća i Franjo pronašli jedinstvo, u samoći i tišini. O, kako se ovdje još snažno osjeća Franjina prisutnost. Osobito na mjestu – pored stabla s kojeg je propo-

vijedao pticama. Tada smo shvatili zašto toliko ljubljase sestricu prirodu i brata Sunce. Put do Carcera nas je pomalo umorio, ali gore na vrhu napojismo se!

U petak ponovno odlazimo u Porcijunkulu gdje je misno slavlje predvodio fra Slaven.

Potom ponovno odlazimo u baziliku svetog Franje i na Franjin grob gdje smo imali vremena za svoju osobnu molitvu na tom svetom mjestu.

Na kraju je došlo vrijeme povratka svojim kućama. Srce se stezalo dok smo silazili niz stepenice mašući Asizu i bazilici, mašući izvoru koji nas je napojio, mašući onomu odakle sve započe.

Predivno bijaše iskustvo zajedničkog druženja kroz ovo hodočašće našem serafskom ocu. Radost i zanos koji smo u Asizu tako snažno osjetili ostat će trajno pohranjeni u našim srcima.

Pišući ovaj prilog osjećam kao da sam još tamo, kao da još uvijek hodim onim mjestima kojima je sveti Franjo još davno prije mene hodio.

Završit ću riječima iz fra Slavenove propovijedi u Porcijunkuli: Sad je na nama da dalje širimo radost jer nisu drugi bili u Asizu, ne očekujte od drugih, nego vi počnite, VI STE BILI U ASIZU!

Mir vam i dobro!

Saša Josip Vasilj

ULOGA DUHOVNIKA NA KRŠĆANSKOM ISTOKU 4/5

POSUŠNOST I SLOBODA

Duhovni oci imaju darove intuicije i razlučivanja, sposobni su ljubiti druge i uživjeti se u njihove patnje te imaju moć mijenjanja ljudskoga materijalnog i nematerijalnog okoliša, odnosno dar iscjeljivanja. Takvi su, po Božjoj milosti, darovi duhovnih otaca. Što je pak s duhovnom djecom? Kako ona doprinose međusobnom odnosu između duhovnog vođe i učenika?

BISKUP
KALLISTOS WARE

KRATKO REČENO, UČENIK NUDI ISKRENU I DRAGOVOLJNU POSLUŠNOST. Klasičan primjer je priča iz *Izreka pustinijskih otaca* o monahu koji je trebao posaditi suhi štap u pijesak i svakodnevno ga zalijevati. Izvor vode bio je tako daleko od njegove čelije da je odlazio uvečer, a vraćao se tek sljedećega jutra. Tri je godine strpljivo izvršavao zapovjed svojega *abbe*, a onda je na štapu naraslo lišće i štap je rodio plodovima. *Abba* je ubrao plodove, odnio ih

u crkvu i pozvao monaha da ih jedu: „Uzмите i jedite plodove poslušnosti!”

OSOBN A ODGOVORNOST

Svi uglavnom vjerujemo da vrijedi tražiti savjet od osobe koja na duhovnim putovima ima veće iskustvo od našega, no treba li takvu osobu smatrati nepogrješivom i bez pogovora se pokoravati svakoj njezinoj riječi? Tako tumačiti odnos između učenika i duhovne majke ili oca bilo bi pogubno za obje strane.

To bi učenika svelo na djetinjastu, čak pod-ljudsku razinu, uskratilo bi mu smisao za razlučivanje i moralni izbor, a učitelja bi ohrabrilo da sebi prigrabi autoritet koji pripada samo Bogu. Ranije smo naveli rečenicu iz *Izreka pustinijskih otaca*, koja kaže da se čovjek koji je poslušan svom *geronu* „ne mora brinuti za Božje zapovijedi”. Je li takvo odbacivanje osobne odgovornosti poželjno? Treba li *geronu* dopustiti da stane na mjesto Krista?

Umjesto odgovora recimo najprije da su „karizmatički“ *starci* poput svetog Antuna Velikoga ili svetog Serafima Sarovskoga uvijek bili krajnje rijetki. Odnos koji su oni imali sa svojim učenicima, monasima ili laicima, nikada nije bio normativan uzorak. Veliki *starci* iz prošlosti ili sadašnjosti doista su zvijezde vodilje i vrhunski primjeri, ali su iznimka, a ne pravilo.

Recimo dalje da postoji jasna razlika između monaha koji polažu zavjet poslušnosti i laika koji žive „u svijetu“. Čak i kod monaha malen je broj zajednica u kojima se služba *starca* vrši u punini, onako kako to opisuju *Izreke pustinskih otaca* ili kako se prakticiralo u devetnaestom stoljeću u Optinu. Otac Aleksandar Men, vrlo cijenjen duhovni otac koji je 1990. tragično i prerano umro od nepoznate ruke, mudro je inzistirao na tome da se monaška pravila ne mogu samo tako prenositi na život župljana: Često mislimo da odnos između duhovnog djeteta i duhovnog oca zahtijeva da ovaj prvi bude uvijek poslušan ovom drugom. To je pravilo koje vrijedi za monaški život. Monah obećava poslušnost, obećava da će učiniti sve što njegov duhovni otac traži. Župnik ne može nametati takav model laicima i ne može si uzimati pravo davati autoritativne zapovijedi. Mora ukazivati na pravila Crkve, usmjeravati život svojih župljana i pomagati im u njihovim unutarnjim borbama.

DRAGOVOLJNA POSLUŠNOST

Nakon što smo pojasnili ove dvije točke, treba reći još tri stvari kako bismo ispravno protumačili tekstove kao što su *Izreke pustinskih otaca* ili likove kao što je *Starac* Zosima iz romana *Braća Karamazovi*. Prvo: poslušnost duhovnog djeteta duhovnom ocu nije prisilna nego dragovoljna i slobodna. Zadaća *starca* je našu volju uzeti u svoju volju, ali on to može učiniti samo ako je mi slobodnim izborom stavimo u njegove ruke. On ne slama našu volju nego je od nas prima kao slobodan dar. Nametnuto i nedragovoljno podvrgavanje nema nikakvu moralnu vrijednost; *starac* od svakoga traži da Bogu prikaže svoje srce, a ne svoja izvanjska djela. Čak i u monaškom kontekstu poslušnost je dragovoljna, što se jasno naglašava u obredu monaškog zavjetovanja: tek nakon što je kandidat triput stavio škare u opatove ruke, ovaj će mu napraviti tonzuru.

Ovo dragovoljno prikazivanje vlastite slobode nije nešto što se čini jednom zauvijek, jednokratno. Pozvani smo *svakoga dana* uzimati svoj križ. (usp. Lk 9, 23)

Snimila Lidija Paris

Potrebno je neprestano prikazivanje koje se proteže na cijeli život; naš rast u Kristu mjeri se rastom u našem sebedarju. Svoju slobodu moramo prikazivati uvijek iznova, svakoga dana i svakoga sata, na najrazličitije načine. To znači da odnos između *starca* i učenika nije statičan nego dinamičan, nije nepromjenjiv nego beskrajno raznolik. Svakoga dana i svakoga sata, pod vodstvom svog *abbe*, učenik će se susretati s novim situacijama koje traže različite odgovore, novu vrstu sebedarja.

DVOSMJERAN ODNOS

Drugo: odnos između *starca* i duhovnoga djeteta, kako već rekosmo, nije jednostran nego obostran. Kao što *starac* omogućuje učenicima da se vide kakvi doista jesu, tako i učenici *starca* otkrivaju njemu samomu. Najčešće osoba ne shvaća da je pozvana postati *starac* sve dok drugi ne dođu k njemu i ne inzistiraju na tome da ih on vodi. Ta obostranost nastavlja se tijekom cijeloga odnosa. Duhovni otac nema unaprijed pripremljen razrađen program koji će nametati svima jednako. Naprotiv, ako je pravi *starac*, svakome će reći nešto drugo. Ne vode ga apstraktna pravila nego konkretne ljudske situacije. On i njegov učenik u svaku situaciju ulaze zajedno. Nijedan ne zna unaprijed kako će to završiti. Oboje čekaju prosvjetljenje po Duhu Svetomu. Obojica, duhovni otac i njegov učenik, moraju učiti putem.

Obostranost njihova odnosa pokazuje priče iz *Izreka pustinskih otaca*, gdje nedostojnog *abba* spašava strpljenje i poniznost njegova učenika. Nalazimo i primjer starješine koji je bio sklon piću pa ga je njegov učenik htio napustiti, ali umjesto da to učini, ostao mu je vjeran sve dok se ovaj na kraju nije pokajao. Pripovjedač komentira: „Katkada mladi svoje *starce* vode u život.“ Učenik je pozvan na davanje i na primanje. Učitelj često uči od svojih učenika. Talmud kaže ovako: „Rabin Hanina znao je govoriti: 'Mnogo sam naučio od svojih učitelja, još više od svojih kolega studenata, a najviše od svojih učenika.'“

Odnos zapravo nije dvostran nego trostran jer osim *abbe* i učenika tu je treći partner – Bog. Gospodin nam je rekao neka nikoga ne zovemo „ocem“ jer imamo samo jednoga Oca koji je na nebesima. (usp. Mt 13, 8-10) Abba nije nepogrešiv sudac niti konačan

Zadaća duhovnoga oca nije uništiti našu slobodu nego nam pomagati da uvidimo istinu; nije dokinuti našu osobnost nego nam pomoći otkriti naše pravo ja, rasti do pune zrelosti i postati ono što doista jesmo. Ako u nekoj situaciji duhovni otac od svojih učenika zahtijeva implicitnu i prividno „slijepu“ poslušnost, ona nikada nije sama sebi svrhom niti joj je cilj nekoga podjarmiti.

prizivni sud, nego sluga živoga Boga poput nas. On nije tiranin nego vođa i suputnik. Jedini istinski „duhovni vođa“ u punom smislu riječi je Duh Sveti.

AUTORITET PONIZNE LJUBAVI

To nas dovodi do treće točke. U najboljoj tradiciji duhovni su oci u odnosu sa svojim učenicima uvijek pokušavali izbjegavati svaku vrstu prisile i duhovnoga nasilja. Ako, vođeni Duhom Svetim, govore i djeluju autoritativno, to je autoritet ponizne ljubavi. U težnji da izbjegnju svaki pritisak, katkada će odbiti učenicima dati životno pravilo, zbirku izvanjskih zapovijedi, koje bi se automatski primjenjivalo. Jedan suvremeni rumunjski monah kaže da duhovni otac „nije zakonodavac nego mistagog“. On ljude ne vodi namećući im pravila, nego dijeleći svoj život s njima. Jedan je monah rekao Abbi Pemenu: „Neka su braća došla živjeti sa mnom. Želiš li da im dajem zapovijedi?“ „Ne“, reče mu starac. „Ali oče“, uporno nastavlja monah, „oni sami hoće da im dajem zapovijedi.“ „Ne“, ponovio je Pemen, „budi im primjer, a ne zakonodavac.“ Istu nam pouku daje priča koju donosi Izak Svećenik. Kao mladić najprije je bio s Abbom Kronosom, zatim s Abbom Teodorom od Perma, ali mu ni jedan ni drugi nisu govorili što da čini. Izak se žalio drugim monasima i oni su se došli žaliti Teodoru. „Ako želi“, odgovorio je Teodor, „neka čini što vidi da ja činim.“ Kad su Barzanufa tražili da im da detaljno životno pravilo, on ih je odbio riječima: „Ne želim da budete pod zakonom, nego pod milošću.“ U svojim je pismima napisao: „Znaš da nikada nikome nismo nametali lance... Ne sili ničiju slobodnu volju nego sij u nadi. Gospodin nikoga nije prisiljavao nego je propovijedao Radosnu vijest, a oni koji su to htjeli, slušali su ga.“

Ne sili ničiju slobodnu volju. Zadaća duhovnoga oca nije uništiti našu slobodu nego nam pomagati da uvidimo istinu; nije dokinuti našu osobnost nego nam pomoći otkriti naše pravo ja, rasti do pune zrelosti i postati ono što doista jesmo. Ako u nekoj situaciji duhovni otac od svojih učenika zahtijeva implicitnu i prividno „slijepu“ poslušnost, ona nikada nije sama sebi svrhom niti joj je cilj nekoga podjarmiti. Svrha te vrste „šok-terapije“ je osloboditi učenika od njegova lažnog i iluzornog „ja“ da bi mogao učiti u istinsku

slobodu. Takva poslušnost predstavlja vrata prema slobodi. Duhovni otac ne nameće svoje osobne ideje i pobožnosti nego pomaže učeniku naći svoje specifično zvanje. Augustin Baker je rekao u sedamnaestom stoljeću: „Voditelj ne smije naučavati svojim putovima niti naređivati neki određeni način molitve, nego učiti svoje učenike kako da nađu svoj vlastiti put... Jednom riječju, on je samo Božji pomoćnik i duše mora voditi na Božji, a ne na svoj način.“

Takav je pristup imao i otac Aleksandar Men. Njegov životopisac Yves Hamant kaže: „Otac Aleksandar svaku je osobu htio voditi do točke kada može sama odlučiti. Nije htio davati zapovijedi niti išta nametati. Svoju je ulogu uspořádavao s ulogom primalje koja je tu samo da bi majci pomogla roditi dijete. Jedan od njegovih prijatelja govorio je da je otac Aleksandar 'iznad nas, a ipak pored nas.'“

PERSONALIZAM

Na koncu konca, duhovni otac ili majka učeniku ne daju kodeks pismenih ili usmenih pravila niti zbirku tehnika meditacije, nego osoban odnos. U tom osobnom odnosu rastu i mijenjaju se i *abba* i učenik, jer ih obojicu stalno vodi Bog. *Abba* će ponekad učeniku dati detaljne verbalne upute s preciznim odgovorima na specifična pitanja. U drugim prilikama uopće neće dati odgovor: ili zato što misli da na to pitanje ne treba odgovoriti, ili zato što još i sam ne zna kakav bi odgovor trebao biti. Odgovori – ili izostanak odgovora – uvijek se događaju u okviru osobnog odnosa. Mnoge stvari ne mogu se izreći riječima nego samo neposrednim osobnim susretom. Hasidski učitelj Rabbi Jakob Jiztak tvrdi: „Put se ne može naučiti iz knjiga niti iz rekla-kazala nego se samo može prenijeti s osobe na osobu.“

Ovdje dodirujemo najvažniju od svih točaka, a to je personalizam koji vodi susrete između učenika i duhovnog vođe. Taj osobni kontakt štiti učenika od rigidnog legalizma, od robovskog podvrgavanja slovu zakona. Učenik ne napreduje uz pomoć izvanjskog prilagođavanja pisanim pravilima nego gledajući ljudsko lice i slušajući živi glas. Na taj su način duhovni otac i majka čuvari evanđeoske slobode.

Obradila i prevela Lidija Paris
U sljedećem broju: Kad nema duhovnika

STRAHOPOŠTOVANJE PREMA PRIRODI

Posljednjih nekoliko desetljeća gotovo nema ni jednog dokumenta u okviru socijalnog nauka Crkve u kojem se izravno ili neizravno ne bi govorilo o ekološkoj problematici. Osim dokumenata Svete Stolice, brojne biskupske konferencije širom svijeta izradile su dokumente u kojima se problematizira stanje okoliša i odgovornost ustanova i pojedinaca na dotičnim područjima. Ekološka tematika postala je jednom od središnjih tema ekumenskih procesa i među-religijskog dijaloga.

FRA BOŽE
VULETA

EKOLOŠKI POKRETI I GOTOVO SAV SUVREMENI GOVOR O ZAŠTITI PRIRODE I OKOLIŠA UVJETOVANI SU SUVREMENOM EKOLOŠKOM KRIZOM KOJA JE SUVREMENOGA ČOVJEKA NAGNALA DA PROMIŠLJA SVOJ ODNOS PREMA BOŽJEM DJELU U PRIRODI.

No, povijesti ljudskoga duha poznat je i onaj čovjekov odnos prema prirodi koji nije bio uvjetovan bilo kakvom krizom. On je proizlazio s jedne strane iz iskustvene spoznaje povezanosti čovjeka s prirodom (istina, i iz čovjekova iskustva nadmoći određenih stvorenja i prirodnih pojava), a s druge pak strane iz susreta s čudesnom ljepotom prirode. I jedno i drugo iskustvo toliko je bilo sveobuhvatno da su se u povijesti čovječanstva razvijali različiti kultovi prirode. Čovjek je prirodi ili prirodnim pojavama pridavao obilježja božanstva. Ako to shvatimo kao krajnost kojoj je uzrok ljudsko nedostatan poznavanje prirode, onda danas možemo govoriti o drugoj krajnosti do koje je došao čovjek modernoga svijeta svojim znanjem, tj. napretkom znanosti i tehnologije. Moderni je čovjek oplijenio, lišio prirodu ne samo svakoga obilježja svetosti, već i svakog samostojnoga oblika vrijednosti. Sveo je na puko sredstvo svojih potreba i prohtjeva. Posljedice takva ljudskoga zadiranja u prirodu, zapravo sve ono što je sabrano u pojmu ekološke krize, postaju znakom vremena angažiranim kršćanima u suvremenom svijetu.

STRAHOPOŠTOVANJE: NOVI-STARI ODNOS PREMA PRIRODI

Kako bi se prevladala suvremena ekološka kriza, svi se slažu da promjenu načina ponašanja treba pratiti obrat ili obraćenje u načinu razmišljanja. Dapače, katkad neće moći doći do drukčije prakse bez drukčijega stava. Svakako, nužno je preispitati vladajući sustav vrijednosti u kojem je priroda oplijenjena, lišena samostojne vrijednosti. Onkraj pridavanja prirodi i prirodnim pojavama božanskih atributa, onkraj znanstvenoga skidanja s prirode svakog ovoja sakralnosti i tajne, onkraj svih iskustvenih uvjetovanosti i ekoloških kriza postojao je i postoji odnos prema prirodi koji proizlazi iz odnosa prema Bogu, zajedničkom Stvoritelju čovjeka i svih stvorenja u prirodi. Religiozno poniranje u prirodu (shvaćajući pojam *religiozno-ga* u najširem smislu kao *obuzetost onim što nadilazi vidljivo*) ne ostaje isključivo na udivljenju ili čuđenju njezinoj čudesnosti, već uvodi Boga, Stvoritelja svega u čovjekov odnos prema prirodi. Temeljna referentna točka prestaje biti čovjek. On spoznaje da on nije onaj koji određuje vrijednost i smisao drugih stvorenja, nego je to rezervirano zajedničkom Stvoritelju. Ni povezanost i međuovisnost čovjeka s drugim stvorenjima ne određuje se isključivo biološkim kriterijima, već a još manje mjerom koristi koju čovjek ima od pojedinih stvorenja. Time se čovjek izmiče iz središta u kojem bi on bio mjerilo stvari. Čovjek se nalazi na vrhuncu Božjega stvarateljskoga djela, ali ne kao stvoritelj već kao stvorenje kojem je Stvoritelj iznajmio oči da s tog vrhunca može vidjeti svu čudesnu raznolikost vrsta i oblika, svu čudesnu isprepletenost i međuovisnost stvorenja i njega samoga s njima, da sa Stvoriteljem potvrdi da je dobro da postoji sve što postoji, i da se raduje i slavi zajedničkoga Oca.

Takav duhovni stav iščitan iz Svetog pisma i kršćanske tradicije, teologije i duhovnosti stvorenoga možemo nazvati *strahopoštovanjem* prema Božjem djelu u prirodi, prema svakom stvorenju. Taj je pojam posve nepoznat u odgojnim disciplinama prirodnih znanosti, uključujući i ekologiju, a gotovo je nenazočan u religioznoj pedagogiji našega vre-

mena. Ipak je, više neizravno, bio i ostao nazočan u kršćanskoj formaciji, bogoštovlju i duhovnosti.

Pojam strahopoštovanja istisnut je prosvjetiteljskim apsolutiziranjem racionalne spoznaje. Strahopoštovanje predstavlja onaj način spoznaje u kojem *razum prima a ne određuje* (*Reinhart Maurer*), koji *prirodi 'priznaje' smisao u njoj samoj*, jer njezin smisao ne ovisi o smislu koji će joj pripisati čovjek. Takav se razum 'upušta' u odnos s prirodom preko onoga što od prirode primi kroz 'šedmo osjetilo vido-sluha': što vidi pogledom respekta i udivljenja, što čuje poniznim učenjem 'jezika' svakoga stvorenja i ustrajnim slušanjem čudesne priče koju je kadro ispričati svako stvorenje.

Pri tome se naravno ne radi o odricanju od *prirodoslovno-spoznajnoga i tehničko-funkcionalnoga* odnosa prema prirodi. No, i prirodoznanstvenici, poput Maxa Plancka (utemeljitelja kvantne teorije) i Alberta Einsteina (oca teorije relativiteta), govore o *neprekoračivim granicama prirodoznanstvenoga promatranja prirode*. Prirodne znanosti, u pokušaju da konačno definiraju stvarnost u prirodi, morale su se uvijek *zadovoljavati s približnim rezultatima*. Ono što se nalazi 'iza', 'ispod' ili 'u' stvarnosti, dakle njezin pravi bitak, uvijek se pojavljuje kao *skrivena veličina koju prirodoznanstvenik ipak mora pretpostaviti*. Upravo te spoznajne granice vode prirodoznanstvenike do svojevrstne 'kozmičke religioznosti'. Što više znanstvenik napreduje u radu oko oblikovanja znanstvene slike svijeta, to više njegove oči rastu pred čudesnim i zagonetnim. Što predanije nastoji shvatiti, to više se predaje čudesnome i raste u stavu strahopoštovanja.

OD LIJEPOGA U PRIRODI DO ZRCALA SVEOBUHVAATNOGA

Osvrnimo se ponovno na pojavnost prirode. U opažanju lijepog u prirodi, slično uočavanju lijepoga u umjetnosti, radi se o osjetilnom promatranju uz *slutnju sveobuhvatnoga* (R. Buber). Radi se, dakle, o promatranju s pretpostavkom nutarnjega sveobuhvatnoga reda koji tvori jedinstvo u samostojnosti i međuovisnosti pojedinih bića. Takvo iskustvo lijepoga u prirodi nadilazi domete dohvatljive osjetilima.

Iskustvo lijepoga u prirodi otkriva u njoj *više od svakodnevnoga okoliša*. A to 'više' predstavlja opsege njezine vrijednosti i smisla. To je upečatljivo istaknuo E. Kant kazavši da se u zapažanju lijepoga u prirodi, u otkrivanju njezine *'svrhovitosti bez svrhe'*, otvara mogućnost *otkrivanja smisla* koji se tek može pokazati u odsutnosti svih *pragmatičnih interesa*.

Stoga u bilo kakvom prakticiranju opažanja lijepoga u prirodi ili odgoju za to treba ići do otkrivanja smisla u prirodi koji se ne može iscrpiti u definicijama, koji se zapravo i ne da definirati. A upravo se na toj točki može dogoditi otvaranje i *razvijanje duhovnih stvaralačkih potencijala* u čovjeku.

Otkrivanje smisla koji izmiče svakoj definiciji ima dakako snažan utjecaj na čovjekov odnos prema prirodi. 'Spoznaja' smisla u 'slutnji sveobuhvatnoga' može spasiti prirodu od čovjekova isključivo interesnoga znanstvenog promatranja prirode, tehničkoga ovladavanja njome i ekonomskoga izrabljivanja.

Potreba 'stvaranja mjesta' stavu strahopoštovanja u kršćanskom odnosu prema prirodi proizlazi iz duhovnosti stvorenoga u kojoj je stvoreno 'mjesto' slavljenja Boga i preispitivanja vlastitoga odnosa s Bogom. Suočeni sa suvremenom tendencijom promatranja prirode kao svojevrsnog građevinskog materijala za proizvodnju energije, živčnih namirnica i tehnike, programi kršćanskog odgoja, obrazovanja i duhovnosti moraju sadržavati strahopoštovanje kao opći cilj. Oni moraju posredovati promatranje prirode kao živućega organizma, kako u njezinoj cjelovitosti tako i u pojedinim njezinim dijelovima kako bi priroda uvijek bila više od svakodnevnoga okoliša, kako bi bila zrcalo Sveobuhvatnoga.

Kako su brojna tvoja djela, Gospodine! Sve si to mudro učinio: puna je zemlja stvorenja tvojih...

I sva ova bića željno čekaju da ih nahraniš na vrijeme. Daješ li im, tada sabiru: otvaraš li ruku, nasite se dobrima. Sakriješ li lice svoje, tad se rastuže; ako dah im oduzmeš, ugibaju i opet se u prah vraćaju. Pošalješ li dah svoj, opet nastaju, i tako obnavljaš lice zemlje. (Ps 104.)

GOSPINA TRAVA *Hypericum perforatum (inkl. H. veronense)*

Naš narod, koji je na poseban način povezan s okolišem, Marijnim imenom naziva ne samo biljke nego i životinje i minerale. Na taj način želi upozoriti na nju kao na najveći putokaz na našem putu s Kristom prema Ocu u snazi Duha Svetoga.

FRA MARIO
CRVENKA

BILJKA JE NAZVANA GOSPINA TRAVA JER JE U PROŠLOSTI BILA DIO POSTELJE U KOJOJ SU ŽENE RAĐALE, A MOŽDA I ZATO ŠTO NJEZINO LIJEPO CVIJEĆE PODSJEĆA NA SLAMU. Nakon toliko lijepih narodnih Gospinih imena za ovu vrlo cijenjenu i ljekovitu biljku, sjetimo se Gospe koju *Litanije lauretanske* nazivaju *Djevicom svake hvale dostojnom*, ili pak pjesme *O divna Djevice*.

NARODNA IMENA

- hrvatski: Bogorodičina trava, cvijeće Bogorodičino, cvijeće Gospino, Gospin cvijet, Gospina dušica, Gospina ručica, Gospino zelje (ima i više drugih imena kao i trava sv. Ivana, Ivanje zelje i druga)
- bugarski: Bogorodičina
- češki: Kviti Panny Marie

- francuski: Fleur de Notre-Dame, Herbe de Notre-Dame, Fleur di Vierju-Marey
- talijanski: Erba della Madonna, Fiore a Santa Maria
- litavski: Marijos žoliukes
- njemački: Marienkraut

OPIS

Gospina trava obuhvaća više oblika koji se katkad vrlo teško međusobno razlikuju. Raste po šikarama, livadama, na stijenama, na pustim i neobrađenim zemljištima i u močvarama. Trajna je zelen s vrlo čvrstom stabljikom i brojnim ograncima na kojima se nalaze mali ovalni jajasti listovi u kojima se, kad se okrenu prema svjetlu, mogu vidjeti svjetlija točkasta mjesta (s uljenim žlijezdama). Veliki, pravilni i zlatnožuti cvjetovi tvore vršne

cvatove. Miriše na balzam. Trljaju li se cvjetovi među prstima, iz njih istječe krvavo crven sok. Gospina trava spada u porodicu Guttiferae, a kao lijek služi čitava biljka (osim korijena) koja u sebi sadrži, između ostaloga, pektinsku i miristinску kiselinu, crvenilo hiperin, hiperizin, eterična ulja i dr.

LJEKOVITA SVOJSTVA

Gospina je trava jedan od najpoznatijih narodnih lijekova za rane jer umiruje bolove i steže ranu. Izvrstan je lijek za živce. Ulje Gospine trave najviše se preporučuje protiv opekline i kod svježih rana koje krvare, a općenito je dobro za njegu kože. Gospinu travu preporuča i *Gučogoranka likaruša* iz 18. st. kada netko boluje od bubrežnih kamenaca, a ulje preporuča kod opekline.

MILE MAMIĆ

UZAŠAŠĆE/ SPASOVO

POŠTOVANI ČITATELJI GLASNIKA MIRA! Uz svaki broj GM zajedno ćemo razmišljati o nekom blagdanu koji se slavi u tom mjesecu. Za početak odabrao sam prvi veliki blagdan poslije Uskrsa.

Pobijedivši svoju smrt, Isus je potvrdio da je Sin Božji, da je Bog. Time je i nama otvorio perspektivu vječnosti, dao nam uskrsnu nadu, pobijedio i našu smrt. Živ žižvat pokazao se ženama, apostolima, pojedincima, napose našem sličniku Tomi, i napokon mnoštvu. Za temeljite proučavatelje uskrsnih zbivanja Kristovo je uskrsnuće najbolje potvrđena povijesna činjenica.

Četrdeset dana uskrsli je Isus drugovao sa svojima. A zatim je naočigled mnoštva uzašao na nebo. Otišao je, kako sam kaže, Ocu svomu i Ocu našem da nam pripravi stanove. Premda je naš Gospodin na razne načine ostao s nama, među nama, u nama – kao Bog i čovjek, u svojem proslavljenom uskrsnom tijelu uzašao je na nebo. Taj događaj obilno je prikazan u kršćanskoj umjetnosti. Slavi se u ranom kršćanstvu kao velika pobjeda našega Spasa, Krista Spasitelja. Kako se zove taj blagdan?

Činjenica uzašašća opravdava ime blagdana – *Uzašašće*. Znađete li neku sličnu riječ? Vrijeme iščekivanja Kristova dolaska (lat. adventus) davno smo nazvali *došašće*. Riječ *Uzašašće* pišemo velikim početnim slovom jer je ime blagdana, a riječ *došašće* – malim slovom (kao proljeće, ljeto ...) jer je to vrijeme crkvene, liturgijske godine. Kako bismo danas nazvali taj blagdan? U suvremenom hrvatskom jeziku bilo bi običnije *Uzlazak* i *dolazak* (kao što imamo u molitvi: Tvoj slavni *dolazak* iščekujemo). Te su riječi posvećene svojom starinom, znademo što znače i ne trebamo ih mijenjati.

Mogli bismo dalje postaviti pitanje: Je li Isus uzašao na nebo ili je uznesen? Biblijsko izvješće potvrđuje da su oba odgovora na neki način točna. Ta, anđeli se raduju Kristovu slavnemu uzašašću, uzlasku na nebo i kao da ga nose! Budući da se ipak želi istaknuti Kristova božanska snaga – on uzlazi, ne treba ga nositi. Prisjetimo se Gospina Uznesenja. Ona je dušom i tijelom uznesena na nebo. Anđeli je nose. Zato *Uznesenje Marijino*.

Kristovo slavno uzašašće/uzlask na nebo druga je velika Kristova pobjeda nakon uskrsnuća. Naš Spas (Krist Spasitelj) slavodobitno kao pobjednik uzlazi na nebo. Odatle i drugi naziv toga blagdana – *Spasovo*. Slično je nastalo i ime blagdana *Tijelovo*, što uskoro slavimo. Ima u hrvatskoj tradiciji potvrda i za to da bi se i blagdan silaska Duha Svetoga mogao zvati i *Duhovo* (jer jedan je Duh Sveti), ali je taj blagdan dobio ime po plamenim jezicima – *Duhovi*. Teološki bi bilo bolje *Duhovo* ili *Duhova*, ali je ipak naziv *Duhovi* najbolje potvrđen i starinom posvećen. Zato ga ne ćemo mijenjati.

Naći ćemo i u kalendarima oba naziva (Uzašašće i Spasovo), ali je prvi naziv na prvom mjestu i znatno češći.

Neka ovo, poštovani čitatelji, bude poticaj da svoju vjeru i jezično promišljamo, da čvršće vjerujemo i po vjeri djelujemo.

Uzašašće ili **Spasovo** je kršćanski blagdan. Slavi se 40 dana poslije Uskrsa.

Andrea Mantegna: Uzašašće

GOSPA SINJSKA

Mnogi hodočasnici idući ili vraćajući se iz Međugorja navrate u Sinj. Idu od Majke k Majci! Osim kratkoga odmora i tjelesne okrijepe u nekom restoranu, oni se i duhovno okrijepe kod Majke od Milosti ili Gospe Sinjske. Dakako, vođeni su i znatiželjom: Kako danas izgleda mjesto u kojem se tri stoljeća odigrava Alka, viteška igra koja podsjeća na čudesnu pobjedu nad turskom vojskom?

PUT OD RAME DO SINJA

Bojeći se u to vrijeme sve učestalijeg i nepodnošljivijeg turskog zuluma, odlučioše fratri zajedno s narodom pobjeći u njima već poznati Cetinski kraj. Nakon dogovora s krajišnicima u listopadu 1687. franjevci, njih 21, zapališe tek obnovljeni samostan u Rami i krenuše na „put bez sna“ u Cetinsku krajinu.

Čudotvorna prilika Majke Božje bila je najdragocjenije blago što su ga franjevci sa sobom ponijeli iz Rame. Ona im je bila utjeha i pomoć na putu od Rame do Sinja, potom preko Dugopolja i Klisa do Splita, gdje su se 9. siječnja 1688. privremeno smjestili.

Franjevci se nisu obikli u Splitu. Srce ih je vuklo narodu s kojim su došli iz Bosne u Cetinsku krajinu. Odmah prionu poslu i sa sjeverne strane tvrđave sagrađe mali samostan i crkvu. Čim je zgrada bila dogotovljena, vrata se u Sinj. Gospinu sliku ne ponesu, nego u Splitu ostave. U određeno vrijeme pobožni se fratar izuje i bos, krado-mice uzme svetu Sliku i po noći krene u Sinj. U svanuće stigne do Radošića. Odatle se javi redovničkoj braći. Fratru skupe obližnji puk te iziđu u ophodu pred svetu Priliku pa je s velikim veseljem, pjevajući, doprate do crkvice sv. Franje. Stave je na oltar da je vjernici štuju i pred Njom

FRA KARLO
LOVRIĆ

mole. Tako se sveta Slika godine 1691., nakon višegodišnjeg puta, nastanila u Sinju i nije ga više napuštala.

Gospina slika ostala je u crkvi sv. Franje do 1714. kada je svečano prenesena u novu crkvu ispod Kamička. Ni tu neće dugo ostati jer će Sinj biti u strašnoj kušnji u kojoj će na poseban način zasjati moć i slava nebeske Majke.

Svi su slutili da će Turci iz Bosne najprije napasti Sinj pa su se u Sinju počeli pripremati za obranu, utvrđujući grad. Skupivši pod Kupresom ogromnu vojsku, šerašcer Mehmed-paša Šelić pođe prema Sinju.

Dana 23. srpnja 1715. prijeđe preko Prologa i utabori se uz Cetinu. Narod se u Cetinskoj krajini silno prestrašilo. Jedni su bježali prema primorju, drugi u brda. Svoju imovinu donosili su u novu crkvu, nadajući se da će topovi iz grada obraniti crkvu od Turaka. U sinjsku tvrđavu zatvorilo se oko 700 vojnika te žene, djeca i sedam fratara. Fratru su sa sobom ponijeli sliku Majke od Milosti i stavili je u crkvu sv. Mihovila, na oltar sv. Barbare.

„Kad građani razumiše da je Gospa u gradu, mnogo se uzradovaše i k njoj se udijl utekoše i s molitvom i zaviti, koji im dade taki slobod i taku jakost da se viteški braniše i obraniše.“ Juriš na Sinj počeo je 8. kolovoza i ponavljao se često idućih dana. Oko grada sve je bilo

popaljeno i uništeno. Izgorjela je i crkva sv. Franje, a zatim i samostan i nova crkva pod Kamičkom sa svim što je u njoj bilo. Sam je grad bio napola razrušen. Dana 14. kolovoza bio je posljednji opći juriš koji je trajao tri sata. Kroz to vrijeme su fratri, žene, djeca i ostala čeljad na koljenima pred Marijinom slikom i vape za pomoć. Branitelji su očekivali novi napad, ali je neprijatelj „noću sa 14. na 15., kada je svitao dan naše Zaštitnice na nebo uznesene, u najvećoj tišini digao topove i uz pratnju cijeloga tabora vratio se na sigurno u svoje prvobitno stanište u Livnu...” – izvijestio je fra Petar Filipović, pisac *Dnevnika*, opisa opsade Sinja te nastavlja: „Izjutra, na blagdan Velike Gospe, nijednog Turčina nije bilo pod Sinjem, već su i posljednje Turske čete prešle preko Cetine. Pod Gradom se našlo 10.000 mrtvih i mnoštvo ratnog materijala. Od naših padoše 3 časnika, 35 vojnika i vojni kapelan fra Stjepan Batarelo. Ranjenih je bilo 52. Suvremenici događanja uvjereni su da je pobjeda postignuta zagovorom Majke Božje.“

Dalje piše fra Petar Filipović: „Da je, dakle, ovo bilo njezino dobiće, sumnje ne ima; pak i Turci isti posli govorili su da su gledali svaku noć u vrime obsidnuća odit po zidu Grada jednu ženu u velikoj svitlosti.“

Molitva

Okrunjena Djevo božanske ljepote, Čudotvorna Gospe Sinjska, Majko sve dobrote! Utječem se tebi, svojoj nebeskoj Zaštitnici i Majci. Usmjeri me putem Božje volje. Zaštiti mene i sve za koje te molim od svakoga zla, od utjecaja zloga duha i čuvaj me od grijeha. Obdari mi dušu nebeskim mirom. Neka me prati tvoj zagovor i tvoj dragi i blagi pogled s tvoje svete Slike, uvijek, a osobito na času moje smrti. Hvala ti, Gospe Sinjska. Amen.

Časnici i vojnici neposredni su svjedoci toga događaja i milosti. U znak zahvalnosti Gospi skupili su 80 zlatnih cekina i dali u Veneciji izraditi zlatnu krunu s križem da se baš ta slika Majke od Milosti njome okruni.

Na dan pobjede Gospe od Milosti rođena je Gospa Sinjska.

Od toga se dana ime Gospe Sinjske pročulo u Dalmaciji, Bosni i Hercegovini, pa i šire, u Rimu i Veneciji. U Sinj počеше pristizati mnogi hodočasnici. Za Njezin blagdan već se u ono doba okupljalo i do 10.000 vjernika. Tako je nastalo svetište Gospe Sinjske.

300. OBLJETNICA SVETIŠTA ČUDOTVORNE GOSPE SINJSKE

„U ljudskim životima postoje posebne prigode kada se sa zahvalnošću prisjećamo prošlosti, slavimo sadašnjost te se pripremamo za budućnost. Te posebne ljudske prigode slavimo kao rođendane, kao imendane, ali i kao značajne obljetnice, odnosno jubileje.

U našem drevnom franjevačkom svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske, tom vrelu pobožnosti i čovjekoljublja kroz vjekove, u 2015. godini obilježavamo značajni 300. jubilej slavne pobjede Sinjana i Cetinjana nad nadmoćnim osmanlijskim neprijateljem, a sve uz pomoć i moćni zagovor Majke od Milosti – Čudotvorne Gospe Sinjske. Taj ćemo jubilej obilježiti i uveličati brojnim duhovnim, humanitarnim i znanstveno-kulturnim sadržajima. (...) U jubilarnoj godini slavimo i činjenicu višestoljetne vjernosti i odanosti naših predaka Bogu i Gospi. Bosih i krvavih koljena, Gospini su štovatelji kroz stoljeća brusili tvrdi kamen u podnožju njezina oltara, dok su joj iznosili svoje molitve i zahvale. Ta nas vjera naših očeva i majki izaziva i potiče da i mi, kao djeca ovoga našeg nemirnog vremena, nastavimo slijediti njihove korake i primjere, puni pouzdanja u Gospu, najvjerniju odvjetnicu i pomoćnicu kršćana...“ (Provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, fra Joško Kodžoman)

GRAD SINJ

Sinj se nalazi u Splitsko-dalmatinskoj županji i središte je Sinjske, a time i Cetinske krajine. Prema popisu iz 2001. godine broji oko 25.000 stanovnika. Smješten je na sjeverozapadnom rubu Sinjskoga polja kroz koje protječe 105 km duga rijeka Cetina. Okružen je planinama Dinarom, Kamešnicom i Svilajom i udaljen od Splita 36 km.

Sinj je jedno od većih Gospinih prošteništa u Hrvatskoj. O Velikoj Gospi okupi se i do stotinu tisuća vjernika.

Gradnja crkve Gospe Sinjske počela je 1699. Dovršena je 1712., a već je 1715. za vrijeme turske opsade Sinja izgorjela sa samostanom. Obnovljena je 1721. godine i tada je s tvrđave prenesena Gospina slika. Crkva je teško stradala u potresu 28. studenoga 1769., a današnji je izgled i veličinu dobila 1771. godine.

Slika Čudotvorne Gospe Sinjske spada među ljepše što ih stvori kršćanska umjetnost. Naslikana na platnu, duga je 58 cm, a široka 44 cm. Slika prikazuje poprsje Majke Božje koje izlazi iz tamne pozadine slike. Dobro je sačuvana, iako je na više mjesta prelomljena. Fratri su je nosili u torbi dok su bježali iz Rame. Slika se može ubrojiti među naše „Gospe selice“ koje je narod nosio sa sobom sjedinjujući s Marijom svoju, često gorku sudbinu. Njezinom blagom liku divili su se mnogi.

Danas se od Gospine slike vidi samo lice i maleni rub koprene. Upravo je po nakitu i zavjetnim darovima slika Gospe Sinjske dobila svoje vanjsko obilježje. Od svih se darova najviše ističe zlatna kruna koju su darovali branitelji Sinja. Tom je krunom 1716. godine Gospu svečano okrunio splitski nadbiskup Cupilli. Kruna je ukrašena viticama i andeoskim glavicama. Ona je bila prvi dar vjerničkog srca.

Tko je naslikao Gospinu sliku? Kakvi su početci njezina posebnog štovanja? Na ta pitanja nema sigurnih odgovora. Fra Petar Filipović, prvi i najstariji povjesničar Gospina štovanja, kaže da ni od starih nije mogao doznati od kuda je i kako Slika došla u Ramu. Fra Stanko Petrov nagađa da ju je slikao nepoznati mletački slikar u drugoj polovici 15. stoljeća i da se Slika najprije nalazila u Cetingradu (Sinju), da su je cetinski fratri kad je Sinj pao u turske ruke 1536. g. ponijeli sa sobom u Ramu, gdje je ostala do 1687. godine.

U čast Gospe Sinjske, koja je prema predaji otjerala Osmanlije, Sinjani su kao vječni zavjet odanosti i poštovanja utemeljili vitešku igru Alku. Svake godine, prve nedjelje u kolovozu, oživljavaju slavnu pobjedu. Sinjska je Alka 15. studenoga 2010. upisana na UNESCO-ov popis nematerijalne svjetske baštine u Europi.

Jahači (alkari) na konju u punom galopu oko 3 metra dugačkim kopljem gađaju željeznu alku obješenu na konopu preko trkališta. Alkar mora biti rođeni Cetinjanin, imati oko sokolovo i čvrstu desnicu, a ponajviše mora biti častan i pošten čovjek.

U NAŠEM DREVNOG FRANJEVAČKOM SVETIŠTU ČUDOTVORNE GOSPE SINJSKE, TOM VRELU POBOŽNOSTI I ČOVJEKOLJUBLJA KROZ VJEKOVE, U 2015. GODINI OBIJEŽAVAMO ZNAČAJNI 300. JUBILEJ SLAVNE POBJEDE SINJANA I CETINJANA NAD NADMOĆNIM OSMANLIJSKIM NEPRIJATELJEM, A SVE UZ POMOĆ I MOĆNI ZAGOVOR MAJKE OD MILOSTI - ČUDOTVORNE GOSPE SINJSKE.

O ČOVJEKU KOJI JE MOGAO „POJESTI“ ARISTOTELE

IVICA MUSIĆ

KADA JE NAPOLEONOVA VOJSKA GODINE 1808. ZAUZELA RIM, IZ SREDIŠNJEG JE ARHIVA ODNIJELA MNOŠTVO DOKUMENATA KOJI BI CARU MOGLI KORISTITI ZA PROVEDBU DOBRO OSMIŠLJENA PLANA DA PRED KATOLIČKOM EUROPOM OCRNI PETROVE NASLJEDNIKE TE TAKO OPRAVDA ULAZAK SVOJIH TRUPA U PAPINSKU DRŽAVU. Što nisu odnijeli, vojnici su zapalili kako bi se ogrijali jer je bila zima. Tada su, nažalost, nestali i pomno vođeni zapisi s procesa jednomu od najkontroverznijih osoba u novijoj crkvenoj povijesti. Riječ je o Giordanu Brunu kojega mnogi pokreti raznorodnih provenijencija časte kao svoga „sveta zaštitnika“ smatrajući ga herojem uma, smionim i izvrsnim misliljem poznatim diljem Europe šesnaestoga stoljeća, samotnim ratnikom protiv zaostalosti svoga doba, idejnim začetnikom prosvjetiteljstva, mudrim, plemenitim i hrabrim mučenikom za znanost. Na njega se jednako pozivaju humanisti kao i ezoterici, vjernici znanosti kao i novognostici. U znak prijezira prema onima koji su mu presudili i koji su tvrdoglavo odbijali pokajati se zbog svoga sramotnog čina, na mjestu gdje je 1600. godine gorjela njegova lomača novouspostavljena mu je Talijanska Republika podigla spomenik u obliku mračne statue pod kapuljačom, leđima okrenute Vatikanu kao svjestan izazov Crkvi.

Treba biti velik da se istinski prosuđuje. To navlastito vrijedi u znanosti. Uzimati u obzir samo one činjenice koje se slažu s unaprijed postavljenom hipotezom, a zažmiriti na jedno ili čak na oba oka u susretu s onima koje su u protimbi s njom govori o duhovnoj plitkoći ili pak o svjesnoj manipulaciji poradi ideoloških

ciljeva. Većina studija o Giordanu Brunu, nažalost, boluje od manjka intelektualnoga poštenja i viška pristranosti. Ovaj ekscentrični dominikanski redovnik nimalo skromne biografije postao je tako as u rukavu u gotovo svim raspravama o odnosu Crkve prema znanosti. A što je zapravo u svemu tome istina?

Prirodno nadaren, osobito iznimnom sposobnošću pamćenja, vojnički sin Filip iz mjesta Nola sa sedamnaest je godina pristupio dominikanskomu redu u Napulju te uzeo redovničko ime Giordano. No vrlo brzo do izražaja dolaze patološke crte njegove samožive naravi – rijetko viđena narcisoidnost i megalomanija, svadljivost i arogancija, sklonost provociranju i izazivanju skandala, isključivost i podlost, a povrhu svega anarhičnost. Već je kao student bogoslovije izrazio sumnju u dogmu o Presvetome Trojstvu te se otvoreno izjasnio u prilog arijanzmu. Napisao je i satiru *Noina korablja* u kojoj se magarci prepiru za prvenstvo te ju je poslao papi. Potom je skinuo redovničku halju te pobjegao na sjever. U Ženevi je zatim gorljivo prihvatio kalvinizam nadajući se da će tako dobiti radno mjesto kao „profesor svete teologije“. Ubrzo se, međutim, posvađao s uglednicima ženevske akademije te je bio izopćen

i protjeran iz grada. Slično se proveo i u Lyonu i Toulouseu.

Tek je u Parizu privukao određenu pozornost seminarima o umijeću pamćenja. Bavio se i magijom te pisao o ezoteriji i panteizmu, a najbolje su mu išle vulgarne komedije koje su mu bila svojevrsna ulaznica u englesko visoko društvo. Na Oxfordu je pokušao dobiti profesuru, no ondje nisu htjeli ni čuti za njega. Zato se vratio u Francusku nastojeći se nametnuti u akademskim krugovima, osobito kritikom Aristotela. Hvalio se naime da toga „boga filozofskoga neznanja“ može pojesti u jednome zalogaju. Nedugo zatim našao se u Wittenbergu, gdje je prešao na protestantizam i ispjevao hvalospjev Lutheru kao nenadmašnomu borcu protiv papinstva. No i tu se zamjerio uglednicima pa je bio izopćen iz Evangeličke Crkve. Najposlije se upoznao s bogatim Giovannijem Mocenigom iz Padove koji se nadao da će ga ovaj uvesti u praktičnu magiju te ga je poveo sa sobom. No nezadovoljan i izživčan njime, Mocenigo je Bruna ubrzo prijavio venecijanskoj inkviziciji, koja ga je uhitila, optužila za herezu i predala rimskoj inkviziciji.

Proces protiv Giordana Bruna trajao je punih sedam godina. Razlog je tomu što se ovom slučaju pristupilo vrlo savjesno i obzirno.

Crkva je više puta izrazila kajanje zbog nasilja što su ga njezini sinovi počinili tijekom povijesti. Osobito je sv. Ivan Pavao II. u apostolskome pismu Nadolaskom trećega tisućljeća pozvao na ispit savjesti o vlastitoj povijesti koja je prepuna ožiljaka i promašaja. Jedan od većih ožiljaka nedvojbeno je i Brunova okrutna smrt.

Valjalo je saslušati mnoge svjedoke te prikupiti i proučiti sva njegova djela objavljena diljem Europe. Usto se Bruno godinama poigravao sa svojim sudcima nudeći svoje uvjete za pomirenje. Primjerice od pape Klementa VIII. tražio je da kao heretične osudi kršćanske vjerske dogme poput istine o transsubstancijaciji (stvarnoj Kristovoj prisutnosti u euharistiji), nakon čega bi se bio spreman pokoriti. Bezočna je laž da je Bruno bio podvrgnut dugotrajnu i tešku mučenju. Sam papa Klement izričito je zabranio bilo kakav oblik mučenja. Štoviše, često mu je slao duhovnike ne bi li oni na njega utjecali da se odrekne svoga krivovjerja. No njegov patološki narcizam nije mu dopustio takav čin poniznosti.

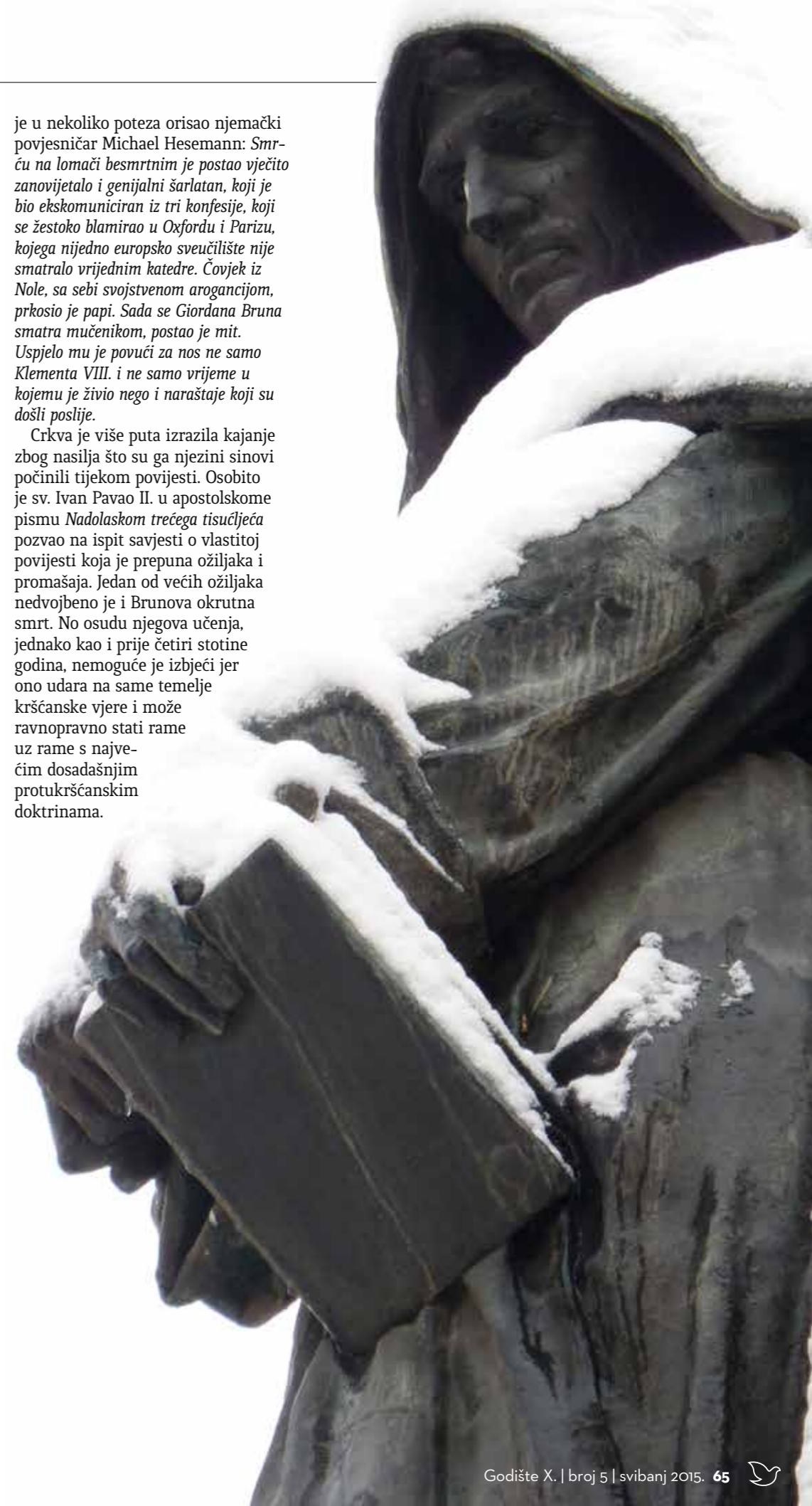
Iako originalnih dokumenata o ovome procesu nema, iz drugih onodobnih izvora može se doznati zbog čega je Bruno osuđen: gotovo nije bilo hereze koju nije prigrlio, od panteizma do magije, od arijanzma do gnoze. Tvrđio je primjerice da su Bog i stvorenje istovjetni, da Duh Sveti nije ništa drugo doli svjetski duh, da je Sveto pismo čista prijevara, da Isus nije Bog nego savršen čarobnjak koji je ljude vukao za nos i zato opravdano obješen, da su proroci i apostoli bili bezbožni i da su neki od njih kao čarobnjaci ubijeni, da Sotona može činiti spasiteljska djela, da je magija korisna i prihvatljiva, da je Mojsije svoja čuda izvodio uz pomoć magije u koju je bio bolje upućen od Egipćana itd.

Protiv onih koji tvrde da je Bruno ubijen zbog promicanja kopernikanizma treba reći da se ni u jednome izvoru kao inkriminirajući elementi ne spominju njegove znanstvene postavke. On zasigurno nije stradao zato što se zalagao za heliocentrični sustav ili zbog bilo kakve druge znanstvene tvrdnje. Štoviše, Bruno nije bio osobit znanstvenik i astronom. Zbog njegovih mu se misaonih akrobacija narugao i vodeći zvjezdokoznanac onoga doba Tycho Brahe, kojega je imao priliku upoznati u Pragu. Svoj stav o njegovu astronomskome znanju Brahe je sažeo u jednoj riječi – ništica (nula). Ta ocjena uistinu i stoji jer je Bruno iz ezoterijsko-filozofskih spekulacija izvodio kozmološkijske zaključke, što se protivi svakoj znanstveničkoj metodologiji.

Osobu i djelo te umjetno stvorenu auru znanstvenoga mučenika izvrsno

je u nekoliko poteza orisao njemački povjesničar Michael Hesemann: *Smrću na lomači besmrtnim je postao vječito zanovijetalo i genijalni šarlatan, koji je bio ekskomuniciran iz tri konfesije, koji se žestoko blamirao u Oxfordu i Parizu, kojega nijedno europsko sveučilište nije smatralo vrijednim katedre. Čovjek iz Nole, sa sebi svojstvenom arogancijom, prkosio je papi. Sada se Giordana Bruna smatra mučenikom, postao je mit. Uspjelo mu je povući za nos ne samo Klementa VIII. i ne samo vrijeme u kojemu je živio nego i naraštaje koji su došli poslije.*

Crkva je više puta izrazila kajanje zbog nasilja što su ga njezini sinovi počinili tijekom povijesti. Osobito je sv. Ivan Pavao II. u apostolskome pismu *Nadolaskom trećega tisućljeća* pozvao na ispit savjesti o vlastitoj povijesti koja je prepuna ožiljaka i promašaja. Jedan od većih ožiljaka nedvojbeno je i Brunova okrutna smrt. No osudu njegova učenja, jednako kao i prije četiri stotine godina, nemoguće je izbjeći jer ono udara na same temelje kršćanske vjere i može ravnopravno stati rame uz rame s najvećim dosadašnjim protukršćanskim doktrinama.

RADIOPOSTAJA

M E Đ U G O R J E
 Jajce 87,8 Mhz
 Mostar 100 MHz
 Banja Luka 107,8 MHz
 Hercegovina 101,5 MHz
 Lašvanska dolina 100 MHz
 Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
 Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz
 Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz
 Sjeverozapadna Bosna, Jajce 106,7 Mhz
 Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz
 Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz
 Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz
 Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz

Sateliti:
 Europa, Bliski istok i Afrika – HOT BIRD 6

RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
 Gospin trg 1
 88266 Međugorje,
 Bosna i Hercegovina

Tel: ++387 36/653 547 uredništvo
 ++387 36/651 100 glavni
 tehničar
 ++387 36/653 548 marketing
 Faks: ++387 36/653 552
 e-mail: marketing@medjugorje.hr
 www.medjugorje.hr

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
 Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
 Tijekom dana Susreti po dogovoru
 Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
 18 h Sv. misa
 19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
 Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
 Tijekom dana Susreti po dogovoru
 Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
 18 h Sv. misa
 19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
 21 - 22 h Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
 Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
 Tijekom dana Susreti po dogovoru
 Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 17 h Krunica
 18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
 19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
 Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
 Tijekom dana Susreti po dogovoru
 Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 14 h Križni put uz Križevac
 17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
 18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
 19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. misa na hrvatskom
 Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
 Tijekom dana Susreti po dogovoru
 Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
 18 h Sv. misa
 19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
 21 - 22 h Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. mise na hrvatskom
 Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
 Prije podne Sv. mise na različitim jezicima
 Tijekom dana Susreti sa svjedocima
 Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
 14 h Krunica na Brdu ukazanja
 17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
 17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
 18 h Sv. misa
 19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

od 15. do 15. u mjesecu

PRIREDILA LIDIJA PARIS

MEĐUGORSKI VIDIOCI TVRDE

DA JE U JEDNOM UKAZANJU GOSPA PLAČUĆI REKLA: „ZABORAVILI STE BIBLIJU!“ U svojim je porukama mnogo puta pozivala na čitanje Svetoga pisma. Rekla je: „Čitajte Sveto pismo, živite ga i molite da biste shvatili znakove ovoga vremena. ... Stavite Sveto pismo na vidljivo mjesto u svojoj obitelji, čitajte ga, razmišljajte i učite kako Bog ljubi svoj narod.“ (Iz poruka od 25. VIII. 1993. i 25. I. 1999.)

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj *Glasnika mira* u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Petak 15. svibnja 2015.

Dj 18,9-18; Ps 47,2-7; Iv 16,20-23a

Subota 16. svibnja 2015.

Dj 18,23-28; Ps 47,2-3.8-10; Iv 16,23b-28

NEDJELJA 17. SVIBNJA 2015.

SEDMA VAZMENA NEDJELJA

Dj 1,15-17.20a.20c-26; Ps 103, 1-2.11-12.19-20 ab; 1 Iv 4,11-16; Iv 17,11b-19

Ponedjeljak 18. svibnja 2015.

Dj 19,1-8; Ps 68,2-7b; Iv 16,29-33

Utorak 19. svibnja 2015.

Dj 20,17-27; Ps 68,10-11.20-21; Iv 17,1-11a

Srijeda 20. svibnja 2015.

Dj 20,28-38; Ps 68,29-30.33-36c; Iv 17,11b-19

Četvrtak 21. svibnja 2015.

Dj 22,30.23,6-11; Ps 16,1-2a.5.7-11; Iv 17,20-26

Petak 22. svibnja 2015.

Dj 25,13b-21; Ps 103,1-2.11-12.19-20ab; Iv 21,15-19

Subota 23. svibnja 2015.

Dj 28,16-20.30-31; Ps 11,4-5.7; Iv 21,20-25

NEDJELJA 24. SVIBNJA 2015.

PEDESETNICA, DUHOVI

Dj 2,1-11; Ps 104,1ab.24ac.29bc-31.34; Gal 5,16-25; Iv 15,26-27.16,12-15

Ponedjeljak 25. svibnja 2015.

Sir 17,24-29; Ps 32,1-2.5-7; Mk 10,17-27

Utorak 26. svibnja 2015.

Sir 35,1-12; Ps 49,5-8.14.23; Mk 10,28-31

Srijeda 27. svibnja 2015.

Sir 36,1.4-5a.10-17; Ps 79,8-9.11.13; Mk 10,32-45

Četvrtak 28. svibnja 2015.

Sir 42,15-25; Ps 33,2-9; Mk 10,46-52

Petak 29. svibnja 2015.

Sir 44,1.9-14; Ps 149,1-6a.9b; Mk 11,11-25

Subota 30. svibnja 2015.

2 Sol 3,6-12.16; Ps 90,2-4.12-14.16; Mt 25,14-30

NEDJELJA 31. SVIBNJA 2015.

PRESVETO TROJSTVO

Prnz 4,32-34.39-40; Ps 33,4-6.9.18-20.22; Rim 8,14-17; Mt 28,16-20

Ponedjeljak 1. Lipnja 2015.

Tob 1,1a.2.2,1-9; Ps 112,1-6; Mk 12,1-12

Utorak 2. lipnja 2015.

Tob 2,10-23; Ps 112,1-2.7b-9; Mk 12,13-17

Srijeda 3. lipnja 2015.

Tob 3,1-11.24-25; Ps 25,2-5ab.6.7bc-9; Mk 12,18-27

Četvrtak 4. lipnja 2015. -TIJELOVO

Izl 24,3-8; Ps 116,12-13.15.16bc-18; Heb 9,11-15; Mk 14,12-16.22-26

Petak 5. lipnja 2015.

Tob 11,5-17; Ps 146 1b-2.6c-10; Mk 12,35-37

Subota 6. lipnja 2015.

Tob 12,1.5-15.20; Tob 13,2.6-8; Mk 12,38-44

NEDJELJA 7. LIPNJA 2015.

DESETA NEDJELJA KROZ GODINU

Post 3,9-15; Ps 130,1-8; 2 Kor 4,13-5,1; Mk 3,20-35

Ponedjeljak 8. lipnja 2015.

2 Kor 1,1-7; Ps 34,2-9; Mt 5, 1-12

Utorak 9. lipnja 2015.

2 Kor 1,18-22; Ps 119,129-133.135; Mt 5 13,16

Srijeda 10. lipnja 2015.

2 Kor 3,4-11; Ps 99,5-9; Mt 5,17-19

Četvrtak 11. lipnja 2015. - Sv. Barnaba, apostol

Dj 11,21b-26; 13,1-3; Ps 98,1-6; Mt 10,7-13

Petak 12. lipnja 2015. - PRESVETO SRCE ISUSOVO

Hoš 11,1.3-4.8c-9; Iz 12,2-3.4b-6; Ef 3,8-12.14-19; Iv 19,31-37

Subota 13. lipnja 2015. - Bezgrješno srce Marijino

Iz 61,9-11; 1 Sam 2,1.4-8; Lk 2,41-51

NEDJELJA 14. LIPNJA 2015.

JEDANAESTA NEDJELJA KROZ GODINU

Ez 17,22-24; Ps 92,2-3.13-16; 2 Kor 5,6-10; Mk 4,26-34

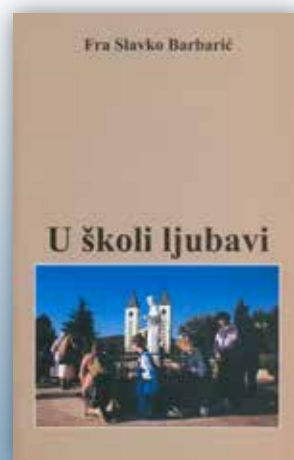
Ponedjeljak 15. lipnja 2015.

2 Kor 6,1-10; Ps 98,1-4; Mt 5,36-42

(Hrvatski institut za liturgijski pastoral www.hilp.hr)

Želite li bolje upoznati međugorsku duhovnost?

Pročitajte ...

Fra Slavko Barbarić,
U školi ljubavi
Ovi tekstovi proizlaze iz poruka Kraljice mira. Sve nas pozivaju u Gospinu školu ljubavi. Fra Slavko naglašava: Ljubav nije dar za dobre, nego temeljni uvjet života za sve.

Poruke Kraljice mira
„Dječice, čitajte svaki dan poruke koje sam vam dala i pretvorite ih u život. Volim vas i zato vas sve pozivam na put spasenja s Bogom.“ (Iz poruke od 25. prosinca 1989.)

Fra Ivan Landeka,
Bog na prvom mjestu
Gospa nam pruža vrlo jednostavan i nebrojeno puta oprobani recept za dobar kršćanski život... Riječ je o poretku stvari koje kršćanin čine kršćaninom.

Fra Ljudevit Rupčić,
Istina o Međugorju
„Tko dakle kopa po privatnom životu vidjelaca i drugih poslenika oko svetišta, tko istražuje i razglašuje njihove stvarne ili izmišljene slabosti da bi tako dokazao neistinitost viđenja, očito ne poznaje teologiju ni crkvenu praksu, a posebno se ne boji Boga koji zabranjuje ne samo klevetu nego i ogovaranje.“ (Glas koncila)

Međugorje – Monografija
Do 24. lipnja 1981. godine Međugorje je živjelo kao i ostala hercegovačka sela: ljudi su obrađivali zemlju, sadili duhan i uzgajali lozu, proizvodili vino i uzgajali povrće. Zbog socijalnih prilika mnogi su odlazili u prekooceanske i zapadnoeuropske zemlje, te gradove u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj. Od 1981. godine, kada su počela Gospina ukazanja, život se župe promijenio. Gospa je, naime, osim šestero vidjelaca, odabrala cijelu župu i hodočasnike za svoje svjedoke i suradnike. To je posebno očitovano u poruci koju im je uputila rekavši: „Ja sam ovu župu na poseban način odabrala i želim je voditi.“ Ova će vam knjiga pokazati kako je jedno nepoznato selo postalo molitveno središte svijeta.

Lidija Paris,
S Marijom kroz Bibliju
Ako se istinski izložimo biblijskoj riječi, neka će se naša neutemeljena, površna i pogrešna uvjerenja i vjeronavanja srušiti. Iz tih će se ruševina kamen po kamen izdići istinska vjera, solidna, trajna, duboka, sve dok ne počnemo misliti biblijski, a svijet razumijevati i tumačiti biblijski.

Sva izdanja možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

www.emedjugorje.com

Ususret Svetom Ocu

**mir
vama**

Papa Franjo u Sarajevu 2015.

Dolazak pape Franje među nas nalik je Isusovom dolasku među preplašene učenike. Papin dolazak među nas je dolazak u našu zapašenost, nesigurnost, neizvjesnost za našu budućnost. Papa kao namjesnik Isusa Krista dolazi među nas reći: „Mir vama“. Trebamo, dakle, taj mir. Mir u srcu, u duši, mir u obitelji, u narodu. Iz toga dolazi samopouzdanje iz kojega ćemo tražiti zauzetost za izgradnju mira. S Kristom naprijed!

**MARIO VASILJ
TOTIN**

Uzoriti oče kardinale, nakon pohoda pape Ivana Pavla II. Sarajevu 1997. i Banjoj Luci 2003., ovo je treći papinski pastoralni pohod našoj zemlji. Kako je do njega došlo?

Kod samog izbora za papu, kada sam mu prilazio izraziti svoju solidarnost i vjernost, on je odmah rekao: „Ah, ti dolaziš iz trpeće Crkve!“ Već je tada prepoznao da Crkva u BiH prolazi kroz veliko iskušenje. U svim našim susretima i razgovorima koji su uslijedili, uvijek je izražavao brigu i imao veliko razumijevanje za Crkvu u BiH. Odlučio sam ga pozvati. Na moj poziv jednostavno je odvratio: „Kada?“ Moram dodati da je još nešto bilo vrlo važno, naime da ga pozovu i državne strukture. Kada se to dvojice uskladilo, službe Vatikana počele su tražiti pogodan termin i odabrale 6. lipnja. Odlučeno je da to bude jednodnevni pohod: doći će ujutro i vratiti se uvečer.

Biskup Komarica jednom je prigodom rekao da pape za svoje pohode biraju zemlje koje su na poseban način aktualne za cijelu Katoličku Crkvu i njezin život. Po čemu bi BiH u ovom trenutku

bila tako aktualna za Crkvu?

Mislim da ovaj papa ima poseban osjećaj za ljude koji trpe, koji su obespravljeni, koji su siromašni, a BiH je, smijem to slobodno reći, gotovo cijela siromašna. Kada je u pitanju Europa, za svoje je pohode osim BiH izabrao još samo Albaniju. Iz Europe je imao jako puno poziva, međutim, osim posjeta Europskom parlamentu u Strasbourgu, nije prihvatio niti jedan. Papa želi obići takozvane rubne dijelove i dati nadu i ohrabrenje. To je i rekao najavivši svoj dolazak k nama: „Dolazim u Sarajevo dati potporu procesu dijaloga i izgradnji mira u BiH.“ Te su mu dvije teme jako važne jer vidi da je to ovdje jako potrebno ostvariti.

Nema, dakle, političkih razloga niti razloga neke druge naravi?

Ne, nema. Nikakve razloge takve prirode nije naveo. Dapače, on bježi od svih političkih konotacija. On želi da to bude borba za čovjeka, borba za njegova prava, borba za njegov mir, njegovo dostojanstvo. To je Papa koji ima poseban osjećaj za ljude koji su u potrebi i koje treba hrabriti.

Različiti su pogledi i tumačenja Papina dolaska u BiH! Predstavnici sva tri naroda u BiH Papin pohod tumače na različite načine. Predstavnici jednoga od naroda ovaj trenutak dolaska vide vrlo znakovitim za opstojnost same BiH jer se događa u vremenu kada se, po njima, BiH želi destruirati, podijeliti i gurnuti u nove sukobe. Politički predstavnici drugoga naroda njegov pohod vide kao potporu za svoju opstojnost u BiH. Predstavnici trećega naroda su pak pomalo i indiferentni. Što Vi o tome mislite?

Svaka se Papina gesta može tumačiti višestruko. Ja bih rekao da svaki pleh ima svoj zvuk i da svatko gleda kroz svoje naočale. Papa u ovoj zemlji *de facto* želi podržati jednakopravnost. To će biti njegova temeljna poruka ako se na nju gleda u političkom kontekstu, odnosno ako je možemo analizirati politički. Dakle, jednaka prava za svakoga čovjeka i vjerske slobode za sve koji u ovoj zemlji žive. Državno uređenje nije u njegovoj nadležnosti niti se on želi u to miješati.

Geslo pod kojim nas Papa pohađa je „Mir vama“. Papina je želja u BiH vidjeti mogućnost mirnog suživota i dijaloga. Koliko je to u ovom trenutku moguće ostvariti?

Ja ne bih postavio pitanje *koliko* je moguće nego *kako*. Dijalog i suživot su mogući, samo je pitanje *kako*. Geslo „Mir vama“ uzeli smo iz njegove najave da dolazi poduprijeti izgradnju mira. To su i Isusove riječi koje je na dan uskrsnuća u dvorani posljednje večere izgovorio preplašenim učenicima. Tako bih i ja, evo, rekao da je Papin dolazak – dolazak u našu zapašenost, nesigurnost, neizvjesnost za našu budućnost. Papa kao namjesnik Isusa Krista dolazi među nas reći nam: „Mir vama“. Trebamo taj mir. Mir u srcu, u duši, mir u obitelji, u narodu. Iz toga dolazi samopouzdanje iz kojega ćemo tražiti zauzetost za izgradnju mira.

DOLAZI REĆI: MIR VAMA

Papin je dolazak za BiH značajan i po tome što će se ova zemlja barem na jedan dan naći u globalnom fokusu! Sasvim razumljivo. BiH je već i sada u globalnom fokusu, a možete zamisliti u kakvom će tek fokusu biti kada Sveti Otac dođe! U tom trenutku u Sarajevu ne će biti samo Papa. U Sarajevu će tada biti cijeli svijet. Sama njegova najava da dolazi u BiH ovu je zemlju na određen način izvukla iz sjene, iz zapečka. BiH je odjedanput stavljena u središte globalnog javnog interesa. Nije bilo niti jedne važnije svjetske medijske kuće koja vijest o njegovu dolasku u našu zemlju nije pronijela u javnost. I naravno, naglo je porastao interes javnosti za ovu napačenu zemlju koja je na neki način već pomalo zaboravljena i od Europe i od Amerike, koji su je ovako nakaradnu i stvorili i

ostavili da životari. Sada su, međutim, i svjetski političari shvatili i sigurno ne će reći da ih ne zanima zemlja u koju dolazi Papa. Domaći pak političari, koji su u prilično interežđijski raspoloženim „dam-daš“ pregovorima, počinjnu shvaćati da moraju ažurnije raditi kako bi se stvorila klima suživota i jednakih prava.

Papin je pohod svakako i prilika za intenziviranje međureligijskog dijaloga. Kakva su na tom području bila iskustva nakon prijašnjih apostolskih pohoda? U BiH, možda i više nego u drugim zemljama, postoje temelji i mogućnosti za zdravi i živi međureligijski dijalog. Imamo jako puno strateških i dodirnih točaka o kojima uistinu jako puno i razgovaramo. Ozračju međureligijskog dijaloga znatno pridonosi i politička situacija u zemlji. Naime, koliko se god govori da vjera mora biti odvojena od politike, ona je u puno stvari uvjetovana politikom. Političari na nas često primjenjuju nešto kao dvostruka pravila. Kad nas ne trebaju, onda nas napadaju da se u politiku previše petljamo. Kada pak ne mogu ili ne uspijevaju sami učiniti određeni pomak, onda nas zovu da ih podupremo – gotovo u pravilu u njihovim neuspjesima.

Tako da tu zapravo postoji jedna igra. Bez obzira na to kako se politika odnosila prema nama, ja smatram da nema druge nego tražiti pozicije zajedničkog razumijevanja, upoznavanja i surađivanja, upravo da bi se stvorilo ozračje vjerskih sloboda. Vjerske se slobode ne mogu stvoriti same od sebe. Prostor za vjerske slobode treba stvoriti politika. Jasno je da mi ne možemo voditi stranke, ali ne možemo ni reći da smo potpuno odvojeni od politike jer nužno moramo utjecati na javno mnijenje u borbi za javno dobro.

Kakav stav prema međureligijskom dijalogu ima međunarodna zajednica i što ona o tome misli? Međunarodni čelnici često smatraju da je krivnja na nama zato što smo različiti pa bi htjeli stvoriti jedan

oblik sinkretizma. Za mene je najveći neprijatelj dijaloga, a time i suživota na ovim prostorima, upravo namećanje sinkretizma, praćenog jednim oblikom agresivizma. Agresivizmom se želi nadvladati slabijega, a sinkretizmom zatrti kulturnu, vjersku i nacionalnu pripadnost jednoga naroda. Dijalog u kojem će se upravo različitosti uvažavati jest jedini ispravan i nema alternativu. Alternativa dijalogu je rat.

Prošlo je nešto više od dvije godine pontifikata pape Franje. Rijetko je koji od njegovih prethodnika unio toliko svježine u Crkvu. Njegova otvorenost, izravnost, nerijetko i provokativnost plijeni pozornost ne samo medija nego i svekolike javnosti. Koje su po Vama bitne značajke pape Franje i što je posebno obilježilo ove dvije godine njegova pontifikata?

Svaki je Papa na svoj način neponovljiv i svaki je od njih u Crkvu i život Crkve utro duboki pečat. U svježem su nam pamćenju dvojica njegovih prethodnika. Papa Ivan Pavao II. je svojim pastirskim stilom, stavom i porukom neponovljiv. Benedikt XVI. je velik i snažan na svoj način: on je na tako jednostavan način tumačio najveće tajne vjere. Ovaj se pak papa ne da staviti u okvire. On zapravo želi da Crkva iz sebe bude slobodna i hrabra, a ne da okvirima sprječeni pri-laz čovjeku. On zapravo ruši okamine koje su nastale kroz povijest.

U kojoj je mjeri na takvu komunikaciju utjecao kulturološki i duhovni milje iz kojeg dolazi papa Franjo?

Zacijelo je utjecao i milje iz kojega dolazi, ali mi je nekako bliže misliti da preko njega Duh Sveti u Crkvu unosi nešto novo, da se Crkva ne petrificira nego da bude evanđeoski životna. To je ono što osvaja, pogotovo male ljude, jer su odjedanput osjetili da imaju nekoga bliskog, da imaju Oca. Osjećaju da se na njega kao pastira mogu osloniti. Koji put je dobrodošla i ta njegova kritičnost, da bi ljudi koji su umislili da Boga imaju u džepu malo korigirali svoj stav. Ta je njegova kritičnost jako zdrava jer ispravlja neke uhodane stavove i ja nemam osjećaj da je to zbunjujuće. Dapače, ti mi izazovi odgovaraju.

Papa dolazi na poziv Crkve, ali i Predsjedništva BiH?

Točno. Papa u neku zemlju nikada ne dolazi samo na poziv Crkve. Poziv iz više razloga nužno mora doći i iz političkih struktura, a tako je bilo i ovom prigodom. Međutim, iako će se Papa 6. lipnja susresti i s političkim čelnicima, ovaj je njegov pohod isključivo pastoralne naravi. Imat će susrete s predstavnicima drugih vjeroispovijesti, s nama biskupima, s Bogu posvećenim osobama, ali mu je ipak najvažniji susret s vjernicima, a osobito ga raduje susret s mladima.

Prigodom posjeta Filipinima, u zadnji je tren spriječen atentat na papu Franju, a iskustvo papina posjeta Sarajevu 1997. također poziva na oprez. Tko se i na kakav način brine o mjerama sigurnosti Svetoga Oca?

Prijetnje koje su u zadnje vrijeme odaslane prema papi Franji nisu odaslane u kontekstu njegova pohoda

Preko njega Duh Sveti u Crkvu unosi nešto novo, da se Crkva ne petrificira nego da bude evanđeoski životna. To je ono što osvaja, pogotovo male ljude, jer su odjedanput osjetili da imaju nekoga bliskog, da imaju Oca. Osjećaju da se na njega kao pastira mogu osloniti. Koji put je dobrodošla i ta njegova kritičnost, da bi ljudi koji su umislili da Boga imaju u džepu malo korigirali svoj stav. Ta je njegova kritičnost jako zdrava jer ispravlja neke uhodane stavove i ja nemam osjećaj da je to zbunjujuće. Dapače, ti mi izazovi odgovaraju.

Sarajevu. One su bile više usmjerene prema Vatikanu. U onoj mjeri u kojoj možemo imati uvida u rad službi sigurnosti, vidimo da su svoje obveze dobro uskladili sa službama sigurnosti iz Vatikana i mogu reći da svoj posao odrađuju savjesno i vrlo odgovorno.

Zna li se već točan program?

Program je na neki način preliminaran, ali još nije definitiviran. Čekamo dr. Gassbarija iz Vatikana koji treba zaključiti protokol i program. Kada sve bude jasno definirano, tada ćemo program i objaviti.

Uzoriti oče kardinale, Vaša poruka čitateljima Glasnika mira?

Duboko vjerujem da će ovom Papinom gestom, njegovim dolaskom, svi vjernici katolici u ovoj zemlji biti više ujedinjeni i da ćemo se svi zajedno doživjeti kao jedna lađa kojom kormilari Petar. Vjerujem da ćemo doživjeti snažno zajedništvo, i to je zapravo vrlo važno jer nas je ovaj rat snažno razbucalo, da tako kažem, u pojedine avlije. Nekako smo se počeli ne samo politički nego i mentalno dijeliti i zato je važno da Crkva u BiH osjeti osnaženost jedinstva u sebi. Samo oni koji su u sebe sigurni sposobni su ispravno voditi i ekumenizam i dijalog. Tko nije siguran u sebe, nema hrabrosti niti za ekumenizam niti za dijalog. Zato smatram da bi ova Crkva trebala biti iznutra osnažena da hrabro gradi ono što je u svijetu jako važno: svoje voljeti, a tuđe poštivati. Ovu Crkvu treba trgnuti iz letargije, iz umora, jer kao da smo počeli gubiti nadu, kao da nemamo dovoljno vjere u uskrslu Krista. Zato ponavljam da je ovaj dolazak pape Franje među nas nalik Isusovom dolasku među preplašene učenike. Papin dolazak među nas je dolazak u našu zaplašenost, nesigurnost, neizvjesnost za našu budućnost. Papa kao namjesnik Isusa Krista dolazi među nas reći: „Mir vama“. Trebamo, dakle, taj mir. Mir u srcu, u duši, mir u obitelji, u narodu. Iz toga dolazi samopouzdanje iz kojega ćemo tražiti zauzetost za njegovu mira.

S Kristom naprijed!

DIJALOG SA SADRŽAJEM

Nikakav međunarodni plan ni reformni zahvati državnika i diplomata ne će promijeniti dugogodišnje stradanje i posrtanje na ovim razvalinama dok se ne promijene ljudska srca. Bogatstvo vjerske baštine mora se usmjeriti prema oprost i pomirenju – svakomu u svojoj vjeri i u svojem identitetu, u službi zajedničke dobrobiti i zajedničke budućnosti. Preobrazba Bosne i Hercegovine u ovom tako plemenitom i poželjnom smjeru mogao bi postati toliko očekivani znak suživota za Europu i svijet.

PASTORALNO PUTOVANJE PAPE FRANJE U BOSNU I HERCEGOVINU 6. LIPNJA 2015. TEK JE ČETVRTO EUROPSKO PUTOVANJE U OVOM PONTIKATU. Zanimljivo je primijetiti da su od ostvarenih i planiranih Papinih putovanja čak tri vodila u zemlje Jugoistočne Europe – Albaniju i Tursku 2014. godine, a sad u Bosnu i Hercegovinu. To ukazuje na izuzetnu važnost koju papa Bergoglio pridaje ovom dijelu svijeta, gdje se susreću tektonske ploče istočnog i zapadnog kršćanstva te islama. Šumovi u komunikaciji između velikih abrahamovskih tradicija, kojima moramo pridružiti treću i najstariju – judaizam – danas se u sve tragičnijim ob-

IVO BANAC

licima mogu pratiti u cijelom svijetu, pa i u Europi. Zato je Papin dolazak u Sarajevo najava njegove želje da sva duhovna djeca praoca Abrahama žive u miru i međusobnom poštovanju.

Za posjeta Albaniji, u rujnu 2014., Papa je naglasio kako se raduje što su miroljubiva koegzistencija i suradnja između sljedbenika različitih religija jedna od lijepih albanskih karakteristika: „Klima poštovanja i međusobnog povjerenja između katolika, pravoslavaca i muslimana jest dragocjen dar zemlji. To je posebno važno u ovim vremenima kad je autentičan vjerski duh pervertiran i kad su vjerske razlike izobličene i instrumentalizirane

od strane ekstremnih skupina. To stvara opasne okolnosti koje vode sukobu i nasilju, umjesto da postanu povod za otvoren i uljudan dijalog i za zajedničko razmišljanje o tomu što znači vjerovati u Boga i slijediti Njegove zakone. Vođama albanskih vjerskih zajednica povjerio je kako „ne možemo ući u dijalog ako mu ne pristupimo iz perspektive našeg vlastitog identiteta. Bez identiteta ne može biti dijaloga. Bio bi to iluzorni dijalog,

dijalog bez sadržaja: ne bi služio nikakvoj svrsi. Svi mi imamo svoj vlastiti vjerski identitet kojemu smo vjerni. Ali Gospodin zna kako vodi povijest. Neka svaki od nas počne od svog vlastitog identiteta, bez polaganja prava da ima neki drugi, jer to ne bi služilo bilo kakvoj svrsi i ne bi bilo od pomoći – to bi bio relativizam. Ono što nas ujedinjuje jest životni put, počevši od našeg vlastitog identiteta za dobro naše braće i sestara.“ Napomenuo je da je i od teološkog dijaloga čak važnije i ljepše „koračati zajedno, a da se ne iznevjeri ili ne prikrije vlastiti identitet, bez licemjerja“. A u obraćanju katoličkim vjerskim službenicima i vjernicima u prvostolnoj crkvi albanskoga

glavnog grada, Papa je također rekao: „Mi koji smo pozvani od Gospodina da ga pažljivo slijedimo svoju utjehu moramo tražiti samo u Njemu. Jao nama ako utjehu tražimo drugdje! Jao svećenicima i redovnicima, sestrama i novacima, posvećenim muškarcima i ženama kad utjehu traže daleko od Gospodina! Danas prema vama ne želim biti oštar, ali želim da jasno shvatite da ukoliko utjehu tražite bilo gdje drugdje, ne ćete biti sretni! Štoviše, ne ćete moći tješiti druge jer će vaše vlastito srce biti zatvoreno Gospodinovoj utjesi. Svršit ćete, kako je veliki Ilija rekao narodu izraelskom, hramljući na obje noge.“

Nešto kasnije, u studenom 2014. za vrijeme posjeta Istanbulu, papa Franjo je u govoru pred Upravom za vjerska pitanja rekao sljedeće: „Mi, muslimani i kršćani, nositelji smo duhovnih bogatstava neprocjenjive vrijednosti. Među ovima priznajemo neke zajedničke elemente, premda proživljene po pojedinim tradicijama, primjerice obožavanje svemilosrdnog Boga, upućivanje na patrijarha Abrahama, molitvu, milodare, post, dijelove koji, kad se iskreno žive, mogu promijeniti život i omogućiti sigurne temelje za dostojanstvo i bratstvo. Priznavanje i razvijanje naše zajedničke vjerske baštine – kroz međureligijski dijalog – pomaže nam promicati i održavati moralne vrijednosti, mir i društvenu slobodu.“

Bjelodano je da će Papa iste poruke podijeliti s vjernicima i svim ljudima dobre volje u Bosni i Hercegovini. Dvadeset godina nakon Daytonu i četvrt stoljeća nakon razaranja malog hercegovačkog sela Ravno i početka ratnih sukoba u Bosni i Hercegovini, ove su poruke još uvijek nasušna potreba ovoj napaćenoj zemlji. Doista, nikakav međunarodni plan ni reformni zahvati državnika i diplomata ne će promijeniti dugogodišnje stradanje i posrtanje na ovim razvalinama dok se ne promijene ljudska srca. Bogatstvo vjerske baštine mora se usmjeriti prema oprost i pomirenju – svakomu u svojoj vjeri i u svojem identitetu, u službi zajedničke dobrobiti i zajedničke budućnosti. Preobrazba Bosne i Hercegovine u ovom tako plemenitom i poželjnom smjeru mogao bi postati toliko očekivani znak suživota za Europu i svijet.

KOJE PORUKE MOŽEMO OČEKIVATI OD PAPE FRANJE U SARAJEVU?

FRA IKO SKOKO

SVE STANOVNIKE BIH, POSEBNO KATOLIKE, OBRADOVALA JE VIJEST O NAJAVI PAPE FRANJE OD NEDJELJE 1. VELJAČE 2015. DA ĆE POHODITI GLAVNI GRAD BOSNE I HERCEGOVINE, SARAJEVO U SUBOTU 6. LIPNJA 2015.

Sve do te objave mnogi su se nadali kako bi možda treći pohod Svetog Oca Bosni i Hercegovini mogao biti onim područjima na kojima živi većinom katoličko stanovništvo. Zacijelo, nije razlog Papina nedolaska u te krajeve nedostatak prostora za misno slavlje jer takvih prostora ima u Livanjskom kraju, Kupreškom kraju, Posavini, srednjoj Bosni, Mostaru... U svojoj najavi papa Franjo je zamolio da mi vjernici molimo za taj njegov pohod. Papa Franjo dolazi, na prvom mjestu, vjernicima katolicima, ali ne samo njima, već svim stanovnicima Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina je zemlja susretišta mnogih naroda, religija, kultura i civilizacija. To je zemlja triju konstitutivnih naroda i velikog broj manjina. To je zemlja u kojoj olako dođe do nesporazuma, surovih ratova, sukoba... Teško jedna zemlja može ići naprijed, ako u samo jednom stoljeću tri puta vodi velike ratove. Bosna i Hercegovina, siromašna i politički neuređena zemlja, u 20. st. imala je tri velika rata.

Najveći skup s Papom bit će misno slavlje na stadionu Koševo. U homiliji će papa Franjo ohrabriti katolike da ne napuštaju svoju zemlju. Broj katolika u BiH se znatno smanjio nakon rata i još uvijek opada. Posebno odlaze mladi. Papa će sigurno u svojim govorima ohrabriti obitelji te mlade s kojima će imati poseban susret.

U susretu s političarima istaknut će njihovu odgovornost u izgrađivanju povjerenja te izgradnji pravednih državnih institucija. Posebno će naglasiti kako bi veći narodi trebali njegovati duh pravde, mira i solidarnosti, posebno prema manjima i manjinama.

Drago mi je što će papa Franjo imati ekumenski i međureligijski susret. Samo održavanje tog susreta u Franjevačkom međunarodnom centru veliko je priznanje za franjeve Bosne Srebrene, koji su ga istinski zaslužili. U ovoj zemlji ne mogu se učiniti zdravi koraci prema naprijed bez iskrenoga ekumenskog i religijskog dijaloga. Dokle god postoji nepovjerenje, posebno među vjernicima (a većina stanovnika BiH se izjašnjava vjernicima), teško se može izgrađivati pravedno društvo i pravedan mir. Odgovornost onih koji su na čelu Crkava i religijskih zajednica je velika. To polje je prostrano i traži još mnogo posla. Papa će ohrabriti biskupe, episkope i predstavnike islamske i židovske zajednice da se ne plaše iskrenog dijaloga.

Očekivati je kako ćemo pažljivo slušati poruke pape Franje te ih poslije iščitavati i ugrađivati u svagdašnji život.

VELIKI POMIRITELJ

Zašto zapravo Veliki Pomiritelj papa Franjo dolazi u Sarajevo

U JAVNOSTI PREPLAVLJENOJ PRIJETVORNIM, NEISKRETNIM, ZAVODNIČKIM, PA I HUŠKAČKIM POLITIČKIM I MEDIJSKIM GOVOROM I PISMOM, U KOJIMA JE TEŠKO RAZAZNATI I RAZDVOJITI ISTINU OD LAŽI, NAJAVA PAPE FRANJE, JAVNO IZREČENA 1. VELJAČE 2015. NA TRGU SVETOGA PETRA U RIMU, DA ĆE POSJETITI SARAJEVO DJELOVALA JE LJEKOVITO, JER JE IZREČENA BEZ SKRIVENIH MISLI I PRIMISLI.

Naime, Papa je ljude, većinom vjernike, okupljene na Trgu svetoga Petra, zamolio da mole kako bi njegov posjet Sarajevu urodio „klicama dobra“.

SLAVEN LETICA

Papa je svjestan da njegov **jednodnevni** posjet negdašnjem „Europskom Jeruzalemu“ - u kojem su prije posljednjeg rata desetljećima mirno živjeli muslimani, pravoslavci, katolici i židovi, ali i brojni ateisti i agnisti - ne može donijeti **plodove** dobra, već samo zametke, sjeme ili, kako je kazao, „klice dobra“.

Jasno je naznačio kakvim bi dugoročnim dobrima-plodovima te „klice“ trebale uroditi: „*Draga braćo i sestre, želim najaviti da ću u subotu, 6. lipnja, ako Bog da, posjetiti Sarajevo, glavni grad Bosne i Hercegovine. Već sada vas potičem da molite da moj posjet onim dragim narodima bude ohrabrenje katoličkim vjernicima, da probudi klice dobra te da pridonese učvršćenju bratstva i mira, međureligijskog dijaloga i prijateljstva.*“

CILJEVI

Dakle, Papa dolazi u Sarajevo imajući na umu nekoliko ciljeva: (1) svojim dolaskom želi ohrabriti katoličke vjernike, dajući im do znanja da misli na njih i da je uz njih; (2) nastoji učvrstiti krhki (daytonski) mir i još krhkije međure-

ligijsko i međunacionalno bratstvo koje je ostalo iza krvavog rata i (3) misli da bi on osobno i njegov posjet mogli, barem malčice, pridonijeti ratom prekinutom međureligijskom dijalogu i međureligijskom prijateljstvu.

Papa Franjo stiže u ratnim zločinima i ratnim traumama duhovno teško ranjeni Grad kako bi, kao i papa Ivan Pavao II. pri posjetu Sarajevu 1997., među njegovim stanovnicima potaknuo nadu da je suživot u različitosti – religijskoj, etničkoj, socijalnoj, kulturnoj – još uvijek moguć: bez obzira na bosansko-hercegovački rat, zločine i ljudsku patnju, ali i brojne ratove koji se ovog trenutka u svijetu vode u ime krivo shvaćene vjere i Božje volje.

Građani Sarajeva, građani Bosne i Hercegovine, ali i građani i vlastodršci toj nesretnoj zemlji susjednih država trebali bi posjet Pape iskoristiti da promisle o „klicama dobra“ o kojima je govorio i o kojima će u Sarajevu 6. lipnja 2015. govoriti Papa, jer nam u posjet dolazi doista neobični, svjetovnim jezikom kazano, pomalo otkaćeni papa.

VELIKI POMIRITELJ I GLASNOGOVORNIK OBESPRAVLJENIH

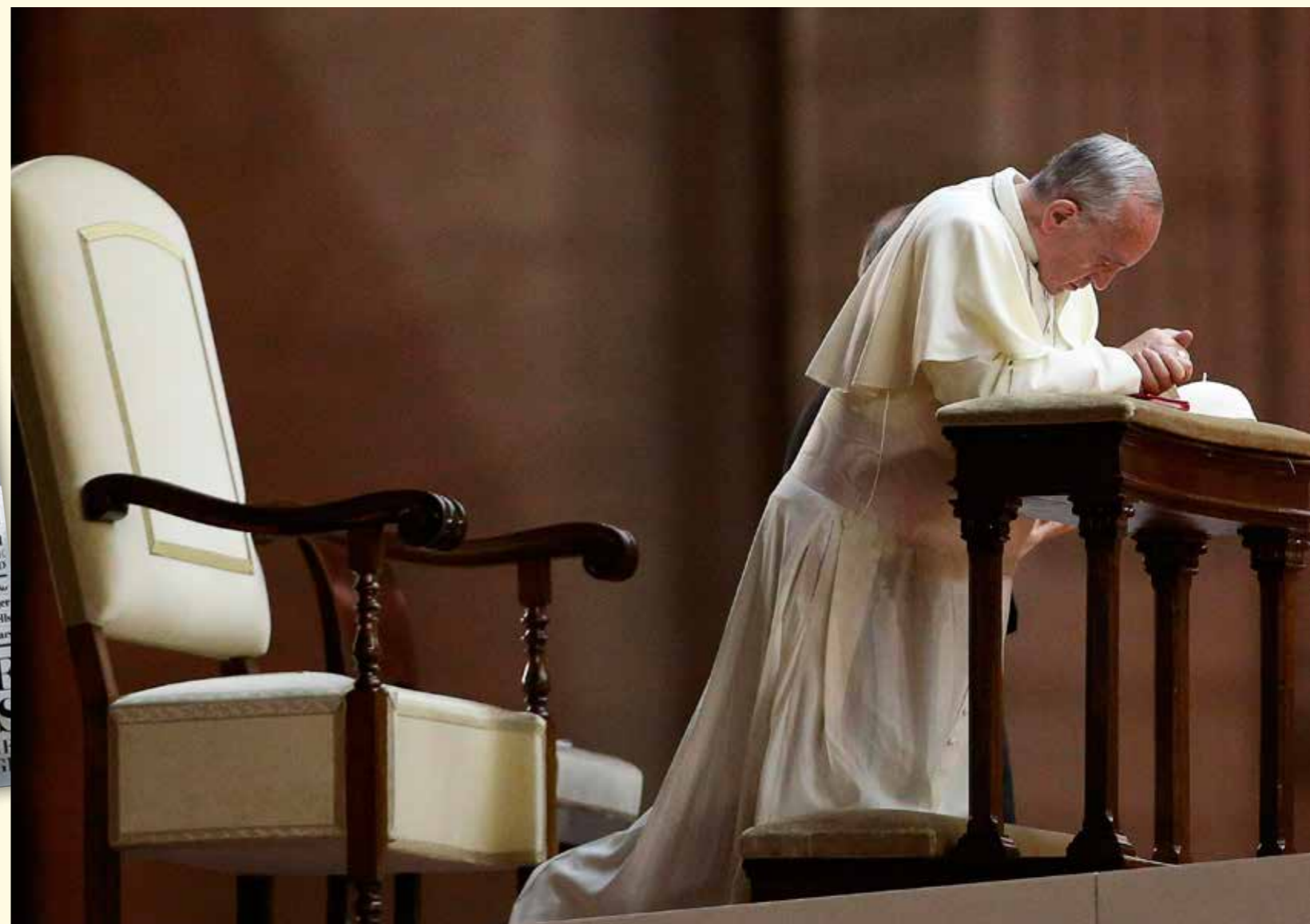
Već danas, bez ikakve dvojbe, papu Franju moguće je proglasiti najvažnijom osobom u svijetu u posljednje dvije godine.

U nešto više od dvije godine papinstva (za papu je izabran 13. ožujka 2013.) papa Franjo je uspio u

popularnosti nadmašiti planetarno popularnoga svetog Ivana Pavla II.

Ako zbog ničeg drugog, onda zbog uloge **Velikog Pomiritelja** koju je na sebe preuzeo i uspješno je vrši: uznastojao je oko pomirenja Crkve i religije općenito s teorijom evolucije i znanosti; imao je ključnu ulogu u početku pomirenja između SAD-a i Kube, izravno je uključen u sve mirovne napore i apele za okončanje ratnih stradanja na Bliskom Istoku, u Ukrajini i drugdje.

Da je današnji svijet doista globalno selo pokazuje i nezaustavljivo, zarazno širenje javne ljubavi (vjerojatno i tajne mržnje: onih kojima je stao na žulj ili onih o kojima kritički progovara) prema papi Franji što se poput nezaustavljivog požara u

nešto više od dvije godine proširilo svijetom i obuzelo ljude različitih vjera, klasa, boje kože, pa i spolne sklonosti i usmjerenosti.

Prvi isusovački, argentinski i južnoamerički papa europskih (talijanskih) korijena svojom je skromnošću, pristupačnošću, otvorenošću i poniznošću naprosto „zaludio“ duboko podijeljeni svijet: ogrezao u pohlepi (za novcem, bogatstvom, slavom, moći), pokvarenosti (korupciji svih oblika), bahatosti i narcizmu, ali i izmučen ratovima, siromaštvom, dužničkim krizama, ovisnošću i beznađem.

Papa kojeg novinari i stavotvornici nazivaju različitim imenima – narodni papa, marksistički papa, mrežni papa, cvrkutni (twitter) papa, super-papa, sirotinjski papa, grafitni papa, rock papa i kako još ne – postao je velikom medijskom zvijezdom, umjetničkom temom i kulturnom ikonom, ali i junakom sirotinje i svih žalosnih i potrebitih koji žive u predgrađima velikih i malih gradova, ali i na periferiji naše zajedničke pažnje: nezaposleni, beskućnici, bolesnici, stari, nemoćni, usamljeni.

JUNAK MREŽNE GENERACIJE

Postao je i jednom od vrlo rijetkih junaka-ikona mrežne generacije, super-zvijezdom društvenih mreža, ali ne samo zbog izjave kako je „Internet Božji dar“, već i zbog toga što su mladi ljudi u njemu prepoznali glasnogovornika svih onih koji nemaju pravo ili mogućnost da javno kažu ono što misle, što žele, čemu teže.

Nije, stoga, nikakvo čudo što je papa Franjo već na početku 2014. proglašen osobom godine u brojnim tiskovinama. Najveću pažnju privukla je čast koju su mu iskazala tri magazina, proglasivši ga osobom godine: ugledni tjednik *Time*, kulturni glazbeni i (kontra)kulturni magazin *The Rolling Stone*, talijansko izdanje poznatog magazina *The Vanity Fair* i manje poznati specijalizirani tjednik namijenjen spolnim manjinama *The Advocate*.

Prigodna urednička objašnjenja glavnog ili glavnih razloga zbog kojih su papu Franju izabrali za osobu godine razlikuju se, jer se razlikuju i poslanja tih tiskovina: „novi (svjetski) glas savjesti“ (*Time*),

„već u prvih stotinu dana pokazao je da pripada skupini svjetskih vođa koji stvaraju povijest“ (*The Vanity Fair*), „neosporno najutjecajnija osoba na živote LGBT osoba u 2013.“ (*The Advocate*), „istinski prijatelj mnoštva i guba čovjek“ (*The Rolling Stone*).

Sve u svemu, „papa dobrog srca“ simpatije vjernika i čestitih nevjernika osvojio je, prije svega, dobrotom i iskrenošću jer o najtežim problemima današnjeg čovjeka i svijeta govori iz srca, s osmijehom i uz – zagrljaj.

ODVAŽNI I MUDRI PAPA

Kad je, pak, Bosna i Hercegovina u pitanju, vlastodršci u toj zemlji – kantonski, entitetski, federalni, državni, ali i oni koji zemljom vladaju u ime međunarodne zajednice – mogli bi dosta toga naučiti i iz neočekivane, žestoke Papine kritike vatikanske, kurijske birokracije koju je izrekao 22. prosinca 2014.

Naime, brojne, a možda i sve od 15 „duhovnih bolesti“ koje po ocjeni Pape muče zaposlenike vatikanske Kurije, nisu strane ni bosansko-hercegovačkim birokratskim velmožama, begovima, vrhovnicima i voždovima: 1. osjećaj besmrtnosti i važnosti, 2. boleština pretjeranog rada, 3. psihička i duhovna zatupljenost, 4. pretjerano planiranje, 5. loša koordinacija, 6. duhovni Alzheimer, 7. rivalstvo i taština, 8. egzistencijalna šizofrenija, 9. ogovaranje i zavjere, 10. idoliziranje nadređenih, 11. neosjetljivost prema drugome, 12. boleština izraza lica kao na pogrebu, 13. potreba za posjedovanjem, 14. boleština zatvorenih kružaka i 15. potreba za svjetovnim profitom i egzibicionizam.

Zaključiti ću. U Sarajevo početkom lipnja dolazi – svima nama – narodni, jednostavni (ne i priprosti), otvoreni, skromni, inovativni, milosrdni (da ne kažem socijalno osjetljivi), odvažni i mudri papa koji želi posijati „klice dobra“.

Hoće li te klice ili sjemenke dobra u godinama koje dolaze uroditi plodovima, neće zavisiti samo od Pape već i od građana Sarajeva i Bosne i Hercegovine i bosansko-hercegovačkih vlasti i velmoža. Crkvenih i svjetovnih.

Susret

Čovjek se u punini vlastitoga bića očituje tek u susretu s drugom osobom, drugim ljudima. Stara je mudrost da se hrabrost iskazuje u suprotstavljanju prema nasilju koje drugi mogu izvršiti nad nama ili nama bliskim osobama, ali se ljudskost iskazuje u zaštiti drugih.

MARIO VASILJ

GOST SE NA OVIM NAŠIM PROSTORIMA DOČEKIVAO I POŠTIVAO, UVAŽAVAO I ČASTIO JER I SAMI SMO MOGLI POĆI U NEPOZNATI KRAJ I VJEROVALI SMO DA ĆE NAM SE UZVRATITI ISTOM MJEROM. Gostoljubivost je bila obveza ugrađena u kulturu naroda na ovim stranama. No, iskustva su nas šibala i svačemu učila. Izgleda da su se i običaji mijenjali, a ni svi gosti nisu uvijek bili dobronamjerni. Naprotiv, neki su dolazili s nečasnim namjerama, velikim snagama i oružjem i naučili nas strahu. Nepovjerenje prema onima koji dolaze gotovo da je postalo karakteristika naroda na ovim prostorima. Hvala Bogu, da ipak postoje i oni čijem se dolasku radujemo jer su glasnici mira, božanskih pravila (jednakosti među ljudima i narodima), zaštitnici slabih i nemoćnih, podupiratelji sirotinje. Blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje!

Još jedan susret nade u kojem će čovjek koji dolazi zastupati vječne i neprolazne istine. On, koji dolazi u ime Gospodnje, ali i koji dolazi iz naroda i sredine koja zna prepoznati gospodarske i društvene nepravde i usudi se stati na stranu osiromašenih, ima itekako što reći u ime vječnih istina i ovoj zemlji u kojoj živimo, i onima

koji nas zastupaju, i međunarodnim predstavnicima koji kreiraju stanja i odnose – ono što o njihovim postupcima kaže Knjiga mudrosti (Riječ). I ne sumnjajmo, bit će to riječi ohrabrenja i neprolazne vrijednosti. Bit će to ovdje i nama poticaj i naputak da se usudimo govoriti istinu i bez straha, uvažavajući jedni druge, pođemo jedni drugima ususret. Susret koji će uroditi plodom uvažavanja i suradnje, radosti, nade i izgradnje.

No, kao što je uvijek na ovim našim prostorima, oko svega se mora postaviti pitanje konkretnih političkih dobitaka i probitaka iz prizme određenih političkih struktura i elita, ali i sa stajališta nacionalnih interesa, pa tako ni ovaj posjet Svetoga Oca nije iznimka. Uvažavajući sva mišljenja koja se o tome izriču i pravo svih da o tome špekuliraju, čini mi se da u svim tim pretpostavkama ima priličan broj nadobudnih htijenja da se Svetome Ocu sugerira što bi trebao i kako bi trebao, što bi bilo dobro i ispravno, korisno i plodonosno, kao da on ne zna u čije ime dolazi i koje vrijednosti i istine zastupa i što one znače u ovome i ovakvome svijetu. Umjesto naklapanja i naših pretpostavki, bilo bi puno bolje da se usredotočimo na pripremu za Papin dolazak i da u njemu vidimo vjesnika nade, govornika vječnih

istina i da se u tom smislu usmjeravaju i naša očekivanja. Što nam to može poručiti Sveti Otac? On nama dolazi u posjet, on svjedoči važnost susreta, uvažavanja, razumijevanja, dijaloga. Prihvaćanja, a ne tolerancije. Tolerirate li nekoga, to ne znači da ga uvažavate nego tek podnosite. I stoga Papa u ime Gospodnje može tek posvjedočiti ljubav prema čovjeku i poručiti nam da je ljudsko dostojanstvo svakoga čovjeka vrijednost koja se mora poštovati. Ako poštujete druge, idete im ususret, tražite dijalog i razumijevanje, uključujete ih i prihvaćate, vi ste na strani čovjekoljublja i bogoljublja, vi ste na strani onih koji se zauzimaju za istinu i pravdu. Svi oni koji na takav način očekuju Svetoga Oca, bez obzira na to kojemu narodu pripadaju, svi oni koji u svjetlu istine i međusobnog razumijevanja očekuju plodove nade u ovom posjetu imat će potporu na putu oporavka ovoga društva, na putu njegova izlječenja i obnove suživota. Suživota u jednakosti i prihvaćanju razlika koje se prihvaćaju i uključuju, idu jedne drugima ususret, grade i izgrađuju budućnost.

Ako je istina temelj, a vječna Riječ naputak za djelovanje, sve što bude izgrađeno, bit će na dobro svih ljudi i naroda. Dobro nam došao, Sveti Oče, dobro došao Franjo!

JEDINSTVO CRKVE NEMA ALTERNATIVU

Izbor i dolazak na čelo Katoličke Crkve ovakve ličnosti izaziva mnoštvo komentara ne samo u Crkvi već u sveobuhvatnoj javnosti. Mene je od samog početka fascinirao njegov nastup na izboru, inauguraciji, a onda brojne poruke, propovjedi i više od svega nastupi.

IGUMAN DANILO
PAVLOVIĆ

PAPA FRANJO OČIGLEDNO IMA ISTUPE NEKONVENCIONALNOG PONAŠANJA, IZLAZI IZ OKVIRA PROTOKOLARNOG I VRLO ČESTO ODREAGUJE NEOČEKIVANO. U svemu imam dojam da se radi o iskrenom i nada-sve evanđeljskom pristupu. Pažljivo čitajmo Jevanđelje i vidjećemo da se Isus upravo tako ponašao u odnosu na starozavjetnu zajednicu Izraelja. Vrijeme u kome živimo očekuje autentične propovjednike Hristove nauke.

Dolazak Svetog Oca, zakazan za 6. jun ove godine nesumljivo je veliki događaj ne samo za katolike već za sve stanovnike Bosne i Hercegovine. Naročito nas raduje izjava kojom Papa naglašava kako dolazi da podstakne međureligijski dijalog koji je nama itekako potreban.

Ekumensko jedinstvo Crkve Hristove je za nas hrišćane uzvišeni cilj. Na to nas najprije poziva Sveto jevanđelje i naročito Hristova molitva u kojoj On moli „da svi jedno budu, kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, da i oni u nama jedno budu“. (Jov. 17, 21) Zatim desetvijekovna istorija nepodjeljene Crkve obavezuje nas da se vraćamo tom modelu življenja. Mi pravoslavni u svakodnevnim molitvama ponavljamo jedan zaziv koji glasi: „Za mir svega svijeta, nepokolebivost svetih božijih crkava i sjedinjenje svih, Gospodu se pomolimo.“ U evharistijskom kanonu svetog Vasilija Velikog takođe se kaže: „Ugasi neprijateljstva među narodima, prekрати razdore među crkvama!“ Stoga mislim, a na osnovu svega navedenog duboko vjerujem i u svom pastirskom djelovanju kao sveštenik

trudim se da neprestano svjedočim svojoj zajednici vjernih kako jedinstvo crkve nema alternativu.

U januaru ove godine imao sam posebnu milost Božiju i veliku čast da se lično susretnem sa Papom Franjom. Na poziv uvaženog monsinjora Jose Rodrigez Carballa, sekretara Kongregacijskog Instituta za posvećeni život (franjevca koga je papa Franjo imenovao biskupom), fra Iko Skoko, gvardijan mostarskog franjevačkog samostana, i ja bili smo učesnici velikog skupa u Vatikanu. Ova kongregacija je organizovala Ekumenski kolokvijum u periodu od 22-25. januara ove godine pod nazivom „Posvećeni život u hrišćanskoj tradiciji“

Katolička crkva već decenijama radi kroz ovakve i slične projekte na konkretnom zblizavanju hrišćana.

Odnos katoličke i pravoslavne crkve, počev od centara Rima i Carigrada (današnjeg Istambula), prožima se kroz brojne susrete svih pravoslavnih pomjesnih crkava sa predstavnicima zapadnog hrišćanstva. Ovaj susret u kojem sam imao priliku da učestvujem želim da naglasim upravo iz razloga da ono što se dešava u Rimu još više obavezuje nas koji živimo skupa, jedni pored drugih da isto činimo.

Naš ovogodišnji susret započeo je u četvrtak 22. januara u Patrološkom institutu Augustinianum, smještenom nadomak Bazilike svetog Petra. Bilo nas je oko stotinu učesnika (predstavnik redovničkih zajednica) iz čitavog svijeta: katolici, anglikanci, protestanti i pravoslavni. Iz našeg regiona bili smo fra Iko i ja, a u svojstvu predavača pravoslavni episkop Andrej Čilerdić,

čija dijeceza obuhvata Italiju, Austriju, Švajcarsku i Maltu iz okrilja Srpske Pravoslavne Crkve.

Ovaj prvi dan bio je posvećen katoličkoj tradiciji te su u prijepodnevnoj sesiji predavači nastojali iznijeti suštinu katoličkog redovništva, života u zajedništvu i njegovu refleksiju na svijet i savremeno doba u kojem živimo. Dan smo završili molitvom u katoličkoj crkvi Chiesa del Gesù, prelijepom baroknom zdanju, sabrani svi učesnici a podržani od brojnog rimskog redovništva i naroda. Molitva je obavljena na način kako je to uobičajeno u katoličkoj tradiciji.

Petak 23. januar nazvan je Pravoslavni dan te je prijepodnevna sesija ovog puta bila posvećena tradiciji pravoslavnog monaštva i pobožnosti. Posebno je bilo interesantno slušati pravoslavne Kopte, koji baštine monašku tradiciju Istoka u najautentičnijem obliku. Poslijepodne isto kao i prethodni dan, dok je večernja molitva održana u ruskoj pravoslavnoj crkvi svete Katarine Aleksandrijske. Ova je crkva sagrađena na brežuljku koji je petnaestak minuta hoda od Vatikana, i to na teritoriji Ambasade Rusije. Molitva - tradicionalna pravoslavna večernja služba - pjevana je dijelom na staroslovenskom jeziku a dijelom na talijanskom.

Subotnja sesija 24. januara posvećena je protestantskim hrišćanima. Ovoga dana upoznali smo se i sa benediktincima i franjevcima koji takodje osim u Katoličkoj postoje

kao red i unutar Anglikanske Crkve. Interesantno je i za veliko poštovanje je to kako u protestantskom redovništvu postoje zajednice u kojima skupa žive, rade i mole članovi katolici, protestanti pravoslavni. Od njih je najpoznatija francuska zajednica Taizé, koju tokom ljeta na organizovanim seminarima posjete desetine hiljada mladih ljudi iz čitavog svijeta. Dan smo završili u anglikanskoj crkvi Svih Svetih gdje je bila organizovana molitva na način kako anglikanci svakodnevno mole večernje bogoslužjenje.

Subota je za sve nas bila najznačajniji dan jer smo imali čast da nas u svojoj rezidenciji primi lično papa Franjo. Tačno u podne svi učesnici skupa, mnoštvo redovnica i redovnika, svaki u svojoj odjeći, svjedočeći šaroliko bogatstvo Crkve, uputili smo se u Apostolsku palaču, predvođeni svojim domaćinima. Pošto smo se sabrali u dvorani i posjedali na pripremljena mjesta u svečanoj tišini koja se sama po sebi nameće, iščekivali smo dolazak Svetog Oca. Otvorila su se vrata i okružen pratnjom ušao je nasmijani i jednostavni papa Franjo.

Sa pažnjom je saslušao pozdrav kardinala De Aviza, koji ga je upoznao sa onim što smo radili proteklih dana. Potom je Sveti Otac, ustavši sa svog sjedišta, pozdravio sve nas. U svome obraćanju istaknuo je kako je jedinstvo Crkve sveta i uzvišena stvar. Ono se ne postiže isključivo ljudskim naporom već je prvenstveno Božiji dar koji nas djelatnike na postizanju jedinstva obavezuje na molitvu i lično obraćenje. Potom nas je sve blagoslovio a pojedinicima od nas pripala je osobita čast da mu pridemo i kratko se pozdravimo sa njim. Fra Iko i ja, još jednom a sada i pred Svetim Ocem posvjedočili smo saradnju, bratske odnose i rad na jedinstvu Crkve u Mostaru i čitavoj Hercegovini.

**Program
apostolskog putovanja
pape Franje u Sarajevo**

mir vama

Subota, 6. lipnja 2015.

Papa Franjo u Sarajevu 2015.

07:30

Polazak zrakoplovom iz
Rima/Fiumicina za Sarajevo

09:00

Službeni doček na
Međunarodnom aerodromu Sarajevo

09:30

CEREMONIJA DOBRODOŠLICE
na trgu ispred Predsjedničke palače

**KURTOAZAN POSJET DRŽAVNOM
PREDSJEDNIŠTVU**

u Predsjedničkoj palači

10:10

SUSRET S VLASTIMA
(govor Svetog Oca)

11:00

SVETA MISA
na stadionu Koševo
(propovijed Svetog Oca)

13:15

Sastanak i ručak s biskupima
Bosne i Hercegovine i s
Papinom pratnjom u Apostolskoj nuncijaturi

16:20

**SUSRET SA SVEĆENICIMA,
REDOVNICIMA I REDOVNICAMA,
BOGOSLOVIMA I SJEMENIŠTARCIMA**
u Katedrali (govor Svetog Oca)

17:30

EKUMENSKI I MEĐURELIGIJSKI SUSRET
u Franjevačkom međunarodnom centru
(govor Svetog Oca)

18:30

SUSRET S MLADIMA
u Nadbiskupijskom centru
za mlade „Ivan Pavao II.“ (govor Svetog Oca)

19:45

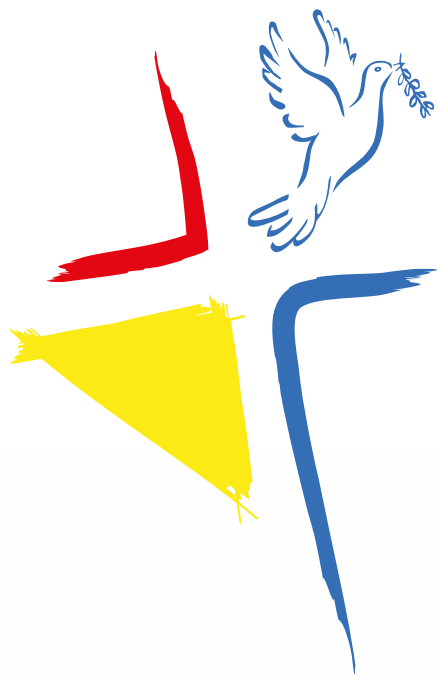
CEREMONIJA OPROŠTAJA
na Međunarodnom aerodromu Sarajevo

20:00

Polazak u zrakoplovu prema Rimu

21:20

Dolazak u Rim/Ciampino

**Sarajevo
6. lipnja**

2015.

